

OSREDNJA KNJIŽNICA KOPER
Študijski oddelek

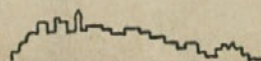
D 19975

1.

Osvrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper
Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria

800010659

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V KOPRU 1951-1961

KOPER
1961

OB RAZSTAVI »SLOVENSKO PRIMORSKO ČASOPISJE«
IN OB ZBOROVANJU SLOVENSKIH BIBLIOTEKARJEV
KOPER, OKTOBRA 1961

SREČKO VILHAR

PREREZ ZGODOVINE SLOVENSКИH
KNJIŽNIC IN KNJIŽNIČARSTVA
NA PRIMORSKEM

MIŠA ŠALAMUN

SLOVENSKO
PRIMORSKO ČASOPISJE
ZGODOVINSKI PREGLED IN BIBLIOGRAFSKI OPIS

V KOPRU 1961

154945/1

1997⁵

0888/62

PUBLIKACIJI NA POT!

Ta knjižica je posvečena deseti obletnici Študijske knjižnice v Kopru. Uspehi, ki smo jih dosegli v graditvi socializma, so ji omogočili uspešno rast. Danes lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da nas upi, ki smo jih izražali takrat, ko smo ji postavljali temelje, niso prevarali.

S knjižico želimo rešiti nekaj konkretnih nalog. Obiskovalcem razstave »Slovensko primorsko časopisje 1849—1959« naj bi približala razstavljeno gradivo in jim razkrila razvoj časopisja na Primorskem. Hkrati pa je knjižica več kot vodič po razstavi, ker podaja preverjen bibliografski popis časopisja štirih političnih obdobj Sloveskega Primorja, in sicer: avstrijskega, italijanskega, NOB in prvih petnajst let po osvoboditvi. Slovenske bibliotečne delavce pa želi na letošnjem zborovanju v Kopru seznaniti z razvojem in sedanjim stanjem knjižnic in knjižničarstva v Slovenskem Primorju.

Študijska knjižnica v Kopru se zahvaljuje za gmotno in moralno pomoč vsem, ki so ji pomagali pri delu za publikacijo. Predvsem se zahvaljuje Oddelku za knjižničarstvo pri Svetu za prosveto LRS, Založniškemu skladu LRS, Založbi Lipa in Občinskemu ljudskemu odboru v Kopru.

Pri zbiranju bibliografskih podatkov so nudile vsestransko pomoč naslednje ustanove: Oesterreichische Nationalbibliothek na Dunaju, Biblioteca Governativa v Gorici, Narodna in študijska knjižnica v Trstu, Sveučilišna biblioteka v Zagrebu, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, Knjižnica muzeja NOB v Ljubljani, Slovanska knjižnica v Ljubljani, Župnijska knjižnica v Tomaju in knjižnica »Stanka Škrabca« na Kostanjevici pri Novi Gorici, Študijska knjižnica v Novi Gorici, Novem mestu, Mari boru, Celju, Kranju in Ptujju ter muzejem v Kopru, Idriji, Novi Gorici in Postojni.

Vsem tem se za sodelovanje in naklonjenost toplo zahvaljujemo.

Študijska knjižnica
v Kopru

PREREZ ZGODOVINE SLOVENSКИH KNJIŽNIC IN KNJIŽNIČARSTVA NA PRIMORSKEM

SREČKO VILHAR

Začetki slovenskega knjižničarstva segajo na Primorskem v dobo čitalnic in taborov. Razmah kapitalizma je vodil k buditvi narodne zavesti in potlej k množičnemu boju proti narodnemu izkoriščanju ter spopadu med delom in kapitalom. Razvoj teče zdaj mnogo hitreje kot v prejšnjem, mnogo stoletij obsegajočem fevdalnem obdobju. Našega delovnega človeka se polasča zdrav, praktičen duh. Navdušuje se za vse, kar mu obeta koristi. Ko se je začel združevati v društvih, je vzniknila tudi misel o potrebi snovanja knjižnic.

V prvih naših knjižnicah bi zaman iskali velikih načrtov. Bile so skromne in revne, kot je bila tudi sama izobrazba našega človeka. Najprej so nastale v večjih središčih in zatem prodirale v predmestja in na vas. Rasle so iz boja. Marsikatera naša knjižnica je propadla že po enem ali dveh letih obstoja; izkušnje pa so vendarle rasle in novim knjižnicam se je obetal varnejši in hitrejši razvoj. Čeprav so se knjige pocenile, knjižnice niso izgubljale pomena. Usojeno jim je bilo, da se nenehno izpopolnjujejo in sčasoma izvojujejo važno mesto v naši družbi.

Iz skopih vesti iz čitalniške dobe vidimo, da so prve knjižnice v našem človeku zbudale veselje in ga navdajale z velikimi upi. Ob vesti, da so v Ajdovščini 17. IV. 1864 ustanovili čitalnico, je radostno odjeknila misel, da bo »čitalnica takoj ustanovila knjižnico in knjige pošiljala tudi po vaseh«. ¹ Ta knjižnica nemara niti ni imela sreče, toda sovrstnice, ki so zrasle nekaj let pozneje, so svoje delovanje gradile že na trdnejših temeljih. Takí sta bili ljudski knjižnici v Kanalu (ustan. 1867) in Kobaridu (ustan. 1874). V šestdesetih in sedemdesetih letih minulega stoletja so nastale potemtakem na Primorskem prve naše ljudske in hkrati resnično slovenske knjižnice.

Če povežemo naše prve knjižnice s celotnim tedanjim političnim položajem, se razgrne pred nami kopica zapletenih političnih vprašanj. V naših gospodarskih in političnih središčih, predvsem v Gorici in Trstu, so vladali tujci. Krojili so nam zakone, ki so upoštevali le potrebe porajajočega se avstrijskega imperializma in pod silo razmer tudi dokaj močno italijansko buržoazijo. Dunaju smo bili napoti, ker so čez našo deželo

¹ Gabršček Andrej: Goriški Slovenci. Ljubljana 1932. I. Str. 75

vodila pota na strateško in gospodarsko važni Jadran, italijanskemu iredentizmu pa zaradi tega, ker je narodnostno mešano ozemlje jemal za svojo domeno oziroma za domeno porajajočega se italijanskega imperializma. To je bilo v času, ko so si razvitejše dežele v svetu že ustvarile važne kulturne postojanke. Sem spadajo tudi osrednje knjižnice. V našem primeru bi morala to vprašanje že od vsega začetka reševati država in nas upoštevati pri snovanju takih knjižnic v Trstu in Gorici (Civica in Governativa!). To pa se ni zgodilo niti takrat niti pozneje, pa čeprav so na to področje pritekala bogata sredstva iz avstrijske državne blagajne. Ko je postalo vprašanje osrednjih knjižnic za nas že zelo pereče, smo jih morali graditi sami, brez kakršnekoli pomoči, pa četudi smo bili gospodarsko šibki. Tudi na tem področju smo prav kmalu občutili zle posledice narodnega zatiranja.

Prvi trdni koraki

Narodno prebujenje Slovencev na Primorskem je že od vsega začetka spremljala grenka misel, da se bo nasprotnik poslužil vseh sredstev, da bi zavrnil njihovo rast. Pred nami se je odpirala perspektiva trdega boja; da, celo boja na življenje in smrt. Mi pa smo hoteli živeti in smo se zaradi tega skušali čimbolj zavarovati. Tako je ob začetku našega stoletja zrasla na Primorskem zamisel gospodarskih in prosvetnih zvez.

Leta 1903 je spreten slovenski učitelj Anton Možina ustanovil »Zvezo bralnih in pevskih društev na Vipavskem«. ² Kmalu se je pokazalo, da je ta okvir preozek. Leta 1905 so si Slovenci liberalne smeri v Gorici ustanovili »Narodno prosveto«, ki je postala matično prosvetno društvo. V njenem programu je bilo napisano tudi tole: »Društveni namen je, pospeševati na Goriškem narodno izobrazbo zlasti z ustanavljanjem in vzdrževanjem javnih knjižnic in čitalnic, s prirejanjem javnih predavanj, narodnih veselic, izdajanjem brošur in ustanovitvijo Slovenskega gledališča v Gorici«. ³

Iz istega vira vzemo, da je »Narodna prosveta« l. 1905 ustanovila v Gorici knjižnico, ki je že v prvih desetih mesecih svojega delovanja izposodila 4500 knjig, nadalje, da je začelo društvo po deželi snovati potujoče knjižnice. »Narodna prosveta« je bila l. 1907 pobudnik ustanovitve »Zveze narodnih društev«. Leta 1910 je bilo v »Zvezi« včlanjenih 120 prosvetnih društev. Osrednja knjižnica v Gorici je imela leta 1913 okrog 2000 zvezkov. Slovenski prvaki (tokrat predvsem liberalne smeri) na Goriškem so dokaj točno ocenili važnost prosvete. Potlej so tudi voditelji slovenske katoliške stranke še bolj hiteli s snovanjem prosvetnih društev. Okrog leta 1910 so izoblikovali svojo »Krščansko socialno zvezo«, ki je združevala prosvetna društva katoliške smeri. Tudi ta zveza je posvečala knjižnicam precejšnjo pozornost.

Še zanimivejša je slika razvoja naše prosvete na Tržaškem. Tu so socialisti pokazali več spretnosti in dalekovidnosti kot pa narodnjaki.

² Gabršček A.: Goriški Slovenci. I. Str. 116

³ Gabršček A.: Goriški Slovenci. I. Str. 174

V Trstu so si leta 1905 osnovali društvo »Ljudski oder« in potlej še številne podružnice, tako da se je kaj hitro spremenil v močno matično društvo. Prav posebno pozornost je posvečalo knjižnicam. Ivan Regent pripoveduje v tej zvezi naslednje: »Dočim ustanavljajo narodnjaki čitalnice, ki pa imajo samo po tri, kvečjemu štiri liste, imamo mi v tem našem ‚Ljudskem odru‘ malone vse slovenske časnike na razpolago. Razen tega so v čitalnici vse slovenske znanstvene in leposlovne revije, imamo hrvatske, nemške, italijanske, češke, da, celo francoske časnike. Sploh pa je dovolj, če rečem, da človek ne ve, kje bi se lotil čtiva, ko pride na večer v to sicer malo, a izobraževalnih sredstev polno čitalnico. In vse to smo naredili sami, ne da bi dobili vinarja podpore od tistih ‚ljubiteljev slovenskega naroda‘, ki nam samo škodujejo, zahtevajoč od nas samo žrtev, ne da bi oni kdaj kaj žrtvovali.«⁴

Regentova trditev je točna. Naj navedemo v njeno podkrepitev le primer Krepeljcev, ki so si 14. XII. 1897 osnovali »Bralno in trto-sadjerejsko društvo«. Takoj so se naročili na tri časnike: »Brivec« iz Trsta in »Primorec« ter »Kmetijski list« iz Gorice. Potlej pa se niso nič potrudili, da bi svoj časniški sklad pomnožili. Iz listin dobro ohranjenega arhiva tega društva je razvidno, da so Krepeljci na svojih društvenih sestankih razpravljali predvsem o društvenem vinogradu, o tem, kako bi povečali pridelek in ga prodali po ugodni ceni.⁵ Razmere v Krepljah na Krasu so se temeljito spremenile šele takrat, ko so vanje posegli člani društva »Balkan« iz Trsta in v vasi osnovali sodobno ljudsko knjižnico.

Ne da bi podcenjevali dejavnost Slovenske narodne stranke v Trstu, moramo vendarle ugotoviti, da njeni voditelji niso pokazali pravega razumevanja za mlade izobražence in potrebe množic. Močno so podcenjevali ljudsko prosvetno dejavnost. Tržaški gospodarski vrvež in lov za dobičkom sta jih tako prevzela, da so bile zanje važne le še banke in poslanski stolčki. To je močno ozlovoljilo člane akademskega društva »Balkan« (ustanovljeno l. 1907), ki je našlo zatočišče v »Narodnem domu« (dograjen l. 1905), trdnjavi že imenovane stranke. Tamkaj je bil tudi sedež strankine »Slavjanske čitalnice« skupaj z bogato knjižnico, ki bi lahko postala osrednja slovenska knjižnica v Trstu, če bi se slovenski liberalni prvaki bolj zanimali za prosveto. Med »Balkanci« in »frakarji« (tako so borbeni slovenski študentje imenovali liberalne prvake!) je prišlo do hudih sporov. »Balkan« si je v tem boju izvojeval vodstvo v tržaški ljudski prosveti. O njegovem plodnem delu priča naslednji podatek: »V sedmih predvojnih letih (to je pred l. 1914) je to društvo ustanovilo 12 ljudskih knjižnic, in sicer: v Barkovljah, Bazovici, Lonjerju, Koprivi, Krepljah, na Opčinah, v Rojanu, Rocolu, pri Sv. Ivanu, v Škednju, Trebčah in v Padričah. Navedene knjižnice so imele skupaj 3000 knjig, ki so bile vezane in po vsebini odlične... knjižničar ‚Balkana‘ je redno nadzoroval knjižnice in skrbel za izmeno in vzdrževanje knjig. Posledica delovanja za ustanavljanje ljudskih knjižnic je bila misel o ustanovitvi velike centralne knjižnice v Trstu, ki se je porodila v začetku leta 1914. ‚Balkanci‘ so šli

⁴ Regent Ivan: Poglavlja iz boja za socializem. Ljubljana, CZ 1958. Str. 15

⁵ Arhiv društva iz Krepelj. (Trenutno v Študijski knjižnici v Kopru.)

odločno na delo, zbrali so tudi precejšen fond, toda vojna je vse to preprečila.«⁶

V Trstu je pred prvo svetovno vojno v večji meri uresničil zamisel osrednje knjižnice edinole »Ljudski oder«, čigar knjižnica je štela l. 1914 okrog 5000 zvezkov, knjižnica »Slavjanskega društva« pa 4000 zvezkov.

Knjižnice, o katerih smo do zdaj govorili, so bile javne ali pa društvene ljudske knjižnice. Velikega pomena so bile tudi šolske knjižnice. Znani slovenski šolnik Ferdo Kleinmayr nam o tej vrsti knjižnic na Tržaškem poroča tole: »Okrog leta 1910 so bile vse okoliške šole preskrbljene z mladinskimi knjižnicami, ki so poslovale do leta 1925.«⁷ Sklepati smemo, da so šolske knjižnice delovale tudi drugod na Primorskem.

Glavna središča slovenskega knjižničarstva na Primorskem so bila Trst, Gorica in Idrija. V sami Idriji je tik pred prvo svetovno vojno delovalo 8 knjižnic.

Leta 1914 je bilo na Primorskem najmanj 400 slovenskih knjižnic vseh vrst. Slovenski kulturni zgodovinar bo moral ugotoviti še točnejšo številko in pa število zvezkov, s katerimi so te knjižnice razpolagale.

Naše knjižnice pod Italijo do leta 1927

Vihra prve svetovne vojne je zasekala Primorski težke rane. Pomenila je neprecenljivo gospodarsko škodo, uničila pa je tudi številne kulturne spomenike, knjižnice itd. Novi gospodarji niso pokazali razumevanja za potrebe slovanske manjšine. Tržaška revija »Njiva«, ki je bila skupno prosvetno glasilo slovenskih socialistov in levo usmerjenih narodnjakov, je takrat zapisala: »Naloga merodajnih krogov bi pač bila, da bi začeli z intenzivnim delom za obnovitev kulturnih društev na deželi... Pomisliti moramo, da živimo v razvoju, ki ne dopušča, da bi nas kdo kar zadavil... Edino 'Ljudski oder' v Trstu deluje ter snuje podružnice v tržaški okolici. Vse drugo spi ter čaka boljših časov.«⁸

Tudi po prvi svetovni vojni so se slovenski socialisti v Trstu najhitreje znašli. Leta 1919 je bila knjižnica »Ljudskega odra« v Trstu največja slovenska knjižnica na Primorskem in matica 64 stalnih in dveh potovalnih knjižnic.⁹

Voditelji slovenske narodne in katoliške stranke (ob parlamentarnih volitvah sta nastopali kot ena stranka!) so se zavedli težkega položaja šele tri leta pozneje. Ti dve stranki sta si leta 1922 osnovali tri prosvetne zveze! »Zvezo prosvetnih društev« (liberalna) in »Prosvetno zvezo« (katoliška) v Gorici ter »Prosveto« (liberalna) s sedežem v Trstu. Če dodamo še »Ljudski oder«, ki so ga socialisti obnovili takoj po prvi svetovni vojni, vidimo, da so slovensko ljudskoprosvetno dejavnost vodile prosvet-

⁶ 50 let slovenskega akad. društva »Balkan« v Trstu. Trst 1957. Str. 7

⁷ Kleinmayr Ferdo: Slovenske ljudske šole v tržaški okolici od leta 1868 do konca. Poljudnoznanstveni zbornik »Luč«. Trst 1929/V. Str. 25

⁸ »Njiva«. Trst 1919. Letnik I., št. 16

⁹ Primorski dnevnik. Trst 1955/XI. Št. 251

ne zveze. Posebnost Trsta je bila v tem, da je bil središče delavske prosvete, Gorice pa v tem, da sta tu delovali dve zvezi meščanske smeri; Gorica je bila hkrati sedež najmočnejših slovenskih založb na Primorskem.)

Skrb nad knjižnicami so imele prosvetne zveze. Goriški »Kulturni vestnik« (priloga »Mladike«) je še pred ustanovitvijo »Prosvetne zveze« prinesel za knjižnice tale navodila: »Vojna nam je knjižnice oplenila popolnoma ali deloma: skrbimo, da bodo spet delovale, četudi v skromnem začetku. Vanje naj pridejo le dobre knjige, ki naj pometejo z ostanki ‚grofic in beračic‘. Prva in največja naloga naših društev je, da si osnujejo res vzorne knjižnice, če hočejo, da bodo odgovarjala svojemu izobraževalnemu namenu... Za knjižničarja ni dovolj, da pozna po naslovu vsako knjigo, ki jo ima v knjižnici, poznati mora tudi nje vsebino in vedeti, za katero starost in izobrazbo je primerna, in se mora pri izposojanju tudi po tem ravnati. Knjižničar mora biti tedaj nekak učenjak v malem, da rabim ta izraz, in pol vzgojitelja.«¹⁰

Skoraj v istem času je objavila tržaška »Prosveta« (glasilo liberalne smeri slovenskih kulturnih društev v Italiji) »Pravila Zveze prosvetnih društev«, kjer beremo o knjižnicah naslednje: »Društvo (misli na »Zvezo«) dosega svoj namen tudi s centralno knjižnico, ki naj na podlagi enotnega kataloga vseh »Zvez« pripadajočih knjižnic organizira izposojanje in menjavo knjig, eventualno celih knjižnic.«¹¹

Tik pred razpustom slovenskih prosvetnih društev na Primorskem leta 1927 (še pred tem je fašistična oblast razpustila »Ljudski oder« in del njegovih knjižnic se je zatem vključil v tržaško »Prosveto«) je imela »Prosvetna zveza« v okviru svojih 136 društev 128 knjižnic.¹² »Zveza prosvetnih društev« in »Tržaška prosveta« sta imeli obe skupaj le malo več knjižnic kot »Prosvetna zveza«. Če prištejemo še strokovne knjižnice osmih slovenskih učiteljskih društev, članic »Zveze slovenskih učiteljskih društev«, nadalje še kakih 150 slovenskih šolskih knjižnic (zelo bogato knjižnico je imela slovenska realka v Idriji) in nekaj knjižnic gospodarskih organizacij (n. pr. zadrug), se število slovenskih knjižnic dvigne na okrog 450.

Poleg društvenih so igrale zelo važno vlogo šolske knjižnice. Nastajale so na pobudo zasebnikov (učiteljev, dijakov in celo učencev osnovnih šol!). Na sestankih članov učiteljskih društev so bile pogostokrat predmet živahnih razprav. Grozila jim je nevarnost, da se jih polasti fašistična oblast. Najprej je prišel ukaz, da se slovenske šole ne smejo naročati na slovenski tisk (mišljen je bil predvsem »Novi rod«, ki ga je za mladino izdajala »Zveza učiteljskih društev«) in zatem prepoved slovenskih šolskih knjižnic (1925). V tem času se je prvič pripetilo, da so italijanski fašisti uprizorili pravo gonjo proti skromni in drobni knjižnici z naslovom »Boji majhnega naroda« (napisal Janko Kralj, Gorica 1925). Ko je bila

¹⁰ Kulturni vestnik. Mladika, 1922/III.

¹¹ Prosveta, glasilo slovenskih kulturnih društev v Italiji. Trst 1922/I, št. 4

¹² Jadranski almanah za leto 1924-1930. Trst, založba »Adrija«. Str. 45

knjižica, ki opisuje boj Ircev, že natisnjena in deloma razdeljena knjižarnam, je bila zaplenjena.

Kljub fašističnemu terorju se je slovensko knjižničarstvo na Primorskem lepo razvijalo vse do leta 1927. Izjemo predstavljata le Trst in Gorica. Slovensko osrednjo knjižnico v Gorici je uničila prva svetovna vojna, knjižnica »Slavjanske čitalnice« v Trstu je zgorela ob požigu »Narodnega doma« (13. VII. 1920), osrednjo knjižnico »Ljudskega odra« pa so fašisti uničili leta 1922.

Prišli sta končno usodni leti 1927 in 1928, ki pomenita konec skoraj celotne slovenske prosvete na Primorskem. Udarci, ki so v teh letih padali po primorskih Slovencih, so bili hujši od pustošenja v prvi svetovni vojni. Pomislimo še na to, da pomenita navedeni leti tudi konec slovenskega šolstva (začelo se je že z Gentilejevo šolsko reformo leta 1923 in šolskim letom 1923/24!). Način uničevanja naših knjižnic je pomenil za našega človeka smrtno žalitev. Knjige svetoivanske knjižnice je fašistična drhal 15. VIII. 1926 vlekla iz tamkajšnjega »Narodnega doma« in požgala v središču mesta ob Verdijevem spomeniku.¹³ Niso bili redki primeri, da so fašisti zaplenili celo zasebne knjižnice, jih odpeljali neznano kam in jih uničili. Leta 1927 slovenske knjige še niso bile prepovedane, kljub temu pa so na veliko plenili skromno knjižico, ki je bila namenjena slovenski mladini in nosila naslov »Prvi koraki«. Ob koncu 1928 in v začetku 1929 so zaplenili po deželi nad 150.000 izvodov knjig ‚Goriške Maticе‘, ‚Goriške Mohorjeve družbe‘ in knjižne družine ‚Luč‘, ki si jih lahko (še) svobodno kupil v Gorici ali v Trstu. Z letom 1930 pa so začeli slovenske knjige ‚zakonito‘ pleniti.«¹⁴

Leta, ki tečejo od 1922 do 1927, so pomenila za primorske Slovence čas izredno intenzivne prosvetne dejavnosti. Založbe in zveze so delovale tesno druga z drugo in načrtno razdeljevale knjige vsem slovenskim knjižnicam. Ledena slana je padla nanje, ko so bile v najlepšem razcvetu. Naša knjiga je morala v ilegalo in naša »knjižnica« dobi potlej prav posebne oblike. Zaradi slovenske knjige, ki ni prenehala krožiti, je moralo v konfinacijo in zapore mnogo naših ljudi.

Leta 1937 sta fašistična Italija in stara Jugoslavija podpisali prijateljsko pogodbo. Fašistični vijak na Primorskem je nekoliko popustil. »Od druge polovice 1937 do konca 1940 so izdali Slovenci in Hrvati v Julijski krajini raznih knjig v nakladi nad 400.000 izvodov.«¹⁵ Nekaj mesecev pred napadom na Jugoslavijo (april 1941) je bil tisk slovenskih knjig ponovno ustavljen. Novo knjigo, ki je bila napisana po volji naših ljudi, je primorskim Slovencem prinesla zatem narodnoosvobodilna borba.

¹³ Čermelj Lavo: Life-and-death struggle of a national minority. Ljubljana 1945. Str. 64

¹⁴ Slovensko Primorje in Istra, Beograd, Rad 1953. Str. 143

¹⁵ Slovensko Primorje in Istra, Beograd, Rad 1953. Str. 144

Fašistične knjižnice

Italijanski zakoni so predpisovali, da imej vsaka pokrajina posebno vodstvo za vse znanstvene in strokovne knjižnice (»soprintendenza bibliografica«). Pred drugo svetovno vojno je bilo v Italiji 15 takih vodstev, ki so vodila celotno fašistično bibliotečno politiko. Vse ljudske knjižnice so takrat razdelili na naslednje tipe: občinske (comunali = C), fašistične (F), nadalje na knjižnice tipa »Opera Nazionale Dopolavoro« (OND), »Opera Nazionale Combattenti« (ONC), »Opera Nazionale Balilla« (ONB), šolske (Ente scolastico = ES) in zasebne knjižnice (private = P). Leta 1930 so delovale na Primorskem naslednje »ljudske knjižnice«:¹⁶

Ilirska Bistrica (F):	270 zvezkov
Ajdovščina (P)	400 zvezkov (last sekretarja fašistične stranke)
Grahovo (OND):	135 zvezkov
Grahovo (P):	250 zvezkov (lastnik Pietro Sorli)
Idrija (ONC):	600 zvezkov
Idrija (P):	150 zvezkov (lastnik Pietro Likar)
Branik (OND):	96 zvezkov
Dornberg (C):	204 zvezkov
Anhovo (ONB):	363 zvezkov
Štanjel (OND):	29 zvezkov
Štanjel (ONB):	15 zvezkov
Tolmin (ONC):	180 zvezkov
Tolmin (F):	748 zvezkov
Materija (F):	279 zvezkov
Dekani (OND):	27 zvezkov
Devin (OND):	1.500 zvezkov
Divača (OND):	300 zvezkov
Postojna (F):	100 zvezkov
Postojna (ONB):	80 zvezkov
Pivka (OND):	50 zvezkov
Sežana (ONB):	100 zvezkov
Slavina (OND):	500 zvezkov

Skupaj: 5.376 zvezkov

V Trstu je leta 1930 poleg znanstvenih in strokovnih delovalo tudi osem knjižnic tipa OND s 7.119 zvezki. Fašistične »ljudske« knjižnice so potemtakem poslovale le v naših večjih krajih, kamor se je bilo doselilo precej Italijanov, ki so bolj ali manj sledili fašistični stranki. Kaže, da se je zdela fašistom celo njihova knjiga nevarna. Niso je niti posebno širili in propagirali, pač pa so priporočali godbe na pihala, ki naj bi nastopale na plesih. Tako naj bi Slovenci pozabili na svojo knjigo in na izobraževanje. Ta želja se fašistom ni uresničila.

¹⁶ Le accademie e le biblioteche d'Italia nel sessennio 1926-27—1931-32. Roma, Ministero dell'educazione nazionale 1933. Str. 727—730

Čitalnica Studijske knjižnice v Kopru

Knjižnice na Primorskem v prvih petih letih po osvoboditvi

Narodnoosvobodilna borba je prinesla tudi primorskim Slovencem kulturno organizacijo, ki ni bila več orodje izkoriščevalne oblasti in ne predmet strankarskih bojev. Številne partizanske tehnike in tiskarne so dobro skrbele za slovenski tisk. Število slovenskih knjig in periodičnih publikacij je tudi na Primorskem po letu 1941 vedno bolj naraščalo. Po letu 1943 so ponekod ob partizanskih šolah nastale tudi nove ljudske knjižnice. Slovensko ljudsko knjižnico so ustanovili v Srednji Kanomlji (1943) in Podmelcu (1944). Po osvoboditvi leta 1945 so v nekaterih primerih naši ljudje vrnili knjige nekdanjih razpuščenih knjižnic, ki so jih skrivali po kleteh in skednjih.¹⁷

Po osvoboditvi so naše knjižnice prav hitro rasle. Po nepopolnih podatkih so leta 1950 v šestih okrajih na Primorskem delovale naslednje knjižnice:¹⁸

¹⁷ Rijavec-Zidar: Slovenske knjižnice, Ljubljana, DBS 1951. Str. 107, 211, 94.

¹⁸ Rijavec-Zidar: Slovenske knjižnice, Ljubljana, DBS 1951. Priloga na neoštevilčenih straneh.

O k r a j	Znanstvene in strokovne knjižnice		Ljudske knjižnice	
Gorica	24	17.287 zvezkov	96	25.860 zvezkov
Idrija	5	1.320 zvezkov	32	12.516 zvezkov
Ilirska Bistrica	2	932 zvezkov	14	19.346 zvezkov
Postojna	40	22.407 zvezkov	64	19.346 zvezkov
Sežana	4	567 zvezkov	46	9.878 zvezkov
Tolmin	8	2.492 zvezkov	51	16.984 zvezkov
Skupaj	83	45.005 zvezkov	303	103.930 zvezkov

Navedenega leta je bilo v koprskem okraju (del cone B STO): 12 slovenskih strokovnih z okrog 2.400 zvezki in 68 ljudskih knjižnic z okrog 12.000 zvezki; nadalje Zbirni center v Portorožu z okrog 35.000 zvezki (knjige v več jezikih); dve italijanski mestni knjižnici in Besenghijeva knjižnica v Izoli skupaj z okrog 34.000 zvezki; šest italijanskih strokovnih knjižnic z okrog 12.500 zvezki (od tega samo italijanska klasična gimnazija v Kopru nad 7.000 zvezkov!) in še 10 italijanskih ljudskih knjižnic (prištete tudi dijaške!) z okrog 8.000 zvezki. Večje italijanske knjižnice v obalnem pasu so nastale v času Avstro-Ogrske.

Na Primorskem (brez Trsta in stare Gorice!) je bilo potemtakem leta 1950 — 486 knjižnic z okrog 252.835 zvezki.

Naše knjižnice, ki so nastale po osvoboditvi — kar velja še posebej za Primorsko — pomenijo velik kvaliteten in kvantitativen skok. Zanje je značilna predvsem nova vsebina. Narodnoosvobodilna borba je slovenskemu človeku ustvarila nov pogled na svet. Primorski Slovenci, ki so močno želeli knjige, so se knjižnice oprijeli z največjo ljubeznijo. Po letu 1945 so zrasle ljudske knjižnice tudi v nekaterih krajih, kjer jih ni bilo nikdar poprej. Do leta 1948, ko je popustil boj za pravične meje, so na Primorskem prevladovale šolske in društvene knjižnice, potlej pa so hitro zrasle še znanstvene in strokovne knjižnice. Značilno za vse primorske knjižnice je, da so mlade tudi po sestavi svojih knjižnih skladov, da imajo potemtakem le malo tiskov izpred leta 1945. Na razvoj knjižnic in knjižničarstva pa sta poslej močno vplivala zlasti graditev industrijskih središč in družbeno upravljanje. Zaradi pomanjkanja strokovnih moči knjižnice marsikje niso bile sodobno urejene. V novejšem času pa se je tudi v tem pogledu položaj vsestransko izboljšal.

2) Knjižnice v koprskem okraju

V primerjavi s številom prebivalstva je koprski okraj (108.327 prebivalcev) razmeroma bogat s strokovnimi knjižnicami. K temu prispeva svoje zlasti gospodarska struktura Kopra in obalnega pasu s podjetji, kulturnimi in zdravstvenimi ustanovami širšega pomena, kot so: Tomos, Pristanišče Koper, Splošna plovba, Delamaris, Radio-Koper, Srednja pomorska šola in Pomorska akademija v Piranu ter sanatorija v Ankaranu in Valdoltri. Svojskost okraja pa stopi še bolj v ospredje z italijansko manjšino v obalnem pasu.

Ob koncu leta 1960 so delovale v okraju naslednje znanstvene in strokovne knjižnice:

Vrsta	Število knjižnic	Število zvezkov
Študijske	1	71.769
Pravne	4	2.107
Medicinske	4	1.777
Tovarniške	2	3.957
Muzejske in arhivske	4	3.800
Radijske	1	3.000
Knjižnica ital. gimnazije v Kopru	1	7.246
Besenghijeva knjižnica v Izoli	1	3.000
Znanstveni odsek LK v Postojni	1	17.612
Knjižnica Zavoda za raziskovanje krasa v Postojni	1	4.500
Župnijska knjižnica v Tomaju	1	15.000
Ostale	13	3.950
Skupaj	35	137.718

Poleg znanstvenih in strokovnih knjižnic delujejo v okraju tudi številne šolske in ljudske knjižnice. Ob koncu leta 1960 je bilo stanje na tem področju naslednje:

Vrsta	Število knjižnic	Število zvezkov
Knjižnice osnovnih šol	107	80.557
Knjižnice srednjih šol (brez italijanske gimnazije)	9	33.810
Knjižnice glasbenih šol	5	5.711
Knjižnice nižjih strokovnih šol	7	2.273
Občinske ljudske knjižnice	6	39.652
Društvene knjižnice	19	22.730
Potujoče ljudske knjižnice	10	1.350
Pionirske knjižnice	2	3.393
Bolniške knjižnice	6	8.769
Skupaj	171	198.245

Najmočnejši ljudski knjižnici v okraju sta sežanska (11.704 zvezkov) in koprška ljudska knjižnica (9.491 zvezkov). Koprška je najlepše urejena in ima največji obisk (leta 1960 — 14.821 bralcev, ki so si izposodili 30.127 knjig). Ta knjižnica je bila pobudnik potujočih ljudskih knjižnic, ki prav lepo delujejo.

V koprskem okraju deluje potemtakem 206 knjižnic s 335.963 zvezki. Nismo upoštevali manjših strokovnih knjižnic. Držali smo se tudi pravila, da vsaka zbirka knjig še ne predstavlja knjižnice.

V zvezi s svojskostjo koprskega okraja se obeta lep razmah strokovnim knjižnicam zlasti za naslednje veje znanosti: pomorstvo, agronomija, politična ekonomija, kultura-politika, strojna tehnika, speleologija, medicina, muzealstvo, zgodovina, pedagogika in gozdarstvo. V zvezi s šolsko reformo, razmahom šolstva, gospodarsko in kulturno dejavnostjo na splošno se obeta tudi vzpon Študijski knjižnici v Kopru.

K znanstvenim in strokovnim knjižnicam, ki po svojem pomenu presegajo okvir okraja ali občine, prištevamo naslednje knjižnice: Študijsko knjižnico v Kopru, knjižnico tovarne Tomos, muzejsko knjižnico v Piranu, knjižnico italijanske gimnazije v Kopru, znanstveni odsek Ljudske knjižnice v Postojni, knjižnico Zavoda za raziskovanje krasa v Postojni in Župnijsko knjižnico v Tomaju.

1) Študijska knjižnica v Kopru

Ta knjižnica je med sovrstnicami v LRS najmlajša. Še pred njo sta začeli delovati enakovrstni knjižnici v Novi Gorici in Postojni. Osnovana je bila 20. X. 1951 kot Mestna knjižnica s funkcijo študijske in ljudske knjižnice. Nastala je s fuzijo bivše italijanske Mestne knjižnice (Biblioteca civica) in slovenskih knjižnih skladov, ki jih je knjižnica dobila od Vojne uprave ter z nakupi novih knjig. Novo Mestno knjižnico so izdatno podprle NUK, Študijska knjižnica v Celju in še nekatere druge knjižnice.

Ne bo odveč, če ob tej priložnosti povemo nekaj več o skladu stare italijanske Mestne knjižnice. Začetki te knjižnice segajo v leto 1868. Zrasla je iz zapuščin in darov plemiških družin koprski občini. Združena je bila z Mestnim arhivom. Leta 1872 je bila prvič dostopna javnosti. Obiskovali so jo predvsem profesorji, učitelji in dijaki. Leta 1930 je štela 22.077 zvezkov (brez brošur), 1 inkunabulo in 2423 rokopisov. Dolgo let jo je vodil profesor Francesco Majer. Knjižnica je imela po letih takle obisk:

1927. leta	106 obiskov
1928. leta	483 obiskov
1929. leta	805 obiskov
1930. leta	402 obiska
1931. leta	864 obiskov. ¹⁹

(do 1. VII.)

Njeni knjižni skladi so bili leta 1951 sestavljeni približno takole:

italijansko leposlovje	20 %
istrika	20 %
medicina	10 %
agronomija	10 %
obča zgodovina in stare enciklopedije	10 %
ligvistika	5 %
periodika	15 %

¹⁹ Le accademie e le biblioteche d'Italia... Roma 1933. Str. 461

Posebnost in hkrati največja vrednost te knjižnice so bogate zbirke istrike. V tem okviru zavzemajo posebno važno mesto nekatere istrske in tržaške zgodovinopisne publikacije, kot n. pr.: Atti e memorie, Pagine istriane, Archeografo triestino, Kandlerjeva »Istria«, Porta orientale itd. Iz italijanske Mestne knjižnice se zrcalijo idejne posebnosti starega Kopra, kot n. pr. nekdanj tako značilna konservativnost vrhnjih slojev, nekdanja moč cerkve itd.

Od ustanovitve leta 1951 pa do 31. XII. 1955 je koprsko Mestno knjižnico vzdrževal Občinski ljudski odbor v Kopru. Januarja 1956 je prešla v pristojnost Okrajnega ljudskega odbora v Kopru in dobila naziv »Študijska knjižnica«. V isti zgradbi (stara italijanska Mestna knjižnica je bila v Muzeju in se leta 1951 s fuzijo preselila v udobnejše prostore!) je začela leta 1956 delovati Ljudska knjižnica najprej s skladom iz Študijske knjižnice. Študijska knjižnica je bila dve leti v sestavu okrajnih kulturnih ustanov in prešla leta 1958 ponovno pod občino.

V sestavu Študijske knjižnice sta kot corpora separata Grisonijeva knjižnica in Zbirni center. Grisonijeva knjižnica šteje 5000 zvezkov, od česar odpade 60 % na italijanske in 40 % na francoske klasike. Vsebuje redka dela koprskega ekonomista G. R. Carlija iz 18. stoletja, nekatera dela umetnostnega zgodovinarja Winckelmanna itd. Francesco Grisoni je veljal za najbogatejšega Koprčana. Vse knjige je pošiljal v Pariz v vezavo. Umrl je leta 1841 brez moških potomcev in knjižnico zapustil koprski sirotišnici (»Pio istituto Grisoni«), ki jo je sam ustanovil. Grisonijeva knjižnica je bila po osvoboditvi nekaj časa v varstvu občine, potlej pa jo je prevzela Študijska knjižnica.

Zbirni center (ustan. 1949) šteje okrog 35.000 zvezkov. Nastal je iz starih in zapuščenih samostanskih knjižnic. Leta 1953 ga je prevzela Mestna knjižnica v Kopru.

Od leta 1956 so v Študijski knjižnici obiski in izposojanje tiskov naraščali takole:

Leto	Obiski	Izposojene enote
1956	5.874	7.608
1957	3.597	10.413
1958	4.793	10.332
1959	6.621	17.650
1960	7.285	18.241
1961 (do 30. VI.)	4.149	9.857

Med obiskovalci so na prvem mestu dijaki, takoj za njimi pa učitelji in uslužbenci. Knjižnico marljivo obiskujejo tudi Italijani. Čitalnica ima 24 sedežev; to število pa se po potrebi lahko poveča tudi na 30 do 35.

31. XII. 1960 je imela Študijska knjižnica 27.624 obdelanih in 44.145 neobdelanih zvezkov. Pri neobdelanih tiskih si pomaga z inventarnimi knjigami. Knjižnica ima nadalje 768 revij (naslovov) in 475 časnikov (naslovov). Prejema 330 periodičnih publikacij, od teh 33 inozemskih, večinoma italijanskih časopisov in časnikov.

Aktualni problemi Študijske knjižnice v Kopru

Prostori:

Knjižnica je zaradi nagle krepiteve že močno utesnjena. Zgradba, v kateri je nameščena, je iz leta 1714 (nekoč lastnina plemiške družine Bruti) in neprimerna za sodobno knjižnico. Možnosti za rešitev tega vprašanja so tele:

- a) da se dá knjižnici na razpolago cela zgradba, v kateri je zdaj nameščena (v njej sta še Vojni odsek OLO Koper in zasebno stanovanje),
- b) da se izseli v zgradbo z večjimi prostori ali
- c) da se v sedanjih prostorih zgradijo betonski podovi in namestijo police v dveh nadstropjih. Spričo stanovanjskih težav in pomanjkanja prostorov v Kopru kaže, da bi bila tretja rešitev najpametnejša. Lep primer knjižnih polic v dveh nadstropjih ima n. pr. Naučna biblioteka na Reki.

Nabava novih tiskov:

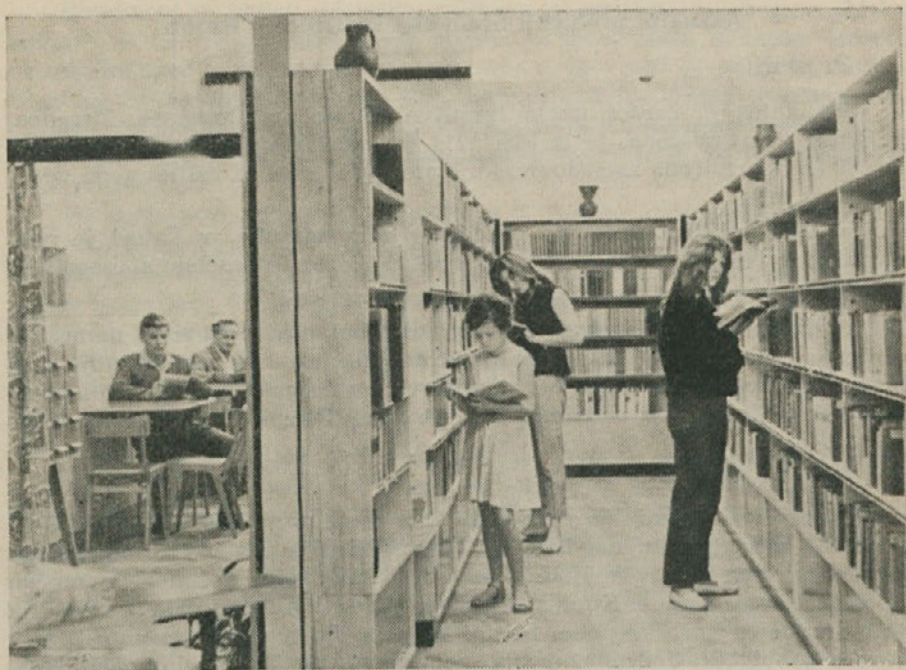
Študijska knjižnica je z odlokom Izvršnega sveta LRS št. 01-741/3-60 od 4. X. 1960 (Uradni list LRS št. 33/1960) dobila pravico do obveznega primerka vseh tiskov v ljudski republiki Sloveniji, s čimer bo močno obogatila svoje sklade. Koprške razmere pa od nje terjajo, da si nabavlja tudi srbske in hrvaške tiske. Hrvati razpolagajo namreč z bogato literaturo o problemih Jadrana, morja, pomorstva, ribištva in ladjedelništva. Knjižnica bi si morala preskrbeti vse te publikacije. Slovenski dijaki in profesorji ter nadalje številni strokovnjaki so prisiljeni, da vedno bolj posegajo po srbski in hrvaški literaturi, ki sta bogatejši od slovenske. Knjižnico obiskujejo tudi številni Hrvati in Srbi, ki živijo v obalnem pasu. Knjižnica si bo zato morala poiskati sredstva še za nabavo srbskih in hrvaških publikacij. Še bolj bo treba upoštevati, da je šolska reforma knjižnice tesno povezana s šolo, in prav tako, da se je v zadnjih treh letih število specialistov različnih strok na Koprskem podvojilo.

Poseben problem za knjižnico predstavljajo nove italijanske publikacije. Dotok tega tiska je še vedno prešibak. V bodoče bo treba še bolj upoštevati, da poleg Italijanov radi posegajo po dobri italijanski knjigi tudi številni Slovenci in Hrvati. Poznavanje italijanskega jezika lahko danes vse lepše izkoristimo kot v času fašizma, ko so bile v Italiji prepovedane vse publikacije, ki so bile pisane v naprednem duhu.

Vezava knjig, zlasti periodičnega tiska, je najbolj pereč problem knjižnice. Težko si je zamisliti, da bi knjižnica to vprašanje lahko rešila, če ne bo imela knjigovезnice, kot jih imajo nekatere sovrstnice.

Terensko delo:

Uprava Študijske knjižnice je terensko delo imela za važno. Upoštevala je, da je bilo v času fašizma uničenega mnogo slovenskega tiska, ki ga danes ne najdemo v nobeni slovenski knjižnici. Tak tisk, ki je neprecenljive vrednosti za našo kulturo, lahko odkrivamo le v tesni povezavi s terenom. Taka povezava je že rodila prav lepe sadove.

Ljudska knjižnica v Kopru

Osebjje knjižnice:

Knjižnica bi morala imeti vsaj dva stalna katalogizatorja, ima pa le enega. Za sedaj razpolaga le z dobrim imenskim in zasilnim stvarnim katalogom, zaradi tega je iskanje tiskov za obiskovalce zamudno. Ena od važnih potreb je zato čimprejšnja izdelava sodobnega stvarnega kataloga.

Okrajni centralni katalog:

Nadvse pereče je vprašanje okrajnega centralnega kataloga, to je kataloga za vse strokovne in večje knjižnice, ki delujejo v okraju. Knjižnica ni zgolj izposojevalnica, temveč tudi posvetovalnica in posredovalnica. Z izdelavo okrajnega centralnega kataloga bi se njena vzgojna in koordinacijska vloga močno povečala. Marsikoga bi lahko napotila v ustrezne strokovne knjižnice, ali pa si iz njih izposodila zaželena dela. Tak katalog bi postal temeljni vozil za sodelovanje med vsemi strokovnimi knjižnicami v okraju. Omogočil bi tudi štednjo in pravilnejšo uporabo sredstev, ki so namenjena nakupu knjig in revij. Tedaj bi se pokazalo, kako ni nujno, da je kar po več knjižnic naročenih na iste in drage inozemske tiske. Ureditev okrajnega centralnega kataloga je povezana z vprašanjem okrepiteve strokovnega osebja v Študijski knjižnici, ki naj

bi pomagalo strokovnim knjižnicam, po drugi strani pa bo zahtevala tudi boljše poslovanje samih strokovnih knjižnic. Skoraj enake težave nastajajo pri vprašanju sodelovanja pri Republiškem centralnem katalogu.

Perspektive:

1. Z naglo rastjo industrije in trgovine (zlasti še pomorske!), šolstva in izobrazbe v našem obalnem pasu se postavljajo tudi pred Študijsko knjižnico nove naloge. Voditi bo morala tako nabavno politiko in svoje poslovanje preurediti tako, da bo lahko zadovoljila želje večjega števila obiskovalcev.

2. Zaradi svoje specializiranosti zlasti na vseh področjih obalnega pasu (zgodovina, narodnostni problemi, pomorstvo itd.) bo v bodoče še bolj pritegovala ne le študente in kulturne delavce iz notranjosti LRS, temveč tudi iz sosednih dežel. Ves njen razvoj v dosedanjih desetih letih potrjuje, da je postala pomembno žarišče kulturne, vzgojne in znanstvene dejavnosti.

Knjižnice v goriškem okraju

Goriški okraj je glede prebivalstva nekoliko močnejši (ima 108.331 prebivalcev) od koprskega okraja. V okraju so delovale konec leta 1960 naslednje znanstvene in strokovne knjižnice:

Vrsta	Število knjižnic	Število zvezkov
Študijska knjižnica	1	25.045
Knjižnica »p. Stanka Škrabca« (samostanska)	1	10.000
Knjižnice gospodarskih podjetij	6	1.420
Ostale	3	900
Skupaj	11	37.365

V primerjavi s koprskim je v goriškem okraju precej manj strokovnih knjižnic. Če upoštevamo razlike med dvema okrajema v gospodarski in narodnostni strukturi, bo to stanje razumljivo. Strokovnim knjižnicam v goriškem okraju se obeta močan razmah zlasti na področjih kemije, montanistike, gozdarstva, agronomije, medicine, družbenih ved in šolskih problemov. V zvezi z rastjo šolstva in gospodarske dejavnosti pa se obeta močan vzpon tudi Študijski knjižnici v Novi Gorici.

Precej več kot v koprskem okraju pa je bilo leta 1960 v goriškem okraju šolskih in ljudskih knjižnic, in sicer:

Vrsta	Število knjižnic	Število zvezkov
Občinski ljudski knjižnici Idrija, Tolmin	2	21.206
Društvene knjižnice	44	34.606
Knjižnice osnovnih šol	169	78.607
Knjižnice srednjih šol	4	15.816
Knjižnice glasbenih šol	4	4.559
Knjižnica industrijskih in vajenskih šol	9	7.186
Skupaj	232	162.225

Ta velika razlika med obema okrajema glede šolskih in ljudskih knjižnic pove, da je goriški okraj obsežnejši in nadalje še, da je v goratih predelih teže uveljaviti tip višje osnovne šole (osemletke). Zaradi tega je v tem okraju več šol, društev; knjižnice so zaradi tega skromnejše. V goriškem okraju deluje 243 knjižnic s 199.590 zvezki. Ena od posebnosti goriških knjižnic je samostanska knjižnica »p. St. Škrabca«, ki hrani velike dragocenosti in med temi tudi Bohoričevo slovnico »Arcticae horulae« z avtorjevim posvetilom.

Študijska knjižnica v Novi Gorici

Ta knjižnica je bila osnovana leta 1949. Podedovala je knjižni sklad Zveze prosvetnih delavcev (2.000 zvezkov) in potlej rasla z dotokom obveznih primerkov (ukinjeni jeseni leta 1953), s prevzemanjem starih knjižnih zbirk s terena, z nakupi in darovi zasebnikov. Knjižnica je štela leta:

1949 — 1.141 zvezkov

1955 — 14.396 zvezkov

1961 — 26.000 zvezkov

Obiski in izposojanje pa so rasli takole:

Leto	Obiski	Izposojene enote
1953	353	517
1958	2.148	2.819
1960	3.451	5.106

Pretežni del knjižnega sklada je obdelan. Popolnoma neobdelanih je le kakih 2.500 do 3.000 knjižnih enot. Neobdelan je tudi rokopisni, kartografski, grafični in glasbeni sklad.

Knjižnica je priredila več lepo uspelih razstav: Sodobni evropski ekslibris (1959), razstava marksističnega tiska (1959), Prešernova razstava (1960), Bevkova razstava (1960) in še nekaj manjših. Iz vrst njenega kolektiva je izšla Bevkova bibliografija.

Tekoči problemi Študijske knjižnice v Novi Gorici

Študijska knjižnica deluje v političnem, gospodarskem in kulturnem središču goriškega okraja, namreč v Novi Gorici, ki naglo raste in se s tem večajo tudi kulturne potrebe njenega prebivalstva. Knjižnici se tako nakazujejo številne nove naloge, ki jih bo lahko uspešno reševala le ob izdatni pomoči vseh pristojnih činiteljev. Da bi bila njena rast uspešna, bi morali Študijski knjižnici zagotoviti predvsem naslednje:

1. večje prostore, kajti sedanji postajajo pretesni. Računati je treba, da se bo obisk že čez nekaj let podvojil ali celo potrojil. Knjižnica bo morala zaradi tega okrepiti vse svoje sklade. Številni dijaki, učitelji, specialisti se bodo obračali nanjo tudi za nasvete.

2. večja sredstva za nakupe novega tiska, zlasti pa za nakup srbske in hrvaške znanstvene literature, ki postaja življenjska potreba vseh tistih naših ljudi, ki želijo razširiti ali dopolniti svoje znanje. Nujno je nadalje, da si knjižnica nabavi vsaj eno večjo italijansko enciklopedijo in najvažnejša dela iz italijanske književnosti. Napak bi bilo, če ne bi še lepše izkoristili znanja italijanskega jezika, zlasti naših številnih kulturnih delavcev.

Prav bi bilo, da bi ta knjižnica dobila obvezni primerek v celoti. Pri tem vprašanju bi bilo treba v večji meri upoštevati, da je bila Goriška v preteklosti, ki ni tako daleč, dvakrat gospodarsko močno prizadeta; da so bile nadalje tudi njene knjižnice uničene dvakrat, enkrat v prvi svetovni vojni, drugič pa v dobi fašizma. Prav zaradi tega manjkajo primorskim knjižnicam skoraj vsi važnejši stari tiski. Obvezni primerek bi takoj sprostil del proračunskih sredstev in omogočil uspešnejšo nabavno politiko.

3. tesnejšo povezavo s terenom, pri čemer pa so spet potrebna večja finančna sredstva. S tako povezavo bi rešili marsikatero dragocenost. Tako bi knjižnica prišla vsaj do enega dela periodičnega tiska, ki je bil skoraj v celoti uničen in ga danes ne najdemo v nobeni slovenski knjižnici. Povezava s terenom se ne bi omejila le na zbiranje starega tiska, pomenila bi tudi pomoč strokovnim in ljudskim knjižnicam.

4. sredstva in ljudi za sestavljanje okrajnega centralnega kataloga, ki naj bi omogočil točen pregled strokovne literature v okraju. Za tak katalog bi prišel v poštev tudi del knjižnega sklada samostanske knjižnice na Kostanjevici. Centralni katalog bi marsikomu omogočil, da najde literaturo, ki jo potrebuje.

5. da namesti zadostno število strokovnih ljudi, kajti od tega osebja zavisi v prvi vrsti sodobna ureditev knjižnice (sodobni katalogi) in ročno poslovanje.

Ugotovitve in želje ob zaključku

Podatki o naših knjižnicah na Primorskem po letu 1945 dokazujejo, da daje ljudska oblast za knjižnice veliko denarja; skratka, posveča jim potrebno pozornost. Zaradi tega se je število zvezkov naših knjižnic na Primorskem od leta 1950 do konca leta 1960 dvignilo od 252.835 na 535.553. Po drugi strani pa je zanimivo, da se je število knjižnic v istem času zmanjšalo. Padlo je namreč od 486 na 449. Vzrok je kaj preprost. Iz pode-

želja se je v desetih letih odselilo mnogo naših ljudi v industrijska središča. S koncentracijo ljudi v teh središčih je popolnoma v skladu tudi koncentracija knjižnic in knjižnih skladov.

Želimo si, da bi se v našem knjižničarskem sistemu krepili vsi njegovi člani in zlasti pa tisti, ki stopajo v ospredje kot močan usmerjevalni in koordinacijski faktor, namreč naše študijske in občinske ljudske knjižnice.

Glede dveh naših študijskih knjižnic na Primorskem pa moramo ob koncu razprave še enkrat podčrtati, da njunim knjižnim zbirkam manjka kontinuiteta, ki jo sicer najdemo skoraj povsod drugod na Slovenskem. Od tod tudi nekatere skoraj neodpravljljive vrzeli. Spričo tega pa bo treba napeti vse sile, da se to stanje popravi. Utemeljeno pričakujemo, da nam bodo tudi v bodoče na področju tako potrebnega in koristnega dela pomagali vsi, prav vsi, ki jim je rast in krepitev izobrazbe ter kulture našega človeka pri srcu.

Koper, avgusta 1961.

Zahvaljujem se vsem tistim, ki so mi pomagali pri zbiranju podatkov, v prvi vrsti tovarišu Ivanu Bidovcu in tovarišu Marijanu Breclju iz Študijske knjižnice v Novi Gorici in nadalje še tovarišu Srečku Logarju, uredniku »Idrijskih razgledov«, ter Zavodu za statistiko OLO v Kopru.

BREVE CENNO SULLE BIBLIOTECHE SLOVENE DEL LITORALE

Le prime biblioteche slovene del Litorale, piuttosto modeste e di tipo popolare, risalgono al primo decennio della seconda metà del secolo scorso.

Sul finire del medesimo secolo maturò l'idea che gli Sloveni del Litorale dovessero pure costituire delle biblioteche centrali per appagare i desideri degli studiosi. Lo Stato non mostrò alcuna comprensione per quest'iniziativa, né s'interessò di porgere alcun aiuto. Gli Sloveni allora si accinsero a fondare le proprie biblioteche centrali con le proprie forze, nonostante la scarsità dei mezzi economici, a causa dell'oppressione nazionale. Ben presto ne sorsero due a Trieste e una a Gorizia. Le varie biblioteche si moltiplicarono un pò da per tutto e nel 1914 gli Sloveni del Litorale ne avevano circa 400.

La prima guerra mondiale arrecò ingenti danni specialmente alle biblioteche slovene in quel di Gorizia. La Biblioteca Centrale della città isontina fu completamente distrutta.

Nell'anno 1918 il Litorale sloveno passò all'Italia. Il rapido diffondersi del terrorismo fascista fu di cattivo augurio per la minoranza slava della Venezia Giulia. Nel 1920 fu data alle fiamme, a Trieste, la ricca biblioteca del »Narodni dom« (Casa Nazionale) e, due anni dopo, la bellissima biblioteca del »Ljudski oder« (Tribuna Popolare).

Gli sloveni, pur colpiti da tante sciagure, non si perdettero d'animo. Con maggior lena promossero un generale rinnovamento dell'attività culturale fra la gente di campagna e vi formarono numerose nuove biblioteche, che si raggruppavano intorno alle quattro associazioni di cultura slovena. Il fascismo però passò a una nuova offensiva. Nel 1925 furono sciolte le biblioteche delle scuole slovene e nel 1927 tutte le altre. Negli anni 1925—1927 gli Sloveni del Litorale persero circa 450 biblioteche.

Appena durante la guerra di liberazione alcune biblioteche slovene tornarono in vita e dopo la liberazione il loro numero crebbe rapidamente. Nel Litorale sloveno prevalsero allora le biblioteche scolastiche e quelle dei circoli di cultura. Portata a termine la delimitazione dei confini nel 1948, sorsero pure biblioteche di tipo professionale e scientifico. Di questo ultimo tipo sono le biblioteche di Capodistria e Nuova Gorizia. Il numero complessivo delle biblioteche slovene del Litorale era di 486 con 252.835 volumi nel 1950 e di 449 con 535.553 volumi nel 1960.

La diminuzione di biblioteche è dovuta all'emigrazione di una parte della popolazione agricola verso i centri industriali.

La Biblioteca degli Studi di Capodistria fu istituita nel 1951, apportando nuovi fondi sloveni alla Biblioteca Civica italiana e formando così una biblioteca di tipo misto. Ad essa vennero aggiunti altri due corpi separati: la Biblioteca Grisoni (5000 volumi) e i libri del »Centro di raccolta«, abbandonati dopo il 1945. Al momento della sua fondazione, la Biblioteca degli Studi di Capodistria contava circa 60.000 volumi che ben presto divennero 70.000. I volumi catalogati finora sono 27.000, di cui una metà sloveni e serbocroati e l'altra metà italiani. Possiede pubblicazioni antiche e moderne di scienza, storia, letteratura e arte. Le numero-

se opere sulla Istria sono indubbiamente un preminente pregio della Biblioteca degli Studi di Capodistria.

Per certi aspetti la Biblioteca degli Studi di Capodistria può considerarsi superiore a quella di Nuova Gorizia ed è pure frequentata dagli studiosi della vicina Repubblica croata e di Trieste. I suoi compiti sono molteplici e svariati. Negli ultimi tempi si occupa anche della compilazione di un catalogo centrale del Distretto. Insieme con le altre biblioteche coopera alla stesura di un catalogo centrale della Repubblica slovena.

La collaborazione continua, il coordinamento del lavoro, lo sviluppo sempre crescente, la vasta cerchia degli studiosi, sono segni chiari dell'intensa attività di tutte le biblioteche del Litorale sloveno. Il loro apporto alla cultura del popolo lavoratore è di grande importanza.

SLOVENSKO PRIMORSKO ČASOPISJE

MIŠA ŠALAMUN

UVOD

Študijska knjižnica v Kopru je ob desetletnici svojega obstoja pripravila razstavo slovenskega primorskega časopisja. Na razstavi je prikazano primorsko časopisje od prvega lista iz leta 1849 pa do konca 1959. leta, v celoti pa do druge svetovne vojne. Kjer nismo dobili za to dobo originalnega izvoda niti fotokopije, smo postavili napis z naslovom, da ne bi ničesar okrnili in da bi se razstavljenе enote ujemale s številkami naše bibliografije.

Prvotno je Študijska knjižnica nameravala izdati le vodič po razstavi. Ob zbiranju obsežnega gradiva in ob preverjanju podatkov za katalog pa je nastala naša bibliografija s kratkim pregledom razvoja slovensko pisane časopisja v Slovenskem Primorju od začetka do druge svetovne vojne.

Obširna snov bi ne mogla biti obdelana brez nesebične pomoči bibliotečnih delavcev v knjižnicah, ki so z nami sodelovale. Poleg že izrečene zahvale kolektivom teh knjižnic, prosim, da sprejmejo mojo iskreno zahvalo vsi, ki so pomagali, predvsem pa moji učitelji bibliografii, ki so delo pregledali, in še posebej tisti poklicni tovariši, ki sem jih najbolj nadlegovala in bi brez njihove pomoči bibliografija ne nastala: prof. Janez Logar, vodja bibliografskega oddelka v NUK, prof. France Dobrovoljc, upravnik Slovanske knjižnice, in dr. Dušan Kermauner, znanstveni svetnik v NUK ter še Jože Bajec iz NUK, Marijan Brecelj iz ŠK Nova Gorica, Tončka Kolarič iz NŠK Trst, Darja Ravnihar iz knjižnice Muzeja NOB in Branko Reisp iz knjižnice Nar. Muzeja v Ljubljani.

Po načinu izhajanja smo se omejili na časnike in časopise, pri čemer smo upoštevali tudi priložnostne edine številke, dijaške liste in ilegalni periodični tisk. Nismo pa upoštevali almanahov, koledarjev, šolskih izveštij in pastirskih listov. Zbornike izjemoma omenjamo, kadar so nadomeščali revije, pa čeprav so, le zaradi izjemnih razmer, izhajali pod različnimi imeni, brez štetja in drugih podatkov, ki bi dokazovali kontinuiteto.

Teritorialno smo upoštevali slovensko etnično ozemlje, ki je bilo med obema svetovnima vojnama pod Italijo. Omejili smo se torej na tako imenovano Julijsko krajino. Od primorskih listov, ki niso izhajali v Julijski krajini, omenjamo samo »Delo«, ki je leta 1929 izjemno izšlo v Ljubljani

in pozneje v Parizu in na Dunaju, prej in pozneje pa na Primorskem. Nismo pa upoštevali listov primorskih emigrantov, ki so redno izhajali v Jugoslaviji (Primorski glas, »Istra«, listi organizacije TIGR in dijaški listi »Lepa Vida«, »Soča«, »Borba«). Izpustili smo tudi liste, ki so bili pred prvo svetovno vojno le slučajno tiskani v Postojni (Plesničar jih navaja). Nasprotno pa smo upoštevali liste splošno slovenskega značaja, ki so zaradi ugodnejših političnih ali kulturnih razmer izhajali ali se tiskali nekaj časa v Trstu ali Gorici (nekateri socialistični listi, Naši zapiski in dr.).

Časovno smo razdelili snov na tri glavne skupine: od 1849 do 1940, od 1941 do 1945 in od 1945 do 1959. leta.

Prvo skupino smo razdelili še na dobo pod Avstrijo do 1918 in na dobo zatiranja slovenskega časopisja pod Italijo v letih med obema vojnama, ko so izhajali slovenski listi najprej legalno, v zadnjem desetletju pa razen enega (Svetogorska kraljica) samo ilegalno. Razvrstitev listov je kronološka.

V drugi skupini (1941—1945) smo upoštevali le partizansko periodiko, med katero je nekaj enot v italijanskem jeziku. To so listi italijanskih edinic, ki so se borile v sklopu naše NOV in smo jih zato vključili v naš partizanski tisk. Vsa partizanska periodika je razvrščena po abecednem redu. Nепartizanskega tiska nismo upoštevali iz več razlogov. Glavni je bil pač ta, da smo na razstavi, ki je prirejena v jubilejnem letu, hoteli pokazati liste, ki jih je rodila vstaja. Vendar bo morala popolna bibliografija upoštevati tudi nepartizanski tisk.

V tretji skupini (1945—1959) smo registrirali, kar je izšlo po vojni in kar še izhaja v Slovenskem Primorju.

Primorsko periodiko obravnava že nekaj obsežnih bibliografij. Primorske časnike in časopise vključuje temeljna bibliografija časopisja do leta 1936¹. Do leta 1918 imamo popolno primorsko bibliografijo². Za čas 1918—1930 imamo bibliografije v Zborniku »Luč«³ in v Jadranskem almanahu⁴. Za obdobje pred drugo svetovno vojno je bilo objavljenih v novejšem času tudi še nekaj pregledov primorskega časopisja. Napisani so bili v obliki informativnih člankov in se nanašajo na predhodne bibliografije^{5,6}. Primorska partizanska periodika, vključena med celotno slovensko partizansko periodiko, je bila objavljena v posebnih bibliografijah^{7,8}. V mnogih člankih v časnikih je bila tudi opisana⁹. O povojni primorski periodiki je delno poročala v dveh zvezkih Tržaška bibliogra-

¹ Janko Šlebinger, Slovenski časniki in časopisi. V knjigi: Razstava slovenskega novinarstva v Ljubljani 1937. Lj. 1937.

² Pavel Plesničar, Narod naš dokaze hrani. Lj. 1940.

³ France Bevk, Periodne publikacije. »Luč« Poljudno-znanstveni zbornik. Trst 1928. III. 38-74, 1930. VI. 136-145, 1932. VIII. 53-55 in France Bevk in Lavo Cermelj. Periodne publikacije. »Luč« 1929. IV. 45-69.

⁴ A. Kacin, Slovenski tisk v Italiji. Trst Jadr. almanah za leto 1925—1930. 98-130.

⁵ dm[Dušan Moravec], Slovenski periodični tisk na Primorskem SPor VII. 1946. 58.

⁶ Alojzij Kumar, Slovenski tisk na Primorskem. Trst, NList IV. 1955. 83-84.

⁷ Jože Udovič, Gradivo za bibliografijo slovenskega osvobodilnega tiska. Lj. 1945. Ponatis iz SlovZbor 1945.

⁸ Dušan Moravec, Gradivo za bibliografijo slovenskega osvobodilnega tiska. I. Periodični tisk. Izd. Prop. kom. pri IOOF apr. 1945.

⁹ Jože Oblak, Primorski partizanski tisk, SlovJ III. 1954, 27-32. in PrimDn XVII. 1961, 100-107.

fija¹⁰. Tekoči tržaški in goriški tiski so beleženi v Jadranskem koledarju od leta 1958 dalje¹¹. Predvsem pa objavlja od leta 1945 dalje popise celotne tekoče periodike Slovenska bibliografija, ki pa žal ni popolna, ker Narodna in Univerzitetna knjižnica (NUK) prva leta po vojni ni dobivala vsega tiska niti z ozemlja, ki pripada Jugoslaviji, in ker tudi sedaj ne prejema vsega iz zamejstva. V eni sami publikaciji še nimamo popisanega vsega primorskega časopisja. V 25 oziroma 20 letih, odkar so izšli »Slovenski časniki« in bibliografija »Narod naš dokaze hrani«, so se naše knjižnice močno obogatile s predvojno primorsko periodiko. Kot bo iz uvoda razvidno, je dodatkov in popravkov za prvo skupino precej. Partizanska periodika ima le neznatne dodatke k že izdanim bibliografijam. Popisana je po gradivu v primorskih muzejih in knjižnicah in po katalogih v knjižnici NOB muzeja in NOB oddelka v NUK, navedeno pod skupino »Primorska«.

Z navajanjem nahajališč želimo opozoriti raziskovalce naše preteklosti, katerim je periodični tisk neobhodno potreben, kje naj ga iščejo. Poleg tega je navajanje posameznih števil, kjer nimamo kompletnih letnikov, važno zaradi bibliografske natančnosti, posebno v primerih, kjer so popravljene napake, ki so se vlekly iz ene bibliografije v drugo. Navajanje kompleto v različnih knjižnicah pa naj upraviči naš posebni namen: pokazati, koliko domačega tiska se je kljub izjemni usodi Primorske ohranilo v naših knjižnicah. Pokaže naj tudi, koliko primorske periodike hranita obe osrednji državni knjižnici za mejo. Prav zato sta tržaška Biblioteca Civica in goriška Biblioteca Governativa dosledno navajani tudi pri revijah, ki jih hranimo pri nas na različnih mestih. Prepričani smo, da smo z natančnim popisom napravili uslugo raziskovalcem in bibliotekarjem.

Bridka usoda Goriške v prvi vojni, premeščanje slovenskih učiteljev v notranjost Italije, preganjanje vseh slovenskih izobražencev, ki so se morali zateči v Jugoslavijo, fašistično uničevanje javnih knjižnic, sežiganje knjig iz strahu pred zatiralci pa še druga vojna — v vseh teh nesrečah, ki so teple Primorsko zadnjih petdeset let, je iskati vzrok, da je primorsko časopisje slabo ohranjeno. Poleg tega se primorski tisk ni stekal sistematično v nobeno znanstveno knjižnico razen na Dunaj.*

Danes ne najdemo v Gorici (Biblioteca Governativa) od 45 letnikov »Soče«, ki je nekaj časa izhajala celo po trikrat tedensko v dveh izdajah, niti ene številke. Trst, ki je imel že od leta 1793 svojo javno znanstveno knjižnico, hrani danes od slovenskega časopisja le tisto, kar je prišlo slučajno vanjo (s Trgovske akademije i. dr.) Tudi ljubljanska Licejska, poznejša Državna in današnja Univerzitetna knjižnica ni prejemale tiskov s Primorske.**

¹⁰ Tržaška bibliografija. Trst, št. 1. 1948 (od maja 1945-sept. 1947), št. 2. 1951 (od okt. 1947 — 31. dec. 1949)

¹¹ Rado Rauber, Seznam tržaškega in goriškega tiska. JadRK 1960 (za leto 1950-1959), 71-73 in JadRK 1961 (za leto 1959-1960) 70-72.

* Tudi Nacionalna Biblioteka na Dunaju nima vsega časopisja iz Slovenskega Primorja, kot je razvidno iz odgovora, ki smo ga od tam prejeli.

** Med ljubljanskimi knjižnicami ima od leta 1904 dalje, za nepolnih 10 let, mnogo primorskih časnikov Slovenska knjižnica, kar je Aškerčeva zasluga. Dosegel je namreč, da je prejemale Mestna knjižnica — predhodnica Slovenske knjižnice — časnike z vsega slovenskega področja.

Bibliografski popis je omejen na naslov, podnaslov in kraj prve številke* ter letnik in letnico izhajanja (po možnosti s točnim datumom prve in zadnje številke), velikost in način izhajanja. Ker imamo Šlebingerjeve »Slovenske časnike« po pravici za temeljno delo za bibliografijo slovenskega časopisja, se nam je zdelo nepotrebno ponavljati njegove dopolnilne bibliografske podatke (uredniki, izdajatelji, založniki, tiskarji in ostale spremembe). Le če Šlebinger enote ne pozna, smo navedli v spremnem besedilu tudi dodatne podatke.

Šlebinger omenja v uvodu, da mu je ob primerjanju dotedanjih bibliografskih podatkov z izvirniki »nudila najizdatnejšo in v nešteti primerih edino pomoč Državna biblioteka«. Ker vemo, da takratna osrednja slovenska biblioteka ni prejela obveznih primerkov s Primorske in da se je obogatila NUK šele pozneje s primorsko periodiko iz Tumove in Ščekove zapuščine in od drugod, nam je razumljivo, da bo treba Šlebingerja dopolniti. Do leta 1936, do koder segajo Šlebingerjevi »Slovenski časniki«, prinaša naša bibliografija brez dijaških in ilegalnih listov 22 novih enot. Te so: št. 11 Primorec (1867-1869), št. 14 Slovenski Primorec (1868), št. 43 Izvestje goriške tiskarne A. Gabršček (1894-1896), št. 58 Slavjanska Lira (1900), št. 81 Delavski tovariš (1908), št. 82 Kmetov prijatelj (1908-1914), št. 97 Jugoslovanski železničar (1911-1914), (Čeprav ga v bibliografiji 1907-1912 navaja), št. 107 Slovanski jug (1912), št. 112 Trgovski list (1913-1914), št. 101 Svoboda (1911), št. 118 Narodna obramba (1914), št. 113 Za gospodarsko izobrazbo (1913-1914), št. 116 Jugoslavija (1914), št. 117 Kovinar (1914), št. 119 Večerna edinost (1914-1915), št. 123 Sporočilo delavskega sveta (1918), št. 144 Kulturni vestnik (1922), št. 170, 171 Za našo deco (1926) in še humoristične liste Coklja (št. 79a), Boben (št. 78) in Tržaške orgeljce (št. 66a).

Od teh pozna Plesničar že šest listov.

Izločiti pa bo treba pri Šlebingerju pod št. 68 list Pomorstvo in trgovina (1870—1871) s pripombo: »Natančnejši podatki neznani.« Napaka se vleče skozi vse bibliografije do najnovejših italijanskih. V Jesenkovem delu (anonimnem) »Časnikarstvo in naši časniki« iz leta 1884 je navedeno na strani 74 pri naštevanju slovenskih listov, »ki so leta 1870 zagledali beli dan«, tudi Pomorstvo i trgovina, ki da se je ohranil le do drugega leta. Ker je bil omenjen kot slovenski list, je bilo verjetno mišljeno, da je »i« tiskarska napaka, in tako je prišel kot slovenski »in« v Simoniča in od tam v vse naslednje bibliografije. Tržaški list Marina e commercio je imel v drugem letniku (1870) namreč tudi hrvaško prilogo »Pomorstvo i trgovina«, katerega 1. št. I. letnika hrani Študijska knjižnica v Kopru. Do sedaj je to edini znani primerek.

Navajamo še 13 listov, ki so po naših ugotovitvah izhajali delj časa, kot je mislil Šlebinger. Najprej primere, ko je Šlebinger vedel samo za 1. letnik, ali za prvo številko. To so: International (izšlo 10 letnikov), Avstrijski poštni rog (5 letnikov), Stavbinski delavec (4 letniki), Društveni glasnik (4 letniki), Kamnarski delavec (3 letniki), Delavski list (13 številke), Narod (26 številke). Drugje zopet je Šlebinger mislil, da je list zaključen,

* Izjemo smo napravili pri prvem primorskem časopisu, ker je razen prve neoštevilčene številke, ki nima pravega naslova, izhajal do konca pod imenom Slavjanski rodoljub.

Velja v Trstu:
 Za vsak list 1 god. 30 kr.
 Za pol leta — „ 15 „
 Za 3 meseca — „ 5 „
Po pošti:
 Za vsak list 1 god. 35 kr.
 Za pol leta — „ 18 „
 Za 3 meseca — „ 6 „
 Za koreno in priložna
 stali v sobotnjakih.

PRIMOREC.

Narodni list se objavlja
 v Koperjskem listu, ulica
 Dragotina Lončarja št. 12
 dolo leg. št. 17 v Trstu.
 Tam naj se oddajo tudi
 vse pošiljke.
 Za obznanje, koreno in
 podobne stvari se plača
 20 kr.; za vsako stran vsaj
 10 kr.

Političen, podučilen in kratkočasen časnik slovenskemu ljudstvu.

Naslednje cene štara
 Za blagor obdržano . . . . . Trstu.

Štev. 1.

Pri sv. Ivanu v Trstu, 1. Janjara 1867.

Točaj II.

medtem ko vemo sedaj, da hranijo nekatere knjižnice še po nekaj letnikov več. To so: Gospodarski list št. 15, ki je izhajal tri leta delj, Gospodarski list št. 28 en letnik, Škrat dva letnika, Zarja št. 86 en letnik, Narodni delavec en letnik, Pika en letnik in Jurij s pušo en letnik delj, kot navajajo »Slovenski časniki«.

Kdor bo hotel primerjati naše podatke s Šlebingerjevimi, bo našel še nekaj manjših popravkov. Nekateri so že bili ugotovljeni (predvsem za socialistično časopisje), v glavnem pa so nastale razlike šele sedaj po točnem popisu v raznih knjižnicah.

Ustaviti se moramo pri listu Ilirski Primorjan (1866, I. letnik), ki se nadaljuje kot Primorec (1867—1869, II.—IV. letnik), in pri listu Slovenski Primorec (1868, I. letnik), ki ju Šlebinger ni imel v rokah. Šlebinger navaja, da se je Ilirski Primorjan v II. letniku imenoval Slovenski Primorec in da je izhajal pod tem imenom tri leta (do 1869). Predhodni bibliografi, to so Costa¹², Simonič¹³ in Lončar¹⁴, omenjajo lista Primorec in Slovenski Primorec. Simonič ima nepopolne in za urednika napačne podatke, iz česar lahko sklepamo, da lista ni imel v rokah. Oba lista hrani samo župnijska knjižnica v Tomaju. Sedaj, ko so nam ti edini izvodi dostopni, si je mogoče razložiti, kako so nastali napačni podatki o listu, ki je bil v resnici eden sam, je pa nosil tri različna imena, ves čas pod uredništvom Ivana Piana. Bibliografsko sta to dve enoti, kot bomo videli iz razlage. Napaka v »Slovenskih časnikih« se je ponavljala v vseh poznejših bibliografijah. V italijanski bibliografiji tržaških listov¹⁵ za leta 1866—1869 so nastali trije vzporedni listi s naslednjimi imeni: Primorec, Ilirski Primorec in Ilirski Primorjan, medtem ko je poznejša bibliografija¹⁶ povzela podatek po Šlebingerju in dodala še list Ilirski Primorec namesto Slovenski Primorec. Tomajski izvod lista »Primorec« iz leta 1867 kot II. letnik ima naslednje podatke: »Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik Ivan Piano. Vredniški pomočnik Fr. Cegnar. Tisk avstr. Loyda v Trstu.« V 24., zadnji številki tega letnika je objava: »Prihodnje leto bode »Primorec« štirinikat na mesec izhajal vsako prvo in tretjo nedeljo kot »političen list«, drugo in četrto nedeljo pa bode donal gospodarske,

¹² E. H. Costa, Bibliografija slovenska, Letopis Matice Slovenske za 1869, 270.

¹³ France Simonič, Slovenska bibliografija (:1550-1900:) Lj. 424.

¹⁴ Dragotin Lončar, Politično življenje Slovencev. 2. izd. Lj. 1921, 134.

¹⁵ Cesare Pagnini, I giornali triestini. ArchTr Ser IV. vol. 8-9 145-149.

¹⁶ Fausta Mancini Lepenna in Petrisso de Petris, Giornali e periodici. Tr. Umata, VII. 1958, 1-8. 179-202.

Slovenski

Primorec

Podučen i kratkočasen list.

PRIMOREC

političen časnik, velja

v Trstu:

Za vsa leta 3 velja 48 Kr.

Za pol leta 1 " 24 "

Za 3 mesice " " 12 "

Pa pošti:

Za vsa leta 3 velja 20 Kr.

Za pol leta 1 " 10 "

Za 3 mesice " " 5 "

Naravnost odgovorja

PRIMORCA časno letniko

časno SLOVENSKEGA

PRIMORCA. Ona temata

se objavi v naslednjem

po 3 velja.

Naravnost odgovorja
v naslednjem listu
Slovenski Angli in Pisan
listu letno No. 17 v Trstu.
Vsa naj se objavi v
res pisan.

Za vsa leta, ki so objave
nad 10 let, plačajo se 1 Kr.
50 Kr.; za vsa leta, ki so
10 Kr.

Štev. 37

Pri sv. Ivanu v Trstu, 12. januarja 1868.

Todaž 1

trgovske, šolske, znanstvene in zabavne sestavke.« In res je leta 1868 Piano (Cegnar ni več omenjen) izdajal 1. in 3. nedeljo v mesecu list Primorec, 2. in 4. nedeljo pa list Slovenski Primorec. List Primorec je označil kot 3. letnik, list Slovenski Primorec pa kot 1. letnik. Oba lista sta vsak zase izhajala redno od 1.—18. št. Toda že v 19. številki lista Primorec (11. okt. 1868), ki je izšel z zamudo, beremo opravičilo: »Posebna zapreka, ki mi nejsmo nič krivi, branila je zadnjemu »Primorcu« na luč. Nadejamo si, da jo bode mogoče še odpraviti...«. Vendar Primorec od 19. številke dalje ne nosi več na prvi strani oznanila naročnikom o brezplačnem prejemanju Slovenskega Primorca, ki so ga nosile št. 1—18 obeh listov, po čemer lahko sklepamo, da je bila 18. št. lista Slovenski Primorec zadnja, medtem ko je Primorec izhajal dalje kot 14-dnevnik. Vse kaže, da je imel svetoivanski učitelj Ivan Piano (1830—1880) s prvim slovenskim tržaškim političnim listom nenehne težave. Čermelj pravi, da čitalniški odbor prošnje Piana in Cegnarja za materialno pomoč pri izdaji lista sploh ni vzel v pretres¹⁷. V 23. št. III. letnika lista Primorec (1868) se izdajatelj priporoča naročnikom s temile besedami: »Podpisani se nadeja, da ostanejo »Primorcu« ... zvesti... ker je zaradi »Primorca« ob službo Ivan Piano.« Čeprav že v 11. št. IV. letnika (1869) lista Primorec in nato še v prihodnjih dveh obljublja, da bodo od tekočega meseca dalje naročniki lista Primorec zopet prejeli brezplačno tudi list Slovenski Primorec, je 13. št. (4. julija 1869) zadnja številka Pianovega lista. Da je v juliju 1869 Primorec res prenehal, potrjuje Gašper Martelanc. V svojem političnem listu Jadranska zarja pravi v 1. št. z dne 5. septembra 1869 takole: »Ker je počil glas, da je »Jadranska zarja« le nadaljevanje poprejšnjega »Primorca«, moram očitno povedati, da »Zarja« nima nobene zveze z nekdanjim Primorčevim urednikom, da mi je pa tudi gotovo znano, da »Primorec« nej bil zabranjen in da mora drug vzrok biti, da je nehal.«

Uvodu, ki se je dotikal predvsem tehničnih podatkov, dodajamo drugi del, ki razvojno razlaga bibliografski popis. Zdi se nam namreč, da samo nizanje naslovov z glavnimi podatki ne posreduje vsakomur prave in resnične vloge časopisja v političnem, gospodarskem in kulturnem razvoju Primorske.

¹⁷ Lavo Čermelj, Slavjanska čitalnica v Trstu v letih 1856—1876. JadrK 1959, 101.

PREGLED ČASOPISJA PO DOBAH

TRST DO 1876

Po revolucionarnem letu 1848 so se predstavili tržaški Slovenci skupno z drugimi »Slavjani« s svojim prvim listom. Izdajalo ga je Slavjansko društvo, ki je imelo v svojih pravilih tudi publicistično dejavnost. Med mnogimi Slovani (Hrvati, Čehi, Poljaki), ki so živeli v Trstu, so imeli v društvu važno vlogo posebno Srbi, ki so se priseljevali v razvijajoči se trgovski Trst že v 18. stoletju ter imeli že takrat svojo cerkveno občino in narodno šolo. Slovani so ustanovili leta 1848 svoje politično društvo, ki se je imenovalo Slavjansko društvo. Prvi predsednik je bil Jovan Vesel Koseski, drugi pa Ivan Cerer, ki je bil obenem

SLAVJANSKI RODOLJUB.

Mesečni časopis na svitlobo dan od Slavjanskiga društva v Trstu.

List 2.

Mesca Aprila

1849.

---

urednik prvega lista. Mesečnik SLAVJANSKI RODOLJUB (1849) je bil dvojezičen. Slovenske članke so spremljali prevodi v »ilirskem« jeziku. Prenehal je, ko je med tisoči Tržačanov pobrala kolera tudi Cererja. Znanih je le pet števil. Slavjanski rodoljub je v skladu z društvenimi načeli izjavljal v uvodniku »Našim bravcam« (List 2.), da hoče »s vvodivnimi al podučivnimi sostavki duh narodnosti in rodoljuba Slavjanov jadranskiga primorja obuditi...«, v naslednjem članku pa izjavlja da »Slavjan... kot hrast v svoji zvestobi do ustavniga avstrijanskiga cesarstva stoji.« Čeprav hoče »slavjanske brate« — kot pravi v uvodniku — »spodbadati...«, de vse, kar po ustavnih pravicah narodu gre, kakor vpe lanje slavjanskiga jezika v ljudskih učilnicah itd., pogumno in terdoserčno po potih postave od državne vlade in deželskiga poglavarstva terjajo«, ne pozabi poudariti, da se bodo »z ostudam ogibali« tistih časopisov, »kateri si le prizadevajo glave ljudstva o prenapetih političkih mislih razbeliti...« Slavjanski rodoljub je bil namenjen predvsem članom društva — tudi »zvunanjim družbenikam«. Posledica te prvotno le obveščevalne vloge je verjetno tudi bibliografska zamotanost prvega primor-

skega časopisa, ki terja, da jo skušamo razvozlati. Prvi tisk, ki ga je Slovansko društvo izdalo marca meseca 1949, je bilo neke vrste poročilo z naslovom: *Dokaz vravnjanja in delavnosti slavjanskiga društva v Trstu od svojiga začetka do konca Februarja 1849.* (Reproduciran je v *Istoriski glasnik*, 1952.) Tu je omenjeno, da so »sklenoli izdavatati lastni časopis«¹⁹. V aprilski številki Slavjanskega rodoljuba, ki nosi oznako »List 2.« in se začena z deveto stranjo, piše v uvodniku: »Pod na čelo postavljenim napisam (v prevodu »nadpisu«) bomo tedaj zanaprej (»od sad u napred«) naš časopis enkrat na mesec izdajali, ... Glavne vodila tega časopisa smo v našimu dokazu vravnjanja in delavnosti slavjanskiga društva od svojiga začetka do zadniga Februarja 1849, kateri za prvi list časopisa velja, izrekli.« [podčrtala M. Š.] To pomeni, da »list 1.« z naslovom »Jadranski rodoljub« nikoli ni izšel ter je razumljivo, zakaj so vsa tri znana nahajališča (Ljubljana, Cetinje, Dunaj) brez prvega »lista«. Obenem je jasno zakaj je Lovro Žvab poročal že leta 1885 v tržaški čitalnici,¹⁹ da se mu prvi list pod tem imenom (Slavjanski rodoljub) »... ni posrečilo istaknoti ga.« Slovenski bibliografi (Simonič, Plesničar i. dr.) navajajo »Dokaz vravnjanja« in časopis Slavjanski rodoljub kot dve različni enoti oz. opisujejo Slavjanskega rodoljuba kot list, ki je izšel v številkah 1—5 oz. 1—6. Da se je prva številka Slavjanskega rodoljuba imenovala »Dokaz vravnjanja« omenja na kratko v svoji razpravi o tržaških Srbih Ljubomir Durković^{17a}, ki je prišel do tega zaključka verjetno prav tako na podlagi uvodnika aprilске številke Slavjanskega rodoljuba.

Drugi društveni list JADRANSKI SLAVJAN (1850), ki je izhajal prav tako le od marca do avgusta in prenehal, ko se je takratni predsednik društva in urednik Simon Rudmaš vrnil na Koroško, je bil obsežnejši in nekoliko bolj pester. Prinašal je namreč poleg političnih člankov članke iz zgodovine, domoznanstva in celo nekaj pesmi slovenskih in »ilirskih« avtorjev. Politično je bil prav tako kot njegov predhodnik, prej zagovornik avstrijske vladne politike, kot pa glasnik zahtev slovanskih narodov v »pomladi narodov«. Za priljubljenost, ki jo je le dosegel, je

^{17a} Ljubomir Durković—Jakšić. Trščanski Srbi i slovenska stremljenja u Trstu 1848—1850. *Istoriski glasnik* 1952, 87—119

značilno vabilo Janežiča kot urednika Slovenske bčele. Ko je Jadranski Slavjan prenehal, je vabil Janežič sotrudnike tega lista, da bi naj njegov list »s svojimi izvrstnimi sestavki počastiti blagovoljci« in čeprav »je toliko krasnih sestavkov donasal«¹⁸ se kljub vesti v Novicah, »da bode Jadranski Slavjan v Trstu kmalu spet oživel«¹⁹, ta želja ni uresničila.

V začetku ustavne dobe 1860, ko so se Slovenci borili za slovenski politični list, se je porodila misel, da naj bi izhajal v Trstu. »Novice« so pisale celo, da bo izhajal. Že šestega februarja 1861 sporoča noviški »Novičar:« »... v Terstu nameravajo utemeljiti SLOVENSK POLITIČEN ČASNIK, za kateri cilj in konec, kakor tudi za utemeljenje »NARODNE SLOVANSKE ČITAONICE« je že nabrano 20.000 gld«²⁰. Vendar v začetku šestdesetih let ni prišlo niti do čitalniškega literarnega lista, ki je bil v društvenih pravilih predviden, čeprav je manjkalo le še »materijalne trdne podslombe«²¹. S to zadnjo vestjo je dopisnik verjetno mislil, da drugih težav ni več, ker je bil Levstik, ki je bil sposoben za urednika, takrat že tajnik čitalnice v Trstu²².

Trst je imel marsikatere prednosti pred Ljubljano v tem, da bi prevzel vodstvo v borbi mlade politične generacije. Bil je važno trgovsko središče v Avstriji in je pritegoval Kranjce (n. pr. Cegnarja); bil je bolj bojevit, zato ker so bili Slovenci v Trstu narodno ogroženi z dveh strani. Poleg Slovencev so živeli v mestu drugi Slovani (predvsem Hrvatje iz Istre, bogati Srbi in Dalmatinci), zato je slovanska miselnost zajela širši krog ljudi. V razdobju 1849—1928 je izhajala v Trstu vrsta listov s hrvaškimi prispevki. Za razliko od Ljubljane političnega razvoja tukaj niso zavirali oblastni konservativni prvaki. Klerikalizem v Trstu tudi pozneje ni našel ugodnih tal, pač pa je postal Trst četrto stoletja pozneje središče socialističnega gibanja z razvito publicistiko. Vsi ti ugodni pogoji so rodili sadove, ki se odražajo že v tržaški publicistiki šestdesetih let.

O Pianovem časopisu Ilirski Primorjan (1866), od leta 1867—1869 Primorec, smo izvedeli podrobnosti, ki ga osvetljujejo predvsem z bibliografske strani — kolikor ni Pianova borba s finančnimi težavami zanimiva obenem za slovensko kulturnopolitično zgodovino, ki je vlogo Pianovega lista prezrla. (Možno je, da Prijatelj Primorca in Slovenskega Primorca sploh ni poznal, ker bi ga sicer vsaj omenjal.) Zaradi naprednega političnega stališča, ki bi ga lahko imenovali mladoslovensko, bi zaslužil »Primorec« podrobno obdelavo.

Pri našem splošnem pregledu naj opozorimo na nekaj drobcev, ki to trditev potrjujejo. V novoletnih željah leta 1867 Primorec sicer še piše, da »hrepnimo, da se nas... naša vlada usmili«, vendar pa tudi da »nas združi v politično enoto«. Da stoji na strani mladoslovencev, je zadosti jasno povedal v uvodniku 12. aprila 1868, ko je pozdravil izid »Slovenskega naroda« in napisal med drugim: »Ves njegov program je tudi vselej

¹⁸ Slovenska bčela. 1850, str. 160.

¹⁹ Lovro Zvab, Zgodovinske črtice v »Slavjanskem društvu« v Trstu. Slovan 1886, št. 9-13.

²⁰ Novice 1861, str. 50.

²¹ Novice, 1861, str. 138.

²² Ivan Prijatelj, Slovenska kulturno politična in slovstvena zgodovina. Lj. 1955—1956. II. 349

bil naš, kakor on, tako govori tudi »Primorec« za to, da se zedini ves slovenski narod v politično celoto.« Pred tem je v tem letniku (III.) priobčil v petih nadaljevanjih in na uvodnem mestu oster članek »Slovenski državni poslanci« in napadel politiko staroslovenskih prvakov. Pianova zasluga je, da je te članke in vrsto drugih v zvezi s poslancem Svetcem neustrašeno objavljal, kot se je že v prejšnjem letniku, dejansko prvem letniku »Primorca«, ki je »iz malega Primorjana zrasel«, boril proti politiki slovenskih prvakov. V št. 11 leta 1867 prinaša članek v zvezi s Tomanovim nastopom v državnem zboru, v katerem poroča, kako so »Novice« branile poslance, kaj sta o tem pisala slovansko usmerjena »Zukunft« in zagrebški »Pozor« in pribija: »Naša sodba o tej reči in tržaških Slovencev splošna sodba nej mila slovenskim poslancem, z glasovanjem so zabili klin v slovansko vzajemnost.« Zaradi člankov o slovanstvu in zaradi navdušenja za učenje ruskega jezika sta ga napadala »tetka Triesterica« in »Osservatore triestino«. O taborih poroča obširno, posebno o šempaškem. Verskih vprašanj se ne dotika. Oddelka »Slovstvo« sicer ne srečamo pogosto, poroča pa večkrat o listih. Pri srcu mu je »Slovenski glasnik«, kjer hvali kritika Stritarja. Tako kot ta Janežičev list toplo priporoča tudi Einspielerjevega »Slovenca«, pozneje pa je v trdnem zavezništvu s »Slovenskim Narodom«.

Jože Godina Vrdelski, ki je pomagal Ivanu Pianu nekaj časa pri urejanju »Ilirskega Primorjana« in se potem z njim sprl, je začel izdajati sredi leta 1866 list TRŽAŠKI LJUDOMIL. Uredniški pomočnik je bil G. H. Martelanc. Po velikosti in obsegu je bil list podoben »Ilirskemu Primorjanu«. V uvodu Godina na dolgo razglablja o pomenu »dobro napravljenih listov«. Želja, naj bi imeli v Trstu tednik, bi se »s tim drugim listom... spolnila«. »Tržaški ljudomil« (to je tržaški prijatelj ljudstva) je izhajal drugo in četrto nedeljo v mesecu, tako da so imeli slovenski Tržačani izmenoma vsak teden po eno številko. V resnici pa je bil »Tržaški ljudomil« konkurenčni list, kar se je pokazalo tudi v medsebojnem napadanju v obeh listih. V osmi številki »Tržaškega ljudomila« je Godina napadel Cegnarja, da »pači in kazi po svoji trmi naš lepi slovenski jezik... (in ne piše), kakor pišejo vsi drugi Slovenci, stran ravno tako svojeglavega gosp. Levstika«. Cegnar mu je obširno odgovoril v »odprtem pismu«^{22a}. Kot bibliografski podatek je važna njegova izjava: »Ne vredujem jaz »Ilirskega Primorjana«, ampak gospod Piano, kteremu sem jaz le pomočnik.« Konec spora je bil tak, da je Godina izjavil v 9. številki »Tržaškega ljudomila« (11. novembra): »Je po moji misli bolje, da Tržaški ljudomil jenja in zaspi, kakor so sicer že zdavnaj želeli neki gospodje, naši domorodci...« In tako je s to številko res zaspal »prijatelj ljudstva«, ki je porabil več kot polovico prostora za rubriko »Nekaj za kratek čas« in »Pogovor med Mičetom, Ančiko in Božidarom« (v dialetku).

Na meji šestdesetih in sedemdesetih let smo se že srečali z izdajateljem in urednikom Gašperjem Martelancem. Ta je poleg političnega, odločno narodnega in slovansko usmerjenega lista JADRANSKA ZARJA (1869—1870) izdajal tudi humoristični list JURI S PUŠO (1869—1870),

^{22a} »Ilirski Primorjan« 1. nov. 1866, št. 21

»Dolgočasen list za lahone, nemškutarje in druge nerodne ljudi.« Martelančev list je začel izhajati istočasno s prvim slovenskim humorističnim listom Brencljem. Če si Martelanec ni delal samo reklame (kar je dobro znal) z objavo, da je bil prisiljen, »nolens volens, drugi ponatis... JURJA« pripraviti... »ker je bilo »3.500 iztisov št. 1 premalo«²³, bi lahko skleпали, da je bil »Juri s pušo« dobro sprejet. Z zbadljivkami na račun staroslovencev se je postavil v politični borbi na stran mladoslovencev. Izhajal je še pred Levstikovim »Pavliho« in bi zaslužil, da bi ga naše literarne zgodovine omenjale.

Po »Juniju« je izdajal Martelanec drugi humoristični list PETELINČEK (1870), katerega so izšle samo tri številke. Oba humoristična lista sta bila prva člena v verigi tržaških humorističnih listov do prve svetovne vojne. Komaj pol leta potem, ko je zaspal Martelančev politični list, se je pojavil s 1. januarjem 1871 novi »Političen in podučiven list«. Imenoval se je PRIMOREC (1871); lastnik in urednik je bil Vekoslav Raič, po rodu Štajerec, ki je kot uslužbenec zavarovalnice živel v Trstu. Kot prejšnja dva politična lista, je bil Primorec slovansko usmerjen in je poudarjal jugoslovanstvo. Zelo je bil bojevit in napadalen, in ker je imelo njegovo »resnicoljubje mnogo sovražnikov v Gorici«, — kot je zapisal v 20. številki, je bila to tudi zadnja številka »Primorca«, kot je sam prav tam sporočil.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Novo obdobje v tržaški publicistiki se začne z izdajanjem EDINOSTI (1876—1928.) Časopisje pristaniškega Trsta in domače Gorice dobro odraža razlike med obema središčema konec preteklega stoletja. Trst ni doživljal zagrizenih strankarskih razprtij, kakršne so divjale med Goričani. Mogoče ima pri tem nekaj zaslug tudi »Edinost«. V uvodniku 1. št. »Edinosti«, glasila slovenskega političnega društva, je napisal njen prvi urednik France Cegnar, da bo ta list: neodvisen, svobodoljuben, miroljuben, naroden, rodoljuben, in da se z verskimi zadevami ne bo pečal. Tega programa se je »Edinost« več let tudi držala. V začetku je izhajala dvakrat mesečno. Že leta 1880 postane tednik in čez dve leti izhaja dvakrat tedensko. Od leta 1894, ko se je pokazala potreba po dnevniku, je izhajal na videz trikrat tedensko, vendar z jutranjo in večerno izdajo, ki je izšla pod noč in dodajala toliko novih vesti, da je izhajala dejansko šestkrat tedensko. Čez štiri leta (1898) pa je izhajala nekaj časa celo dvakrat na dan. Čeprav je postala pozneje formalno last

1876—1890

²³ »Primorec«. 1869/IV, št. 5

konzorcija, je bila dejansko ves čas glasilo političnega društva »Edinost«. Imela je lastno tiskarno (1898) in tik pred prvo svetovno vojno lastno zgradbo. Naklada je od začetnih 700 narasla na 6 do 8.000, v posebnih prilikah celo na 12.000 izvodov²⁴. Kljub očitkom s katoliške in socialistične strani na račun »edinjstva«, liberalizma in drobtinčarstva je postala »Edinost« važno politično glasilo tržaških in primorskih Slovencev sploh in je v zadnjih letih izhajanja v precejšnji meri izpolnjevala svojo nalogo z odločnim narodnoobrambnim bojem. Kljub vojni je izhajal kot dnevnik neprekinjeno do septembra 1928, ko je bila prepovedana. V letu 1893 je v prilogi kot »večerno izdanje« izhajal samostojen list NOVIČAR. V letih 1914 in 1915 pa je prav tako kot samostojen list izhajala VEČERNA EDINOST.

V sedemdesetih in osemdesetih letih vidimo, da sta v Trstu poleg »Edinosti« in uradnega lista izhajala še neohranjeni SLOVENSKI DELAVEC, gospodarstveno politični list (1884/85), za katerega so znani le goli bibliografski podatki, in humoristični list JURIJ S PUŠO (1884—1887).

1890—1918

Zanimiv postane Trst kot publicistično središče v devetdesetih letih.

Leta 1891 začne »briti« dvakrat tedensko BRIVEC, humoristični list s podobami. Še istega leta preneha in nadaljuje s svojim delom v letih 1896—1902.

Leta 1891 prenese Goričan Fran Podgornik SLOVANSKI SVET kot IV. letnik iz Ljubljane v Trst. Podgornik je bil lastnik in izdajatelj tega slavjanofilsko usmerjenega polmesečnika in celo tednika tudi v ljubljanskem (1888—1891) in pozneje v dunajskem obdobju (1895—1899). Uvodne politične članke je pisal v glavnem sam. Več let je polemiziral z »Rimskim katolikom« zaradi staroslovenskega obreda, prinašal poročila iz slovanskih dežel, tiskal v ruščini prevode iz slovenščine in objavljajl članke o ženskem vprašanju. V drugi polovici tega desetletja se začne boriti SLOVENKA (1897—1902) za ženske pravice. Pod uredništvom Marice Nadliškove se razvija ta edini slovenski in celo jugoslovanski ženski list s pomočjo širokega kroga dobrih sodrudnikov v literarno revijo, in se razraste preko primorskih meja. Vneta za vse napredno, je »Slovenka« budno spremljala slovenski slovstveni razvoj in je sama k njemu marsikaj prispevala.

Važen pa postane Trst v devetdesetih letih predvsem zato, ker postane središče socialističnega tiska. Trstu gre zasluga, da je tu vzdržal prvi list socialno demokratske stranke. To je DELAVSKI LIST (1890—91), ki je izšel v Trstu 2. oktobra 1890, potem lko v Ljubljani ni smel iziti²⁵. Urednik Ludvik Zadnik je izjavil na II. zboru avstrijske socialno demokratske stranke na Dunaju (od 28.—30. junija 1891): »V Trstu pa se nam je posrečilo ustanoviti list, a tudi tam so bile hude težave. Ljubljanska oblast... je povzročila..., da nam je tudi tržaška oblast gledala na prste bolj kot prej... list so pozneje pogosto zaplenili in sploh otežkočili vse

²⁴ Jubilejna številka »Edinosti« 17. jan. 1926, št. 15

²⁵ Dušan Kermauner, Prvi slovenski socialnodemokratski list »Novi čas«. Kronika IV. 1956, 60

redakcijsko delo²⁶. Po Kermaunerju²⁷ je Delavski list v svoji predzadnji številki (12. št.) z dne 24. aprila 1891 podaljšal naslov v DELAVSKI LIST ZORA, kakor je razvidno iz protokolov policijske direkcije v Trstu in iz vseh na list nanašajočih se uradnih aktov. Iz istega vira vemo tudi, da je bilo več številk zaplenjenih. Do sedaj ni znano, da bi kaka knjižnica ali kak arhiv hranil kaj številk tega lista.

V Trst se je preselil tudi list DELAVEC, ki je prej romal iz Ljubljane v Zagreb in iz Zagreba na Dunaj. Začel je izhajati v Trstu leta 1897 kot peti letnik z istim podnaslovom »Glasilo slovenskih prometnih služabnikov in obrtnijskih delavcev«, kot ga je nosil že od leta 1895 na Dunaju²⁸. Bil pa je le deloma strokovni list, ker ga je stranka, ki ga je gmotno podpirala, priznala »kot strankino in strokovno glasilo«²⁹. »Delavec« je izhajal trikrat na teden, četrti teden v mesecu pa je izhajal kot dopolnilo mesečnik »SVOBODA« z istim podnaslovom, lastniki in uredniki tako, da sta skupaj tvorila tednik (s tem so se izognili dolžnosti, da bi morali položiti kavcijo, ki je bila predpisana za tednike). Že na Dunaju so bili uredniki in upravniki »Delavca« in »Svobode«: Josip Zavertnik, Josip Kopač (železničarska organizatorja) in Etbin Kristan. Zadnji je bil glavni urednik in pisec obeh listov²⁸ in ²⁹.

Leta I. 1898	TRST, dne 15. marca 1898.	št. 1.
RDEČI PRAPOR		
Glasilo slovenskih socialističnih delavcev za Trst in Primorsko.		
<small>Glasilo: Kdo se zanj morda mudi, se mora od borbe iztrgati.</small>		
<small>Člankovinska lista: Za Trst: za eno leto 1.80 kor., za pol leta 90 novč.; za četrt leta 45 novč.</small>	<p style="text-align: center;">Izhaja v Trstu trikrat na mesec.</p> <p style="text-align: center;">Posamezne številke veljajo 5 novč.</p> <p style="text-align: center;"><small>Reklamacije se postreže brezplačno. — Reklamacije, ki se ne sprejemajo, vključno so s cenami.</small></p>	<small>Za druge kraje na Avstro-Ogrskem: za eno leto 2.10 kor., za pol leta 1.08 kor., za četrt leta 54 novč.</small>

Ko je še izhajal »Delavec«, je 15. marca 1898 začel izhajati RDEČI PRAPOR. Vzrok je bil v sporu med Ljubljano in Trstom v zvezi z uredniki lista Delavec, katerim je izvrševalni odbor odpovedal službo. Le-ti so po sklepu konference primorskih organizacij ustanovili leta 1898 novo glasilo »Rdeči prapor«³⁰. Spor se je kmalu poravnal in »Rdeči prapor« je že od 18. št. I. letnika izhajal kot »DELAVEC-RDEČI PRAPOR«. Bil je »strankino glasilo...«, ki je izhajalo povprečno trikrat na mesec. Uredništvo, upravnništvo in tiskarna lista so v Trstu, ker na vsem Kranjskem ni bilo nikogar, ki bi prevzel list v tisk«³¹. Delavec in »Svoboda« sta prenehala že junija 1898, tržaški »Rdeči prapor«, »glasilo slovenskih socialističnih delavcev za Trst in Primorsko« pa nosi od 5. septembra 1898 naslov »Delavec — Rdeči Prapor«, »glasilo jugoslovanske socialne demokracije«.

²⁶ Zgodovinski arhiv KPJ, Bgd. 1951, Tom V, str. 12

²⁷ Zapiski iz tržaškega arhiva in iz »Osservatore triestino«.

²⁸ Dušan Kermauner, Prvi slovenski socialistični listi, NRazgl. 1955, št. 6, str. 106

²⁹ Zgodovinski arhiv, 60 in 468

³⁰ Zgod. arh. 22-23

³¹ Zgod. arh. 61

V 18. številki I. letnika je »Rdeči prapor« javljal čitateljem »... da (bosta) zanaprej zedinjena imena »Delavec« in »Rdeči prapor«... (da list) razširja odslej svoj delokrog po vseh jugoslovanskih krajih Avstrije... (in se bo)... dostavljal tudi prejšnjim naročnikom »Delavca«. »Delavec-Rdeči prapor« se je res razširil tudi na Kranjsko in Štajersko in izhajal v 2000 izvodih. V Ljubljano se je preselil šele z 41. številko leta 1905.

Naj bo na tem mestu omenjen, čeprav ne sodi med tržaške liste, lokalni list idrijskih rudarjev NAPREJ, ki ga je ustanovil Anton Kristan ob svojem prihodu v Idrijo leta 1903. »Naprej« je izhajal v Idriji do leta 1908 (tiskan je bil skoraj do konca drugega letnika v Postojni), pozneje pa v Ljubljani.

Dobri dve leti potem, ko se je »Delavec-Rdeči prapor« odselil iz Trsta, je leta 1908 začel izdajati politični odbor Jugoslovanske socialne demokratske stranke na Primorskem, pod uredništvom Ivana Regenta, tednik DELAVSKI LIST (1908—1909), glasilo slovenskih socialistov na Primorskem. Vzdržal je le dobro leto in pol.

Ko je oblast v začetku prve svetovne vojne ustavila v Ljubljani socialistično ZARJO, je ta za kratek čas izhajala v Trstu. Bila je naslednik »Rdečega prapora« in nosila podnaslov »Glasilo jugoslovanske socialno-demokratske stranke«. »Železničar«, strokovni socialno demokratski list ima v številki 9-10 iz 1915 naslednje obvestilo: »Strankino glasilo Zarja, priče s 1. majem zopet izhajati. Uredništvo in upravništvo bode v Trstu. Prva številka izide 1. maja v posebni slavnostni izdaji.« Ta prva številka V. letnika se je ohranila v NUK ter poleg nje le še 17. številka (29. septembra), ki jo imamo za zadnjo.

Ob koncu avstrijske dobe, ob veliki delavski stavki v začetku leta 1918, je izšel droben listič SPOROČILO DELAVSKEGA SVETA³². Izšel je 30. in 31. januarja ter 1. februarja 1918 v dneh splošne stavke. Mogoče je izšel tudi še 2. februarja, ker »Edinost«, kateri je v NUK ta listič pri vezan, tudi še ta dan ni izšla, tako kot ni izšla prejšnje tri dni. Kot izdajatelj in odgovorni urednik je podpisan Anton Eker, natisnili pa so ga v tiskarni »Edinost«. Bil je v glavnem prevod Bollettina, ki je izšel pri listu »Il lavoratore«. O poteku stavke je v tem Bollettinu poročal Rudolf Golouh, član Delavskega sveta, ki je tudi prirejal besedilo za »Sporočilo«.

Preden preidemo k skupini listov, ki so izhajali pod okriljem socialno demokratske stranke, naj samo omenimo, da Majskih spisov, ki so izhajali periodično ob 1. majniku, v bibliografskem popisu nismo upoštevali, ker jih je težko uvrstiti med časnike in časopise, čeprav jih Šlebinger v »Slovenskih časnikih« od leta 1908 dalje upošteva. V Trstu so izhajali v letih od 1898—1903³³.

Najstarejši strokovni delavski list, ki je doživel 10 letnikov, je bil list »INTERNATIONAL« (1906—1915). S svojo dvo- in celo trojezičnostjo (poredko prinaša tudi hrvaške članke) je značilen predstavnik skupne borbe slovenskih in italijanskih delavcev pred prvo vojno. Osem let se je boril za zboljšanje delovnih razmer pekovskih delavcev. Založnica je bila Federazione dei lavoratori fornai dell'Austria. S številko 129, t. j. od 2. št.

³² Opozorila sta me na list Srečko Vilhar in Dušan Kermauner

³³ Cv. A. Kristan, Slovenski socialistični tisk in Trst, DEN 1953, št. 47

IX. letnika, je zajel širši krog delavcev. Postal je »Glasilo delavcev pripadajoči (!) živilni in užitnijski obrti.« Podnaslov v italijanščini, ki je na prvem mestu, se glasi: »Organo degli addetti alle industrie alimentari.« Razen perečim vprašanjem v pekovski stroki se poveča tudi položaju delavcev v pivovarnah, sodarjev in drugih. Nekateri uvodni članki so izhajali vzporedno dvojezično (n. pr. pozdravni članki v prvi številki), nato se članki vrste mešano. Kljub temu, da je kot »Redatt. resp.« naveden Francesco (!) Milost in pozneje Vincenzo (!) Kermolj, je slovenščina izredno slaba, posebno v devetem letniku, kjer so italijanski članki na prvem mestu in nato pod slovenskim naslovom v sredi lista šele slovenski. Izhajal je vsak tretji četrtek. Zadnja številka v Trstu (Biblioteca Civica) z dne 29. aprila 1915 (št. 149) je brez opozorila, da bo list prenehal izhajati.

Med najboljše urejevane liste, ki so doživeli dolgo življenjsko dobo, sodi 14-dnevnik ŽELEZNIČAR (1908—1915), glasilo slovenskih železniških nastavljenecv. Štiri leta in pol ga je lepo tiskal koprski tiskar Piora, najprej kot Carlo, od 15. številke kot Dragutin. Drugo polovico petega letnika (1912) je tiskal Herrmanstorfer v Trstu (od 15. št.), VII. letnik se je samo tiskal v Ljubljani, popolnoma pa se je list preselil tja z VIII. letnikom (od 1. junija 1915). Urednik in izdajatelj je bil Josip Kopač. Dunaj je naveden kot sedež upravnštva.

Leto

V Trstu 31. oktobra 1911.

St. 9.

STAVBINSKI DELAVEC

Uredništvo in upravnštvo
Trst, ul. Boschetto št. 5
Telefon št. 1570

Glasilo zveze zidarjev in sorodnih strok v Avstriji.

Izhajf v Trstu vsak drugi četrtek.

Posamezna številka 8 vin

Naročnina za nečlane
za celo leto K. 2,60
za 6 mesecev L. 1,50
Inozemstvo več polnina.

Kot tretji med strokovnimi listi je STAVBINSKI DELAVEC (1911—1914). Izdajatelj je bil Teodor Meissner na Dunaju, odgovorni urednik Josip Petejan. Dejansko ga je urejal R. Golouh. Izhajal je polna tri leta v Trstu. Redno je javljal za vso Avstroogrsko, kje lahko zidarji dobijo delo ali kje ga ne morejo dobiti in opozarjal na podjetja, ki so iskala stavkokaze. Izhajati je prenehal 20. avgusta 1914 (št. 17) z oznanilom, da je to le začasno.

Številni so bili na Tržaškem delavci v kamnolomih. Imeli so svoje strokovno glasilo KAMNARSKI DELAVEC (1912—1914) kot glasilo Zveze kamnarskih delavcev v Avstriji. List je bil tiskan na Dunaju, toda urejevan v Trstu. Odgovorni urednik je bil Ivan Batič, dejanski urednik je bil nekaj časa R. Golouh. List je prinašal slovenske in italijanske članke. Pod italijanskim naslovom »Il lavoratore della pietra« je podpisal Giovanni Battig kot »editore e red. resp.«.

List KOVINAR, »glasilo Zveze avstrijskih kovinarjev«, je izšel v prvi edini številki oktobra 1914³⁴. Odgovorni urednik je bil Ignacij Mihevc³⁵.

³⁴ Faksimile v Zgod. Arh KPJ

³⁵ Ivan Kreft, Nastanek in razvoj progresivnega slovenskega tiska NO 1951, 541

Narodna delavska organizacija, ki je bila pod okriljem narodnjakov (»Edinost«), je v borbi za pravice slovenskih delavcev poudarjala predvsem narodnost. S socialno demokratsko stranko, ki se je potegovala za razredne koristi skupno z italijanskimi delavci, sta si neprestano nasprotovali. NDO je eno leto po ustanovitvi, leta 1908, začela izdajati pod uredništvom Alojzija Tobaja, že od 8. številke pa Štefana Kosa, svoj tednik NARODNI DELAVEC (1908—1911), najprej kot »Glasilo Narodne delavske organizacije«, od 49. številke II. letnika pa kot »Glasilo Narodne delavske organizacije in Zveze jugoslovanskih železničarjev«. Toda ko se je ta Zveza odločila, da začne februarja 1911 izdajati svoje glasilo, je prišel »Narodni delavec« v krizo. V 1. in 2. številki IV. letnika (13. in 20. januarja 1911) je sporočil naročnikom, da bo izšel ponovno šele 3. februarja. Na napovedani dan 3. februarja (1911) pa sta začela izhajati namesto »Narodnega delavca« dva nova lista. Eden je bil politični, drugi strokovni. SVOBODA je bila »glasilo Narodne delavske organizacije«. Kot odgovorni urednik je naveden Rudolf Pregarc. Bila je slovensko hrvaški list. Urednik Jedlowski izjavlja v uvodniku, da bo »svoje mlade sile posvetil blagru slovensko-hrvatskega delavstva . . ., da ostane verno svoji domovini«. Dalje razlaga, da prevzema dediščino »Narodnega delavca«, da pa je to korak naprej, ker se bo NDO razširila do vsesplošne delavske organizacije. Toda kljub velikim napovedim in mnogim oglasom tudi hrvatskih tvrdk je že v 21. številki I. letnika uredništvo javilo, da bo »Svoboda« zaradi finančnih težav začasno prekinila izhajanje. Verjetno je list »Svoboda-Svoboda«, ki je naveden v Gradji⁹⁶ kot: »Hrvatsko-slovenački radnički list; Trst 1911 (Podatek iz J[ugoslovanske Š[tampe]«, naša »Svoboda«, ki je imela tudi hrvaške članke in je nosila ob samo slovenskem naslovu in podnaslovu tudi hrvaško poimenovanje za leto in mesece (Leto-godina, št.-broj), pa je površen bibliograf še dodal hrvaški naslov in podnaslov.

Strokovni list NDO JUGOSLOVANSKI ŽELEZNIČAR, »glasilo zveze jugoslovanskih železničarjev«, je začel izhajati 3. februarja 1911, kot je to v januarju napovedal »Narodni delavec«. Izhajal je do srede leta 1914, tako kot vzporedni tudi narodnjaški železničarski list ČASOPIS JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIŠKIH URADNIKOV, glasilo »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov« (1911—1914). Ker so imeli, kot smo videli, železničarji, včlanjeni v soc. dem. sindikatu, tudi svoje glasilo, je na ta način izhajalo v Trstu v letih pred vojno vzporedno kar troje železničarskih listov.

Med strokovne liste, ki niso izhajali pod okriljem soc. dem. stranke, moramo šteti še 14-dnevnik AVSTRIJSKI POŠTNI ROG (1909—1913), »strokovno glasilo jugoslovanskih poštних in brzojavnih uslužbencev«. Odgovorni urednik je bil Silvester Pertot. Ob naslonitvi na nemško pisani »Posthorn« se je Poštni rog ostro boril z oblastjo za zboljšanje delovnih razmer in je bil zato zaplenjen. Prinašal je poredko tudi hrvaške članke in vabil Hrvate, naj se vpišejo v Zvezo. Znanih je pet letnikov.

Nekaj let pred navedenimi delavskimi listi so se katoličani predstavili z listom, ki nosi podnaslov »Glasilo slovenskih delavcev«. To je bil list

⁹⁶ Anali Leksikografskog Zavoda FNRJ II. 227

SVETILNIK (1901—1903). Svoj podnaslov je opravičeval z naznanilom, da hoče pisati »za najnižje sloje«, in obenem v uvodniku javil, da se v »politiške boje« ne bo spuščal. Prinašal je v glavnem le prevode iz leposlovja, ki bi naj ustrezali »najnižjim slojem«, in pa oznanila o delovanju »Marijine družbe«.

Katoličani, in sicer krščansko socialno krilo, so izdajali v letih 1908—1910 svoj list ZARJA. Kmalu potem, ko je začel izhajati v Gorici sorodni list Novi čas, je 2. julija 1910 (v 27. številki) Zarja javila, da bo prenehala, ker bo Novi čas prinašal tudi tržaške novice in priporočala svojim bralcem, naj berejo redno ta novi list, glasilo krščanske socialne organizacije, ki je »na Goriškem mnogo bolj razvita nego pri nas«. V letu 1908 je kot priloga Zarje izhajal v zadnjem letu svojega obstoja DRUŽINSKI PRIJATELJ, ki pa je izhajal samostojno že prej (od leta 1904). Bil je »poučno zabavni list s podobami za slovenske družine«. Izdajal ga je duhovnik Jakob Ukmar.

Poleg opisanih delavskih listov, ki dobro predstavljajo proletarski značaj mesta ob morju, je izhajalo v našem stoletju v Trstu še nekaj listov, ki kažejo precejšnjo pestrost. Na prehodu v novo stoletje ima tudi Trst kratek čas GOSPODARSKI LIST (1898—1901). Za njim izdaja ista kmetijska družba VINARSKI IN VRTNARSKI LIST (1901—1902).

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh. Glasilo „Trgovskega izobraževalnega društva“ v Trstu.

Izhaja vsako soboto popoldne, ali če je to dan praznik, dan prej. — Uredništvo in uprava se nahajata v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi številka 2. — Člani društva dobivajo list zastonj, za vse druge znaša naročnina K 12.— na leto. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis člankov in vesti je dovoljen le z navedbo vira.

Štev. 4 V Trstu, dne 21. marca 1914. Letnik II.

Čeprav je izhajal devet ali celo deset let, je v naših knjižnicah zelo redek novičarski NOVI LIST (1899—1908) s prilogo MALI NOVIČAR. Ta je izhajala štiri leta (1899—1903). Med leti 1903 in 1906 je skrbel za »Brivcem« za smeh in za politično satiro ŠKRAT. Slovenska trgovina se je predstavila prvič šele 1913 s TRGOVSKIM LISTOM (1913—1914) s podnaslovom »Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh«. Bil je tedensko glasilo »Trgovskega izobraževalnega društva« v Trstu. Kot izdajatelj in odgovorni urednik je naveden v prvem letniku Andrej Munih, v drugem Franc Zelenik. Tiskala ga je tiskarna »Edinost«. Skoraj redno je izhajal na osmih straneh, na dobrem papirju. Prinašal je obširne članke iz teorije in prakse, gospodarske in tržne preglede ter

borzna poročila. Spodbujal je narodno samozavest, grajal češčenje tujega in slovenski deželni separatizem. V bibliografijah ta Trgovski list ni bil znan. Dokumenta društvenega življenja tistega časa sta DRUŠTVENI GLASNIK (1911—1914), ki ga je izdajala za svoje člane »Slovanska čitalnica«, in VESTNIK TRŽAŠKE SOKOLSKE ŽUPE (1912—1914). V času pred prvo vojno je dal Trst streho za kratek čas dvema političnima dnevnikoma. Prvi je bil JUTRO, »Neodvisen političen dnevnik«, ki se je leta 1912 preselil iz Ljubljane v Trst kot tretji letnik, nekaj časa celo kot I. letnik (glej bibliografski popis). Hotel je ostati izven strankarstva in šibati napake voditeljev obeh vodilnih strank. Ko je moral sredi leta prenehati, je poskusil njegov ustanovitelj Milan Plut s tedensko politično revijo SLOVANSKI JUG (1912). Kaže, da tudi s to ni mogel vzdržati. Znani sta le prvi dve številki. Drugi dnevnik JUGOSLAVIJA (1914) je izšel tik pred vojno v 22 številkah v Trstu, od koder se je preselil v Prago.

U N I

G O S P O D A R

mesečen časnik

za kmetijstvo gospodarstvo in obrtnijstvo.

izdaje ga

C. K. KMETIJSKA DRUŽBA GORISKA.

List 1.   V GORICI MESCA JULJA 1863.   Tečaj 1.

**GORICA
do 1870**

V primeri z razgibanim in živahnim pristaniškim Trstom se kaže Gorica kot bolj stvarna in navezana na zemljo in vsakdanje potrebe. Kaže, da so Goričanom zadostovale praktične »Novice«, ki so imele stalne poročevalce in mnogo naročnikov z Goriškega³⁷. Leta 1860 neki dopis iz Gorice³⁸ sicer svetuje, da naj bi se izdajal literarni »časnik, o katerem se je tu pa tam že marsikaj govorilo«, toda načrt se ni uresničil, pač pa je leto 1863 prineslo prvo kmetijsko gospodar-

³⁷ Andrej Gabršček, Goriški Slovenci I. 2

³⁸ Novice, 28. marca 1860, 101-102

sko glasilo, nakar mu je čez štiri leta sledil prvi politični list. Oba sta značilna za Goriško v prejšnjem stoletju. UMNI GOSPODAR (1863—1865), »Mesečen časnik za kmetijstvo, gospodarstvo in obrtnijstvo«, pozneje z dodatkom »za izobraževanje ljudstva sploh«, je izdajala c. k. Kmetijska družba, ki je izdajala v italijanščini Atti e memorie. Urednik slovenskega časopisa, duhovnik Andrej Marušič, je skušal poleg strokovnih sestavkov priobčevati, na jezo Italijanov, tudi vesti o narodnih zadevah. Ko je ta list po treh letih prenehal, je začel izdajati in urejati isti Marušič prvi politični tednik na Goriškem. To je DOMOVINA (1867—1869), z geslom »za vero, dom, cesarja«, stoječ dosledno na strani staroslovencev, ki pa poleg tega, da »skrbi za primorsko-deželne pa tudi sploh slovenske zadeve«, hoče še tudi »potujčevanju primorskih Slovencev jez biti« in »vzbuditi domovinsko zavednost, slovensko in avstrijsko«³⁹.

<p>Vodnik: na Trzinu št. 272. I. nadst. (svo okoli tudi na vsakoprijazne liste). Prejemajo se na plačila redovno ocemila tudi v avstrijskem jeziku. Plačila se na vsako tistice vsoto soda do se enakele same okret dvo, februar, 6. odst. do trinar, 10. a. 7. a. ... Vsebi tega se vsak krat 30 a. na krompi.</p>	<p>V Gorici, v petek, 17. septembra 1869.</p> <h1 style="margin: 0;">DOMOVINA.</h1> <p>TEČAJ III. LIST 37.</p>	<p>Izbija vsaki petek. Vse po postu polikano in celo leto 3 god., na pol leta 1 god. 30 a., na četrt leta 30 a. Kdor vam po- tija, plača za celo leto sama 2 g. 50 a., na 1/2 l. 1 g. 30 a., na četrt l. 30 a. Narodna pisma in razpisane naj se polikajo vrednosti. Kasni listi se prodajo v Gorici v hribarstvu B. Schur-jevi na Trzinu in pa do sedaj.</p>
--	--	--

V svojem programu »Domovina« dalje točno navaja, da bo pisala o javnih zadevah, o kmetijstvu, zgodovini, politiki in da bo prinašala v »Oznaničniku« najdrobnejše vesti. Prepira da se misli izgubati kakor »gada«, »pisava... bo navadna po splošni ljudski govoric«. Značilna je izjava: »Vzemimo razmere vsak čas, kakor so, ter prizadevajmo si, v narodnih in drugih zadevah pridobiti si z lepa, kar nam gre...«

V sedemdesetih letih, ko so se začela snovati slovenska politična društva z lastnimi glasili, Gorica Trst prehitil. Gorica dobi SOČO že leta 1871, Trst »EDINOST« 1876. Oba lista sta dosegla častitljivo starost ter več kot 40 oz. več kot 50 let bodrila in vodila Primorce v težki narodnoobrambni borbi.

V »Soči« beremo v uvodniku 31. marca 1871 (»list za poskušnjo«)⁴⁰. »Vsaka dežela... (ima) svoje lastne potrebe... želja po posebnem listu je pri Slovencih na Goriškem prav živa... Društvo »Soča« je sklenilo..., da bode izdajalo poseben časnik, za zdaj dvakrat na mesec, (ki hoče)... zadostovati namenu društva... (in gojiti) zlasti popolno narodno enakopravnost v vseh razmerah javnega življenja.« Dalje uvodnik obljublja, da bodo... »razširjali med narodom taborske sklepe o Sloveniji in (poročali) o zvezi Slovanov na jugu po ljubljanskem programu decembra 1870«. Programu sledi članek »Jugoslovanska zveza«.

Le malo časa je ostala »Soča« edini politični glasnik Goriške. Glasovi⁴¹, da se snuje v Gorici tednik, ki naj paralizira narodno svobodomisel-

1870—1915
Politični listi

³⁹ Domovina, 5. jan. 1867, uvodni program

⁴⁰ Fotokopija v: I. Prijatelj, Slovenska kulturna in... zv. III. pril.

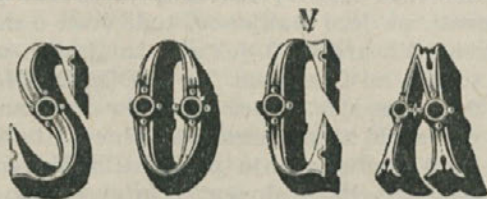
⁴¹ Naši zapiski 1912, str. 58, po: I. Prijatelj, Slov. kult. ... III. 349

no »Sočo«, so dobili potrđilo že 5. julija 1872. Takrat je bil ustanovljen list GLAS (1872—1875), glasilo katoliško in federalistično usmerjenih staroslovencev. Izhajal je, dokler ni prišlo med Goričani do sloge in društva

Št. 10.

V Gorici, 10. marcija 1876.

Tečaj VI.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

»Sloge«, namesto nasprotnih si društev »Soče« in »Gorice«. »Glas« je objavil v zadnji številki (31. decembra 1875) v slovo bralcem, da je prenehal »vsled srečno dognane sprave in poravnave obeh strank«. Pohvalil se je, da je prvi ponudil roko k poravnavi, in dodal: »... vendar načel naših (vse za katoliški slov. narod) nismo nikdar zatajili, n i k d a r nismo služili v e d e sedanjemu Slovincem pogubljivemu vladnemu sistemu« in »ker smo preverjeni, da razpor v domačem taboru služi naj bolj sedanjemu, Slovincem sovražnemu vladnemu, ustanov. sistemu, dali smo roko k spravi«. Toda navidezna sloga je že nosila v sebi kali poznejših strankarskih bojov. »Slovenec« je z veseljem prinašal iz Gorice vesti proti slogaštvu in ogorčeno pisal: »Glas« je prenehal, ostala pa je prejšnja liberalna »Soča«⁴². . . Vendar je ostala »Soča« kot glasilo društva »Sloge« edini politični list na Goriškem še 14 let, do velikega razkola 1889. To je do časa, ko začne rasti na Goriškem vpliv borbene Mahničeve osebnosti.

Tečaj I.

V GORICI, v petek, 5. julija 1872.

List 1.

List izhaja vsak pet-ek in velja za navadno naročnico a politično vred in v Gorici domu poslan za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četr leta 6 gold. — Kdor sam po-sej postilja, plača 2 g. 50 s. Za sde kat. pol društva je naročnina določena v društ. pravilih. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold pri kajzerju Sohar ju na Travniku

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in novredniku Matiji Kravajcu v nosnih ulicah b. stev. 208. Vse pošiljate naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. — Oznakla se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznalo samo enkrat celine, 8 sold., če dvakrat, 12 s., če trikrat, 15 s., za kolok vsakrat 30 s.

Že leta 1888 je začel izdajati Mahnič revijo RIMSKI KATOLIK (1888—1896). Večino važnih člankov je napisal sam. Naj je Mahnič pisal o slovstvu, kulturnem življenju nasploh ali o politiki, o vsem je razpravljaj načelno po naukih rimsko katoliške cerkve. Njegov boj proti breznačelnosti je pripeljal do politične diferenciacije in ta se odraža tudi v izhajanju časopisja.

⁴² Ivan Prijatelj v: Janka Kersnika zbrani spisi Lj. VI. knj. II-III 68-70

krščanskemu stremljenju ... in hkrati tudi glasilo krščansko socialnega delavstva«.

Kmečka stranka je začela leta 1907 izdajati tednik NAŠ GLAS, ki se je v letih 1909 in 1910 imenoval KMEČKI GLAS.

Omeniti je treba še neohranjeno JEDNAKOPRAVNOST (1901—1903) Antona Kristina, ki je bila glasilo političnega društva Jednakopravnost v Idriji. Tiskal jo je Gabršček in po njegovih besedah se je borila ... »za narodno avtonomijo in slovansko liturgijo... za blagi socializem proti judokraciji«⁴⁵. Idrijski list Naprej smo omenili pri skupini listov socialno demokratske stranke, ki je imela središče v Trstu.

Kot marsikateri goriški list je pri nas popolnoma neohranjena tudi SLOGA (1893—1895), ki je s svojim geslom »Nesloga tlači sloga jači, toraj složimo se« vzdržala komaj dobro leto in pol. Med politične liste sodijo še DELAVSKI PRIJATELJ, »krščansko socialni list za delavce na Primorskem«, (1898—1900) in NAROD (1900), po Bratini list »namenjen najširšim slojem« (samo 26 števil), in DELAVSKI TOVARIS (1908).

1870—1915 Strokovni listi

Poleg številnih političnih listov je imela Goriška številne in dobre strokovne liste, predvsem kmetijsko gospodarske.

Značilno za Goriško je, da je v teku petdesetih let, v dobi med prvim kmetijskim listom in usodnim letom 1915, komaj najti kako leto, ko ne bi izhajal kak kmetijsko gospodarski list. V letih 1875—1877 in 1908—1914 smo imeli vzporedno kar po dva. Prvi je GOSPODARSKI LIST »za kmetijstvo, sviloprejo, obrtnije in druge deželne potrebe«. Izhajal je od julija 1869 do 1879. Leta 1881 je začel izhajati drugi GOSPODARSKI LIST z novim štetjem, ki pa je bil le nadaljevanje prvega, saj ga je ravnno tako izdajala c. k. kmetijska družba, in sicer do leta 1902. Za prvi list je doslej veljalo, da je bil zaključen že leta 1876, ker ga tekoča bibliografija v Letopisu Matice za leto 1877 in za naslednja leta ni vnesla: mnenje⁴⁶ je obveljalo pri vseh poznejših bibliografijah. Zdaj je ta napaka popravljena⁴⁷. Kot tretji kmetijsko gospodarski list začne izhajati leta 1905 PRIMORSKI GOSPODAR in traja redno do 1915. Moral je biti zelo razširjen in cenjen, ker ga še danes najdemo v kmečkih hišah po Krasu in celo v Istri. Neohranjen je pri nas list KMETOV PRIJATELJ, ki je izhajal vzporedno s prejšnjim v letih 1908—1914.

1-11/19
Leto I. Gorica, 1. maja 1908. 487.543-II. Štev. 1.

KMETOV PRIJATELJ

Kmetijski list.

Izhaja 1. in 16. vsakega meseca. Izhaja 1. in 16. vsakega meseca.

⁴⁵ Andrej Gabršček, Goriški Slovenci II, 33

⁴⁶ France Simonič, Slovenska bibliografija, 274: »Koncem leta 1876 nehal, a vnovič začel izhajati 15. julija 1881«.

⁴⁷ Po katalogu: I periodici della Biblioteca Governativa e della Biblioteca civica di Gorizia. Gor. 1957, in po podatkih iz Bibliot. Governative.

Obrt in trgovina se nam predstavljata le z dvema listoma. To sta GORICA (priloga Novi Soči 1890—1891, izšlo je skupno le 20 številčk) in GORIŠKI VESTNIK (1894—1896). Ohranjen ni ne prvi ne drugi.

Goriško učiteljstvo je že leta 1880 začelo izdajati svoj strokovni četrtletnik ŠOLA, ki je izhajal pet let.

V desetletju pred vojno so bile v Gorici samo tiskane tudi revije, ki niso zrasle iz domačih potreb. Ena med njimi je KNAJPOVEC (1904—1906), ki ga je ustanovil Okič, ravnatelj zdravilišča v Krapini. Isti Okič je leta 1906 poskusil nato srečo na Koprskem z DOMAČIM ZDRAVNIKOM. Edino prvo številčko je tiskal v Kopru, izdal pa v Dekanih.

Med znanstvene revije, ki so izhajale poleg RIMSKEGA KATOLIKA (1888—1896) v Gorici od osemdesetih let naprej, štejemo zaradi jezikoslovnih razprav p. S. Škrabca na platnicah po vsej pravici tudi CVETJE Z VERTOV SV. FRANČIŠKA (1880—1915 — nato v Kamniku in v Ljubljani). Za leta pred vojno je Bevk leta 1928 v zborniku »Luč« zapisal: »Vse je kazalo, da se slovensko kulturno življenje prenese na jug. Cela vrsta mož s polja znanosti in leposlovja je bila pri nas doma ali pa so stalno živeli med nami«. Goričani so upravičeno ponosni, da sta pri njih izhajali dve izmed najkvalitetnejših revij tistega časa. Prva je bila VEDA (1911—1915), dvomesečnik za znanost in kulturo. V uvodniku je uredništvo napovedalo, da bo revija obravnavala »vse stroke znanosti«, da ne bo »glasilo kake frakcije, ampak hoče biti tribuna generacije« in da hoče pokazati tudi »delo in naziranje jugoslovanske znanstvenosti« ter prispevati k »demokratizaciji vede«. Druga revija so NAŠI ZAPISKI, »Socialna revija«, ki je izhajala v Gorici od 8. letnika (1911), prej v Ljubljani. Goriška zadnja dva letnika (1913 in 1914) »Naših zapiskov« s podnaslovom »Socialistična revija« je uredil Tuma.

Z vojno vihro in pomikanjem fronte po goriških tleh je bila prekinjena kulturna rast in uničeni so bili dokazi za njen desetletja trajajoči razvoj. Danes vemo, da bomo v knjižnicah na Goriškem tostran in onstran meje zaman iskali ostanke listov, ki so izhajali po 10, 20 in celo po 45 let.

Ker smo razdelili pregled listov na obe primorski središči, ni bil omenjen NOTRANJEC (1904—1906), »glasilo političnega in gospodarskega društva za Notranjsko v Postojni«. Tu ni izhajal niti dve leti, ker se je že 10. februarja 1906 preselil v Ljubljano, kjer se je pozneje z »Belokranjcem« združil v »Slovenski dom«.

Ne bilo bi prav, če bi se ob pregledu časopisja iz avstrijske dobe vsaj na kratko ne ustavili ob dijaških listih. Res je sicer, da so dijaški listi namenjeni le ozkemu krogu in da ne dajejo slike o javnem življenju, ker so v njih navadno le literarne vaje, vendar za celotno kulturno sliko dobe niso brez pomena. Poleg nalog, ki jih imajo dijaški listi nasploh, so imeli primorski dijaški listi, ki so jih pisali slovenski dijaki med drugorodno mladino, še posebno poslanstvo. Dijaški listi v Trstu, Gorici in Kopru so bili obenem spodbuda za obrambo narodnostnih pravic. Ne bomo naštevati dolge vrste, ki se začne že leta 1859 z Zoro Jadransko v Trstu in gre preko mnogih goriških listov, med katerimi so nekateri povezani z važnimi imeni iz naše kulturne preteklosti. V našem bibliografskem popisu se

vrstijo dijaški listi med ostalimi v časovnem zaporedju. Razen »Žive«, »Biksa«, »Nade«, »Prosvita« in »Jutra« so že vsi navedeni v do sedaj najpopolnejši bibliografiji slovenskih dijaških listov Staneta Suhadolnika⁴⁸. Neohranjeno je »Jutro«, ki so ga izdajali slovenski dijaki koprškega učiteljišča. Po podatkih pisatelja Jožeta Pahorja, ki je prispeval pesmi v slogu moderne, vemo, da so izšle 3 ali 4 številke »Jutra« v šolskem letu 1905/06. Urednik je bil Fran Ločniškar s psevdonimom Borisov. Ta je sodeloval tudi v Vrtnu, v Slovenskem narodu in v Slovanu, ki je ponatisnil verjetno celo njegove pesmi iz »Jutra«. Razen teh dveh sta pisala v »Jutro« še Rudolf Žnidaršič in Matej Mikuš. Kolikor je znano, je bil to edini slovenski list na koprskem učiteljišču. Velika in obsežna idrijska »Nada« iz leta 1908 je tako skrbno napisana in ilustrirana, da zasluži posebno omembo. List je uredil Trček, ilustriral pa Peter Bevk. Pesmi in prozo so prispevali poleg urednika še Lipužič (pet prispevkov), Gustav Dežela, Jenčič in Ušaj. Zanimivo je, da je ena četrtina lista posvečena oddelku »Glazba in znanost«, kjer je posebno tehtna razprava Zorka Prelovca o moderni slovenski glasbi. Ni znano, ali je izšlo še kaj več števil.

POD ITALIJO

Doba legalnih listov

Po vojni se je z Rapalsko pogodbo, ki je kruto potegnila mejo med primorskimi in ostalimi Slovenci, položaj na Primorskem popolnoma spremenil. »Venezia Giulia« je bila le majhen del italijanskega kraljestva in Slovenci v njem le neznatna manjšina. Pri izdajanju časopisja je bilo treba začeti vse znova. V Trstu je le »Edinost« vzdržala preko vojnih dni, medtem ko je bila za Gorico vojna strahotna nesreča, ki je uničila do zadnjega tudi vse liste. Zaradi nove državne meje, ki je Primorce odsekala od narodnega telesa, in zaradi nove nevarnosti raznarodovanja v tuji državi, ki je kmalu pokazala, kakšne namene ima z drobno peščico ljudi tuje narodnosti, je bilo jasno, da potrebuje Primorska lastno časopisje, če hoče vzdržati in obdržati visoko kulturno raven, ki jo je dosegla pred vojno. Svoje časopisje, od političnega do strokovnega, kajti jasno je bilo, da listov ne bo mogoče prejemati nemoteno izza meje. Še pred okupacijo se je Trstu pridružila Gorica (1918) s svojim listom in nato so v obeh mestih nastajali vsako leto novi. Kako trnovo pot so prehodili izdajatelji in uredniki, vemo po zapiskih sodobnikov⁴⁹. Boj proti listom se je začel z okupacijo in je trajal tudi v dobi, ko je formalno obstajala svoboda tiska. »Neodgovorni elementi«, ki jim je stala ob strani politična in vojaška oblast, so posebno z napadi na tiskarne skušali preprečiti izhajanje listov. Do spomladi 1921 je bila samo tiskarna »Edinost« petkrat napadena. V fašističnem obdobju so z najrazličnejšimi zakoni preprečevali izhajanje listov. V letu 1923 je izšel ukaz

⁴⁸ Stane Suhadolnik, Slovenski dijaški listi. [Bibliotekarska naloga, stroj.] v NUK, bibliografski oddelek.

⁴⁹ Lavo Čermelj, O naših periodnih publikacijah v Julijski krajini v povojni dobi. JadRK 1936, Zgb. 120-124

pokrajinskih prefektov, da morajo biti članki pisani tudi v italijanščini (kar je bilo sicer kmalu preklicano). Vrstili so se procesi proti urednikom. Ko so ukinili društva, so morali prenehati tudi listi, ki so jih društva izdajala; po zakonu je bilo določeno, da list ne sme več izhajati, če je pokrajinski prefekt posvaril urednika dvakrat v istem letu (na ta način sta prenehali »Edinost« in »Goriška straža«); zaradi ukaza o štednji niso smele izhajati več priloge (n. pr. »Za našo deco«). Fašistično časopisje je začelo sistematično gonjo, da bi vplivalo na italijansko javno mnenje in ustvarilo prepričanje, da morajo biti zatrti vsi slovenski listi. Mussolinijevo osrednje glasilo je že leta 1927 pisalo takole: »Časopisi? Z nekakim svojim zakonitim kljubovanjem hočejo igrati vlogo premetencev, toda fašizem ni tisti, ki bi si dal vezati roke z zakonitostjo, zato dajemo le še malo mesecev življenja slovenskim listom v Italiji⁵⁰.

Vendar se je kljub temu obdržalo do usodnega leta 1928 še precejšnje število listov, kot bomo videli iz popisa.

Pri opisu časopisja pod Italijo v prvem desetletju, ko je izhajalo slovensko časopisje še legalno, smo ostali pri razdelitvi na obe središči, čeprav sta bila sedaj Goriška in Trst bolj povezana in so bili mnogi listi skupni.

Trst je preko vojne, kot smo že omenili, obdržal le »Edinost«, ki je ostala osrednji dnevnik z nespremenjenim predvojnim »edinjaškim« programom. Poleg lista »narodnjakov« sta začela izhajati v prvih letih po vojni dva nova politična lista. Enega so izdajali komunisti, drugega krščanski socialci.

TRST
1918—1928

List DELO (1920—1926) je nosil prvo leto, ko je bil še tednik, podnaslov: »Glasilo Socialistične zveze v Julijski Benečiji«. Že v drugem letu je postal najprej: »Glasilo komunistične zveze Julijske Benečije« (v št. 12, 13 in 14), od 15. številke dalje pa: »Glasilo komunistične stranke Italije«. Ta podnaslov je nosil ves čas izhajanja, razen kratkega presledka v letu 1924, ko je bil »Glasilo proletarskega udruženja«. Do požiga tiskarne (tiskarna »Lavoratore«) maja 1921 je izhajal v tem letu po trikrat na teden, nakar je po zastoju od 7. novembra naprej izhajal tedensko do konca. Urednika sta bila Ivan Regent in Jože Pertot, glavna sotrudnika Jože Pahor in Vladimir Martelanc⁵¹.

Od srede 1923 (5. 7.) do konca je bil tiskan v tiskarni Spazzal. Kako je izhajal v ilegali, bomo videli pozneje. Danes je »Delo«, tudi iz legalne dobe, redkost.

Tednik MALI LIST (1923 — januarja 1929) je bil glasilo krščansko socialne struje. Bil je zelo bojevit in je napadal posebno »Edinost«. Po primorskem podeželju je bil zelo razširjen. Da bi njegov vpliv omejili, so narodnjaki že leta 1924 ustanovili NOVICE (izhajale do 1927). Že v drugem letniku je bil označen kraj izhajanja: Trst—Gorica.

K tem trem časnikom naj prištejemo še poskus Draga Godine v letu 1926. V svojem tedniku PREPOROD se je skušal boriti proti vsem strankam, toda utihnil je že po deseti številki.

⁵⁰ Janko Jeri, Tržaško vprašanje. Lj. 1961, 29

⁵¹ Ivan Kreft, Nastanek in razvoj progresivnega slovenskega tiska. NO 1951, 540

Poleg političnih in politično-novičarskih časnikov je zraslo v Trstu pod Italijo mnogo različnih revij. Dve med njimi (Novi rod in Ženski svet) sta zaradi kvalitete in priljubljenosti nadaljevali z izhajanjem na jugoslovanski strani, kamor so počasi prehajali uredniki in sodelavci.

NJIVA KULTURNI VESTNIK

Leta 1919 je bila ustanovljena NJIVA kot »kulturni vestnik«. Pobuda zanj je prišla iz vrst socialističnih delavskih organizacij, izdajal ga je namreč »Višji kulturni svet strokovnih in kulturnih delavskih organizacij«. Odgovorni urednik je bil Ivan Regent, glavni urednik Ferdo Kleinmayr, za leposlovje Jože Pahor. S širokim krogom dobrih sodrušnikov, med katerimi so bila najbolj znana imena, je ta revija dosegla visoko umetniško in poljudnoznanstveno raven. Začela je izhajati optimistično kot tednik, pri 16. številki je javila, da mora postati mesečnik, toda že s prihodnjo številko je morala prenehati zaradi materialnih težav.

Učiteljski list

GLASILO „ZVEZE SLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV V TRSTU“.

Izhaja 1., 10. in 20. vsakega meseca. — Uredništvo (slovenskega dela) in upravnštvo v Trstu (15), Via Udine 35, III. Hrvatski dopisi naj se pošiljajo na naslov Vinko Šepič, nadučitelj u Buzetu. — Izdaja „Zveza slovanskih učiteljskih društev v Trstu“, odgovorni urednik slovenskega dela Jože Pahor, hrvatskega dela Vinko Šepič. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane Lir 24.— Tekoči pošt. račun. — Tiska Tiskarna Edinost v Trstu

Št. 21

V Trstu, dne 1. novembra 1924.

Leto V.

Za tržaško publicistiko sta bili posebno plodni prihodnji dve leti. Spomladi 1920 je začel izhajati napredno usmerjeni 14-dnevnik UČITELJSKI LIST (1920—1926). Izdajala ga je »Zveza slovanskih učiteljskih društev«. Najprej ga je urejal Janko Samec, nato Jože Pahor, ki je postal za Silvestrom Pertotom tudi odgovorni urednik, medtem ko je bil za hrvaški del urednik Vinko Šepič. Več kot sedem let je Učiteljski list dvakrat mesečno, nekaj časa celo trikrat mesečno, usmerjal in izobraževal slovensko pa tudi istrsko hrvaško učiteljstvo. S stanovskimi, splošno družbenimi in strokovnimi članki, ki so dokazovali napredne poglede na slovstveno, glasbeno in likovno ustvarjanje, so učitelji, včlanjeni v »Zvezi«, dobivali oporo v trdi borbi z nasprotnikom, ki jih je tlačil v narodnostnem in v

svetovnonazorskem pogledu. Ista »Zveza« je izdajala mladinski list NOVI ROD (1921—1926); urejali so ga isti ljudje. Tri leta je bil urednik Josip Ribičič, za Samcem in pred Pahorjem. Pozneje je Ribičič urejeval mladinski »Naš rod« v Ljubljani, ki je bil nekak naslednik tržaškega »Novega roda«. Poleg poslanstva za primorski mladi rod je bila zasluga »Novega roda«, da je že takrat zagovarjal načelo, da naj ustvarjajo za mladino najboljši slovstveni in likovni umetniki. Med sodelavci »Novega roda« srečujemo vrsto naših najboljših pesnikov, pisateljev in slikarjev⁵².

Prav zato, ker sta bila kvaliteta in naprednost glavno vodilo, je bil priznan »Novi rod« za najboljši list med vsemi jugoslovanskimi. Izhajal je tako kot »Učiteljski list« do srede leta 1926, ko je bila »Zveza slovan-skih učiteljskih društev« ukinjena.

Leta 1921 je začel izhajati ženski list JADRANKA (1921—1923) kot »glasilo naprednega ženstva«, nekaj časa kot »glasilo odločnih in neustrašenih«. Urejala ga je vsa tri leta Marica Stepančič in dober del člankov tudi sama napisala. Od domačih znanih pesnikov je znala pritegniti le Gradnika in Žgurja.

Istege leta je začel izhajati in je vzdržal polnih osem let strogo strokovni list PRAVNI VESTNIK (1921—1928). Izdajalo ga je društvo pravnikov. Članke in razprave so prispevali znani pravniki z obeh strani meje. V tem letu je treba omeniti še začetek izhajanja lista ZADRUGAR, »vestnika delavskih zadrug za Trst, Istro in Furlansko«. Po prekinitvi 1926 je začel izhajati zopet po drugi svetovni vojni, prav tako v Trstu. Leto 1921 je zaključno leto URADNEGA VESTNIKA (1919—1921).

ŽENSKI SVET

GLASILO ŽENSKIM DRUŠTEV V JULIJSKI KRAJINI

Izbija pivo dni vsakega meseca. — Letna naročnina: L. 14; polletna: L. 7; četrtletna: L. 3.50; pojedini zvezki: L. 1.20. — Uredništvo in uprava: Trst, posta centrale, poštni predal šte. 354. — Odgovorna urednica: C. E. Gođinova. — Tiska: Tiskarna Edinost v Trstu, via San Francesco d'Assisi 20.

LETNIK I.   •   AUGUST   ŠTEVILKA 8.

Pri prvi in edini številki se je leta 1923 končal list PRIMORSKA OMLADINA. Isto leto je začel izhajati drugi ženski list ŽENSKI SVET (1923—1928), »glasilo ženskih društev za Julijsko krajino«. Glavna urednica Pavla Hočevar in urednica modne priloge Milka Martelanc sta znali držati list na taki višini, da je bil zelo razširjen tudi na jugoslovanski strani, kamor se je preselil po letu 1928. Izmed domačih pesnikov so sodelovali: F. Bevk, L. Faturjeva, A. Gradnik, Srečko Kosovel (pogosto), K. Kocjančič, Albert Širok, Utva, Žgur. Med pisci biografij velikih žena (»Obrazi in duše«) so tudi tako pomembna imena, kot: Ivan Prijatelj, Jože Glonar, Alojzij Res, Umberto Urbani.

⁵² France Bevk, Periodne publikacije, »Luč« III, IV, VI (opisi sotrudnikov tudi za ostale liste)

V zadnjih letih, ko so še mogli izhajati slovenski listi, se je pojavil v Trstu mesečnik NAŠ GLAS (1925—1928). Najprej kot glasilo »Udruženja slovanskih srednješolcev v Italiji«, ki je zagovarjalo »napredno, narodno in demokratično« stališče. V začetku so ga pisali slovenski in hrvaški srednješolci sami. Že v drugem letu je zajel širši krog mladine in postal bolj pester. Uredil ga je K. Kocjančič. V tretjem letniku pa je postal družinski list, ki ga je Primorska po odhodu »Mladike« preko meje pogrešala. Odslej ga je urejal France Bevk s Kocjančičem, pozneje z Viktorjem Kjudrom. Prozo so prispevali: F. Bevk, D. Feigel, A. Budal (kot Sl. Slavec), Lojz Kraigher, Ivan Vouk, pesmi: St. Kosovel, Sl. Slavec, K. Širok. Med zadnjimi je omeniti še dva lističa kot zanimiv dokument, ki pričata o težavah, ki jih je imelo šolstvo na Primorskem. Prvi je bil priloga italijanskega lista (Primavera giuliana 1925—1926) in je nosil italijanski naslov in podnaslov PRIMAVERA GIULIANA, »guida didattica per le scuole elementari con lingua d'istruzione slovena«. Prinašal je v slovenščini učno snov za vse predmete od računstva do telovadbe, in to za zadnje višje razrede, ki so po Gentilejevi reformi (jeseni 1923) še ostali, preden so bili ukinjeni postopoma vsi do zadnjega. Izdal ga je »Gruppo d'azione per le scuole del confine orientale«. Listič je danes redok. Tiskan je bil v Kopru in je to tretji slovenski list, ki nosi oznako kraja tiskarne — Capodistria.

Po drugi strani sta lista »Edinost« in »Novice« skušala pomagati slovenskim otrokom, ki so ostali brez šol, z dvotedensko prilogo ZA NAŠO DECO (1926). Izhajala je na osmih straneh. Zunanja dva lista (1., 2., 7. in 8. str.) sta prinašala pesmice in odlomke iz proze, medtem ko sta bila notranja dva sestavljena kot abecednik, ki je prinašal tudi navodila, kako naj odrasli poučujejo otroke. (Razgovor »vedeža« z »nevedežem«).

Priloga »Za našo deco« nosi tele bibliografske podatke: Last, založba in tisk tiskarna »Edinost«. Odgovorni urednik F. Peric.

C. C. Postala. — Eno ogni mercoledì e venerdì — 11 maggio 1928.

Posamezna številka 25 statini.

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj
Število na leto 52.
* »pol leta 26*
* »četrt leta 13*
Za izposojnino
celo leto lit 40
Na naročila brez do-
pisa: naročila se
ne moremo odirati.
Odgovorni urednik:
Pavle Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 38

V Gorici, v petek 11 maja 1928

Leto XI

Nafunkcionirano pismo se
ne sprejemajo. Oglašit-
ve se računajo po dolo-
venem in se plačajo v
naprej. — List izdaja
komunistična »Goriška
Straža« — Tisk Kariških
tiskarn v Gorici: Ri-
va Paruzeta in 18
Uprava in uredništvo
ulica Mamoli štov 4
(prej Ševčič)
Telef. int. številka 308

GORICA
1918—1930

V Gorici so izhajali slovenski listi nekoliko delj. V prvem desetletju po vojni so izhajali v Gorici trije časniki. GORIŠKA STRAŽA (1918—1928), »pokrajinsko glasilo goriških Slovencev«, je začela izhajati že pred premirjem, nakar je prenehala za eno leto (od novembra 1918 do oktobra 1919). Bila je kot skupno tedensko glasilo Goričanov zelo razširjena po Goriški in po Vipavskem. Leta 1921 je za kratek čas izhajal tednik PROLETAREC, »glasilo socialistične zveze v Julijski Benečiji in splošne strokovne zveze v Italiji«. Nastal je po Livornskem kongresu, potem ko je postalo »Delo« glasilo komunistične

Leto I.

GORICA, dne 15. julija 1922

Št. 2.

Izhaja dne 1. in 15. vsakega meseca. — Uredništvo in uredništvo v Gorici. Via C. Favetti 9. Tiska Narodna Tiskarna. Izdajatelj in odgovorni urednik France Podbršič.

Cena oglasom 1 milimeter visočine v širini enega stolpa L.—30, za trgovske reklame. Bančna obvestila, poslana, o-smrtnice, vabila, naznanila itd. vsaka vrsta 1 L.—Celoletno naročnino 10.—L. se naprej pošlata.

stranke. Vsega je izšlo 23 števil. ČUK NA PAL'CI (1922—1926) je bil edini humoristično satirični list za vso Primorsko. Vsakih štirinajst dni, in več kot dve leti celo vsak teden, je v visoki nakladi krožil med meščani in deželani. Njegov urednik France Bevk je moral ob zaključku izhajanja presedeti nekaj časa v zaporu. Med časniki je dosegla največji ugled goriška družinska revija (pod uredništvom Franceta Bevka), ki se je nadaljevala kot tretja primorska v Jugoslaviji (če ne štejemo Cvetja). To je revija MLADIKA (1920—1922 oz. 1923). Ustanovljena je bila kot krščansko vzgojni in zabavni družinski list. Že v drugem letniku pa se je razvila v leposlovni in poljudno znanstveni polmesečnik, pozneje mesečnik. V drugem in tretjem letniku je urednik France Bevk pritegnil k sodelovanju vse pomembnejše domače pa tudi druge slovenske književnike. Od domačih pripovednikov so prispevali: F. Bevk, I. Pregelj (pogosto), D. Feigel (kot Leopold Keber), J. Lovrenčič, J. Pahor, A. Remec, J. Ribičič, N. Velikonja. Prav tako so sodelovali vsi takratni primorski pesniki, posebno dosti pesmi je prispeval Stane Kosovel, pa tudi Srečko. Pilon, Špacapana in Fr. Kralja je treba omeniti med likovnimi sotrudniki. V IV. letniku leta 1923 je še navedeno, da ga izdaja Katoliško tiskovno društvo v Gorici, tiskala pa ga je že tiskarna Družbe sv. Mohorja na Prevaljah in F. Bevk je postal sourednik F. S. Finžgarju. Upanje, da bi ostala »Mladika« kljub temu, da se je preselila čez mejo, še naprej družinski list za Primorsko, se ni izpolnilo zaradi težav v zvezi z mejo.

»Mladika« je v tretjem letniku izdajala prilogo KULTURNI VESTNIK (1922). Poleg člankov, ki naj bi pomagali kulturnim organizacijam pri njihovem delu, je ta prinašal načelne članke o krščanstvu (Ivan Rejec, Janko Kralj). Isto leto je izšel v Gorici — kot glasilo slovenskih kulturnih društev — list PROSVETA (1922). Izdajatelj »Goriška slovenska mladina« je vabil »k skupnemu delu na društvenem polju« in skušal pritegniti v Zvezo prosvetnih društev »vsa nepolitična društva«, ki so širila prosveto. Z osmo številko je »Prosveta« prenehala. Naslednik »Kulturnega vestnika« je postal leta 1923 NAŠ ČOLNIČ (1923—1929 jan.). Urejeval ga je Filip Terčelj. Prvi trije letniki so bili izrazito prosvetno glasilo. Nekoliko že v četrtem, posebno pa v petem letniku je postal »Naš čolnič« družinski list. V tem letniku so prispevali prozo Ivan Pregelj, Bogomir Magajna in Narte Velikonja. Isto leto kot »Mladika« je začel izhajati ZBORNIK SVEČENIKOV SV. PAVLA (1922—1928), ki je skrbel predvsem za stanovsko izobrazbo duhovništva. S strokovno znanstvenimi članki je izpolnjeval namen, ki si ga je postavil v prvi številki: »... da zapustimo intelektualno dediščino svojim naslednikom nezmanjšano« (Janko Kralj, Ivan Rejec i. dr.).

Revija »Socialna misel« je sicer izhajala v Ljubljani in je ne moremo prišteti h goriškim listom. Kaže jo pa le omeniti v dokaz kulturne ravni v Gorici. V II., III. in IV. letniku (1923—1925) nosi namreč kot oznako kraja Ljubljana—Gorica, tretji sourednik je Engelbert Besednjak in med sotrudniki so poleg imenovanega iz Gorice še Alojzij Res in Janko Kralj.

V povojnih letih je imela Goriška dva kmečko gospodarska lista. GOSPODARSKI LIST (1922—1928) je izdajala Zadružna zveza v Gorici. Ta je namreč prehitela Slovensko kmetijsko društvo v Gorici, ki se je pripravljalo, da skupno z drugimi kmetijskimi organizacijami nadalje izdaja lastno glasilo (pred vojno je bil to »Primorski gospodar«). Ker ni hotela Zadružna zveza pristati na sodelovanje⁵³, je začel leta 1923 izhajati še drugi gospodarski list GOSPODARSKI VESTNIK (1923—1928 dec.) »glasilo slovenskega kmetijskega društva v Gorici, Slovenske čebelarke zadruga v Gorici, Zadružne zveze v Trstu in Tržaške kmetijske družbe v Trstu«. Enajstim letnikom »Primorskega gospodarja«, ki je bil z vojno prekinjen, se je torej pridružilo še 6 letnikov prav tako strokovno vodene kmetijsko gospodarske lista »Gospodarski vestnik«.

V letu 1923 je začel izhajati tudi ženski list SLOVENKA. Urejala ga je Gizela Ferjančič. To je bil že tretji ženski list v istem času. Po dogovoru je ostal v naslednjem letu le »Ženski svet«.

Vsi drugi listi, ki so izhajali v teh letih, so se predstavili le z nekaj številkami ali pa so bili sicer malo pomembni.

Omenili bi le dijaški list RAST (1925—1926), ki je bil edini tiskani dijaški list poleg lista »Naš glas«. Rokopisni ali tehnično razmnoženi so bili dijaški listi, ki so izhajali pred tema dvema v Trstu (»Maj«, »Danica«), v Tolminu (»Naše delo«) in v Idriji (»V mladem jutru«, »Obzor«, »Zarja«, »Tekmec«). Nadrobno jih je opisal Jože Bajda⁵⁴.

⁵³ Gospodarski vestnik, 1923, uvodnik v 3. številko

⁵⁴ Jože Bajda, Slovenski dijaški listi v Julijski krajini, Naš glas 1925, 14-16

Tuk preden so bili ukinjeni do zadnjega vsi listi, je France Bevk še pisal optimistično: »Zdi se, da smo dosegli tisto mejo, na kateri se bomo vzdržali (pri številu listov) ne da bi nazadovali, pričakujemo pa lahko napredka«⁵⁵.

V začetku leta 1928, ko je bil izdan usodni ukaz, da morajo biti vpisani vsi odgovorni uredniki v seznamu žurnalistov, ni tega dosegel noben Slovenec in prenehati so morali ob koncu leta vsi slovenski listi.

Primorska bi bila ostala že od konca leta 1928 brez vsakega glasila, če ne bi poslanec Besednjak z osebnim posredovanjem pri načelniku vlade dosegel, da so smeli v letu 1929 izhajati še ena slovenska revija in en slovenski ter en hrvaški novičarski časnik, kar je pa tudi obveljalo le dobro leto in pol. Ker sta bila edina, sta bila oba slovenska lista, mesečnik (»Družina«) in tednik (»Novi list«) sprejeta z veseljem. List DRUŽINA (1929—1930) je bil pravi »mesečnik za zabavo in pouk«. Odgovorni urednik je bil tako kot »Novemu listu« Engelbert Besednjak, urejala pa sta ga Bednařnik in pozneje Janko Kralj. V leposlovnem delu sta sodelovala Ivan Pregelj in Joža Lovrenčič. NOVI LIST (1929—1930) je bil priljubljeno slovensko tedensko branje predvsem za katoliško usmerjeno prebivalstvo. Anonimni »Goriški fant« je sodil o »Novem listu«, da je »Kapitalistični volk v koži krščansko socialni«⁵⁶. Besednjaku je v svojem dopisu očital, da je dobil od Mussolinija dovoljenje, ker mu je razložil, da imajo samo komunisti časopis v slovenskem jeziku, in zaključil: »Pripravljajte bojkot tega prodanega lista.«

Izjemno je bilo kratko izhajanje nabožnega lista SVETOGORSKA KRALJICA (1938—1939). Dovoljenje zanj so dobili italijanski redovniki na Sveti gori, ki so izdajali v italijanščini ob 400-letnici te božje poti mesečnik »La madonna di Monte Santo«. To je bilo v času Stojadinovićeve politike italijansko-jugoslovanskega sodelovanja.

Razen teh treh izjem je bil konec leta 1928 oziroma januar 1929 zadnja meja, ko so bili ukinjeni do zadnjega vsi preostali slovenski listi. (Mali list, Naš glas, Naš čolnič, Ženski svet, Jaselce, Gospodarski vestnik, Zbornik svečnikov svetega Pavla, Pravni vestnik, Staničev vestnik).

Borbene skupine so prešle s svojimi listi v ilegalo še pred tem. Prvi ilegalni listi se pojavijo v letu 1927 ali celo že konec zime 1926.

**Doba
ilegalnih listov**

V dobi, ki smo jo imenovali »doba ilegalnih listov«, so se prilike tako spremenile in okoliščine, v katerih so ti listi nastajali, so bile tako različne od razmer v času legalnega tiska, da se nismo mogli držati prejšnje razdelitve na dve središči. Tudi opisovanje po časovnem zaporedju bi sliko le zabrisalo, zato smo se odločili za oris po tehle skupinah: prva je skupina listov, ki jo je izdajala komunistična partija, drugo skupino tvorijo dijaški listi in tretja skupina je »štempiharska«.

Na zunaj so si vsi ti ilegalni listi podobni v tem, da so skromni (razen »štempiharskih«), tipkani ali drugače ročno razmnoženi. Nekateri so od številke do številke izhajali pod različnimi imeni, da bi zabrisali

⁵⁵ Bevk, »Luč« III. 41

⁵⁶ »Delo« 1930, majska št. v Arhivu CK ZKS

organizirano delo. So brez navedbe kraja in imajo skrite letnice ali pa so brez njih. Po vsebini so zelo različni in živo dokazujejo, kako pestro je bilo življenje mladine na Primorskem. Čeprav so se med seboj ločili po svetovnem nazoru, po različnem delu in življenju, je vendar vse te mlade ljudi navdihovalo isto osnovno čustvo: ljubezen do domače zemlje in do narodne skupnosti, spodbujena v uporih proti sistemu, ki je hotel njihov narod uničiti. Neizmerna ljubezen do tlačene domovine veje iz liričnih pesmi in iz proze v drobnih dijaških lističih (Kocjančič, Pahor, Vuk) in iz narodopisnih prispevkov Matičetova. Tudi v »štempiharskih« listih jo srečamo, med šalami in med resnimi prispevki. Jasno pot v boju, ki je prav tako zrasel iz navezanosti na domače kraje in ljudi, kažejo sestavki v listih prve skupine. Ne samo liriki, tudi borec Pinko je zapisal pred smrtjo: »Ljubil sem naš Kras, morje, naravo...« Del mladine se je vrgel v ilegalno delo, da bi ljubljeno zemljo narodno in socialno osvobodil. Drugi del je hotel pomagati, da bi Primorci pod težo raznarodovanja vzdržali.

Prvo skupino sestavljajo listi, ki jih je izdajala KPI. Slovensko legalno glasilo KPI DELO je prenehalo 12. avgusta 1926. Ko so novembra 1926 izšli posebni zakoni za zaščito države, ki so hoteli uničiti vsako protifašistično dejavnost, se je KPI zatekla iz polilegale v popolno ilegalo. Že pozimi 1926/27 je sekretar KP za Goriško Albin Vodopivec preskrbel opalograf in pri družini Ušaj na Pristavi so razmnožili prvo številko ilegalnega »Dela«, glasila KP za slovensko manjšino, in ga v tisoč izvodih razpečali po Primorski. Ohranjen ni noben primerek. Po spomenu Venceslava Ušaja⁵⁷ je tehnika na Pristavi izdala do konca maja 1927 pet ali šest števil. Uredništvo so sestavljali: Albin Vodopivec, Teodor Ušaj in Stane Vilhar. Tehnično delo so opravljali: Venceslav Ušaj, Poldo Ušaj por. Vilhar in Ciril Ušaj. Poleg »Dela« je tehnika na Pristavi razmnožila leta 1927 eno številko mladinskega lista RDEČI PRAPOR v približno tisoč izvodih. Pozneje je tehnika v Solkanu izdala eno in edino številko lističa RDEČI VOJAK, ki je bil izdan ob priliki nabora. Meseca junija 1927 je bila tehnika prenesena v Solkan k družini Janeza Zavrtanika. Tu je Stane Vilhar, ki je bil v uredništvu že pri številkah »Dela« s Pristave,

nadaljeval z izdajanjem in urejanjem »Dela«. Prva številka (ohranjena) je izšla januarja 1928 (letnik IX), nakar je prišla tehnika v stisko, ker ni dobila tehničnega materiala iz notranjosti Italije. Na pomoč sta priiskočila urednikov brat Srečko Vilhar in njegov prijatelj Ljubomir Toroš. V

⁵⁷ Venceslav Ušaj, Novi brojevi »Dela« v: Četrdeset godina (I. 1917—1929), 320.

najhujši zimi sta iz Jugoslavije prinesla v nahrbtnikih preko Rodice vse potrebno, da je delo lahko zopet steklo. Po spominu bratov Vilharjev je izšlo od januarja do maja še nekaj številčk. Srečko Vilhar je emigriral v Ljubljano maja 1928, kjer je zopet pomagal pri izdajanju »Dela«. Tokrat je šlo za specialno številčko, ki jo je uredil Ivan Regent. S Srečkom Vilharjem sta jo dala natisniti v tiskarni v Wolfovi ulici. Ohranjen ni niti en primerek.

Januarja 1929 je emigriral v Ljubljano Stane Vilhar. Skupaj z bratom Srečkom sta razmnoževala v Rožni dolini deseti letnik »Dela«. Ohranjena tretja številka tega letnika (arhiv CK ZKS), ki je tudi reproducirana v knjigi »Delo« (1941-42), kaže isto pisavo kot prva številka IX. letnika, ki jo je poleg tega, da jo je uredil, tudi lastnoročno napisal Stane Vilhar v Gorici. Srečko Vilhar meni (tudi ostali podatki so iz tega vira), da sta malo pred to tretjo številko (15. marca) izdala tudi drugo številko. Prva številka tega letnika (letnik X. 1929) pa je verjetno tista šapirografirana številka, ki jo je izdal Regent in je bila razmnožena v njegovem stanovanju v hotelu Tratnik v Ljubljani⁵⁸.

Edini ohranjeni številki iz teh dveh letnikov nosita isti podnaslov, kot ga je nosilo legalno »Delo«: »Glasilo Komunistične stranke Italije«.

V letu 1930 je izhajalo v inozemstvu (Pariz, Dunaj) tiskano »Delo« kot skupno glasilo komunistične stranke Italije in Jugoslavije. V arhivu CK ZKS so ohranjene naslednje številke iz leta 1930: 1. št. (maj) je brez podnaslova, številke 3. (20. VI.), 4. (20. VII.) in 5. (15. IX.) pa nosijo podnaslov: »Glasilo Komunistične stranke Italije in Jugoslavije« in imajo napačno štetje (kot XIII. letnik. Dejansko je bil to XI. letnik, kar je bilo pozneje popravljeno s tem, da je »Delo« iz leta 1933 izhajalo kot XII. letnik. Za leto 1931 in 1932 ni ohranjen noben primerek »Dela«. Za prvo leto nimamo niti prič, ki bi izhajanje potrjevale. Po Vidu Vremcu⁵⁹ ga je oktobra 1932 začel izdajati Peter Nardin v Volčji Dragi na Goriškem, kjer je izhajalo do junija 1934, ko je bil Nardin aretiran. Po Vremcu so izhajale v 200 do 300 izvodih priložnostne številke »Dela«, zlasti ob obletnicah Oktobrske revolucije in za 1. maj. Po pričevanju Siliča iz Bilj⁶⁰, ki je sodeloval pri izdajanju, pa je bilo »Delo« tiskano najprej v Renčah in šele nato v Volčji Dragi. Po njegovem je izšlo v letih 1933 in 1934 okoli 20 številčk.

Tiskanega »Dela«, ki je izhajalo v Parizu z neprekinjenim štetjem [letniki XII (1933), XIII (1934) in XIV (1935)], hrani arhiv CK ZKS te št. številke: letnik XII. 1. številko (marec), podnaslov: »Skupno glasilo Centralnih odborov Komunistične stranke Jugoslavije in Komunistične stranke Italije«, ter enako podnaslovljene še številke: 2—3 (maj—julij), 4—5 (september—oktober) ter eno številko letnika XIII., ki je izšla kot sedma (april). Ostale številke tega letnika: 8 (julij), 9 (avgust) in 10—11 (oktober—november), ter še številka 1—2 (januar—marec) letnika XIV. nosijo podnaslov: »Skupno glasilo Komunistične stranke Jugoslavije in Komuni-

⁵⁸ Ivan Regent, Nekaj o Vorancu, Prežihov zbornik, 103

⁵⁹ Vid Vremec, Nekaj odlomkov o delu v KP v Slovenskem Primorju pod vodstvom Pinka Tomažiča. [Rokopis, napisano na podlagi spominov in prispevkov T. Ukmarja, A. Budina, F. Rukina, F. Kralja in M. Kralja].

⁶⁰ Zapiski Srečka Vilharja junija 1961

stične stranke Italije«. Znana je še številka 3—4 tega letnika (original v arhivu CK ZKJ v Beogradu).

Za leto 1937—1940 vemo — le po pričevanjih — da je »Delo« izhajalo kot »Glasilo komunistične partije za Julijsko krajino«. Po Vremcu je Pinko Tomažič leta 1937 postavil tehniko v Mejah pod Žekancem pri Zgoniku. Sam je priskrbel pisalni stroj, medtem ko je Viktor Batista, ki je bil ves čas neke vrste tiskar, uredil v zapuščenih oglarski koči vse ostalo. Od marca do junija je Pinko osebno napisal vse glavne članke. Pri pisanju mu je pomagal A. Budin, pri razpečavanju pa novi sodelavci. Izhajalo je približno v 500 izvodih in je bilo namenjeno »tudi širšemu krogu simpatizerjev«. Opozarjalo je na potrebo po ustanovitvi široke ljudske fronte, pisalo o življenju komunistov po ječah in pozivalo bravce, naj prispevajo za »Rdečo pomoč«. Junija 1937 je bil Pinko Tomažič poklican k vojakom. Po vrnitvi iz Pise, oktobra 1938, ko je odslužil redni vojaški rok, je prevzel zopet v roke »Delo«, ki je odslej redno izhajalo. Tiskali so ga na starem mestu do konca leta 1939, ko so našli v Goričah pri Divači primernejši prostor. Tu je izšla zadnja številka maja 1940, ki je nosila take pozive: »Vojaki, dezertirajte na vseh bojiščih, vzemite seboj vaše tovariše... Delavci, sabotirajte po tovarnah... Žene, zahtevajte pomoči za svoje osirotele otroke...« Z majsko številko 1940 je »Delo« prenehalo. Od junija naprej je prišlo do obsežnih aretacij in vsako ilegalno delo je bilo onemogočeno. Pripravljali se je »monstre« proces konec leta 1941, ki je obsodil na smrt tudi zadnjega urednika »Dela« — Pinka Tomažiča. Tudi »Delo« je obtožence iz komunistične skupine močno obremenjevalo.

Posebno mesto v tej skupini zavzema list KMETSKE GLAS. Letnice seveda iz previdnosti ne nosi, po pričevanjih⁶¹ so ga izdajali člani KP in je bil razmnožen v letu 1932, in sicer v tehniki v Gabrovici v Istri. List so izdajali in pisali preprosti kmečki ljudje, kar je razvidno tudi iz jezikovnih posebnosti (končnice -o namesto -ov). V člankih se kaže izredna revolucionarnost. Že v podnaslovu beremo: »Kmetški glas«, ud Udruzene kmetske Obrambe pošilja svoj prvi borbeni pozdrav...« V prvi številki (edini do sedaj znani) javlja uredništvo, da »Kmetški glas bode izhajal enkrat na mesec, vsi njegovi čitalci naj se zanimajo, da bode v najkrajšem času izšel vsaj dvakrat na mesec«. In še: »Voščimo, da bi se »Kmetški glas« priljubil, razširil vmes vsega delavsko kmetskega ljudstva, stopil na čelo ekonomično socialne BORBE in jo vodil do konca zmage.« Naslovi

⁶¹ Ivan Cah in Srečko Vilhar

člankov so: »Kmetje vstanimo« (»pot do nove rešitve nam je dobro znana«), »Fašistična zvijača proti delavskemu stanu« (»ne pustimo se nadalje varati kapitalističnih služabnikov... Se moramo združiti in množično nastopati proti shodom« [fašističnim]) »Kako se rešimo davko« (»... vedno bolj množično moramo nastopati proti davkom, zaplembam, dražbam... napraviti pohode na občine, fašistične sindikate in prefekturo«). »Vstanimo sužnji« (dopisnik iz Pazina), (»Osvoboditi se moramo služabnikov kapitalizma, se organizirati v U. K. O... »Živijo Boj za delavsko kmetško svobodo«). Sledi še dopis iz dolinske občine in poziv za vstop v OBRAMBNE SKUPINE 3-5 članov (»Zatorej vsi enosložni napravimo našo dolžnost. Maščevanje proti vsakemu krivičniku«). Dejstvo, da je obstajala tehnika, ki je razmnožila na ciklostilu ta list, priča, da to verjetno ni bil edini in slučajni tiskani dokaz upora tlačenega istrskega ljudstva.

Najbolj raznovrstni so bili listi v dijaški skupini. Med te smo prišli liste, ki jih je pisala srednješolska in visokošolska mladina, čeprav so pri nekaterih sodelovali tudi starejši.

Za Goriško vemo, da so tam že v letu 1927/28 izhajali ilegalni dijaški listi, ki so poleg običajnih dijaških literarnih prispevkov prinašali tudi napredne politične članke. Pri listu IZTOK (1927/28) (ki je že z imenom hotel pokazati simpatiziranje s Sovjetsko zvezo), je prevladovala revolucionarna skupina mladine. Uredništvo je sestavljal »triumvirat«: Srečko Vilhar, Fanica Obidova in Zorko Jelinčič⁶².

Vsak med temi tremi je imel nalogo, zbrati v svojem krogu gradivo za revijo, ki bi naj bila kulturno politična. Pesmi, črtice in politične članke je prispevalo večje število mladincev. Srečko Vilhar se spominja, da so poleg njega sodelovali: Stanko Trček, Milan Žerjav, Dušan Hreščak in še nekateri drugi. List je bil razmnožen na opalografu v kakih 150 izvodih. Enega izmed sestankov za prvo številko, kjer je policija aretirala sedem sodelavcev, je Srečko Vilhar, voditelj te skupine, literarno opisal⁶³. Ne spominja se več z gotovostjo, ali je izšlo še kaj več številok.

Pod okriljem društva »Adrija« je izhajal po pričevanju Zorka Jelinčiča (list je pri njem trenutno založen) še list, ki se je imenoval SOČA. Izšel je v dveh ali treh številkah. Od poznejših literatov sta v tem listu sodelovala tudi Stanko Vuk in Ciril Kosmač, ki je celo uredil drugo številko. Med sodelavci so bili poleg Jelinčiča še Fanica Obidova, Srečko Vilhar in brata Hreščaka. Zaradi naprednih idej (članek o Makedoniji) so bili mladi v sporu s starešinami društva, ki bi bili radi odstranili iz »Adrije« mlade marksiste. To je bilo v letih, ko so postajali mladi vse bolj neodvisni od starih voditeljev, ko se je aktivnost mladih v tajni protifašistični organizaciji vedno bolj stopnjevala kljub vedno večjemu pritisku (aretacije, konfinacije itd.) in ko se je goriška mladina zbirala na velikih tajnih zborovanjih po Vipavskem, Goriškem in v Brdih, kamor so prihajali tudi zastopniki mladine iz Trsta in iz Istre.

Ohranjeni dijaški listi iz nekoliko poznejših let so nastali med mladino iz katoliških vrst. Brez naslova je dijaški list iz goriškega velikega

⁶² Po izjavah Srečka Vilharja

⁶³ Srečko Vilhar, Preiskava. SlovJ, V/1956, št. 18

semenišča. Nastal je verjetno leta 1934. Na dvajsetih straneh so priobčene večinoma pesmi. Lastnik lista, Alojz Kocjančič, je določil avtorje le za devet pesmi (A. Kocjančič, L. Piščanec).

Kasneje je nastala skupina listov, ki so jih izdajali dijaki v malem semenišču v Gorici. Literarno delovanje te skupine se je začelo z rokopisnim listom brez naslova (ok. l. 1934/1935). To je bil pravzaprav zvezek, kamor so zapisovali literarno navdahnjeni petošolci in šestošolci svoje pesmice in zapiske narodnega blaga (Žele, Matičetov)⁶⁴.

Iz teh skromnih začetkov so zrastle v naslednjih letih za literarno zgodovino dragoceni zvezki. V Vukovem življenjepisu jih je opisal Lino Legiša⁶⁵. Pred tem jih je bibliografsko obdelal Milko Matičetov⁶⁶. TIHE BESEDE so bile izdane za božič 1935. Dve od treh pesmi v listu sta Vukovi (bil je takrat že visokošolec). Prevladujejo sestavki v zvezi z narodopisjem. Skoraj vsi so Matičetovi. Avguštin Žele opisuje kraško zemljo (Božja pota, Med grobovi), sestavek o cirilmetodovski ideji je Humerjev.

Kot drugi, za polovico manjši list, so izšle PISANICE (spomladi 1936). Vsak zvezek teh dijaških listov je nosil namreč drugačno ime in je bil zaradi varnosti tudi brez letnice. Matičetovo vodstvo kaže rubrika »Narodno blago«, ki je glavni del prispevkov mladih. Želetovo je razmišljanje o mladosti (Prvič za katedrom). Dva odlomka iz pesnitve »Goriške bilje« kažeta po zrelosti in globini, da jih ni napisalo šestošolsko pero. Ko so dijaki v zavodu oddali gradivo svojemu predstojniku, ki je prispevke pregledal in poskrbel, da je listič izšel razmnožen v 8—10 izvodih, se je listič vrnil med dijake obogaten s pesmimi, ne da bi izvedeli, kdo jih je napisal. Vse je potekalo zaradi ilegalnosti v strogi tajnosti.

Brez nadzorstva šole so v počitnicah isti dijaki skupno z visokošolci dokončno uredili kar na kraških gmajnah list GMAJNA (1936), ki je najbolj kvaliteten med temi tremi listi. Poleg zapisov narodnega blaga in nekaj proznih sestavkov dajejo »Gmajni« težo Vukovi in Kocjančičevi prispevki. Vukova je poleg pesnitve »Svet križev pot« še proza »Odlomek iz Treh brezposelnih«. Občuteni sta pesmi Alojza Kocjančiča (Ti moje vse, Razodel bi se). Tudi Lado Piščanec je prispeval dve pesmi. Petdeset strani obsegajoča številka je »posvečena spominu pevca domače zemlje« in ima poleg dveh pesmi Srečka Kosovela (»V mračni uri« je iz zapuščine) dve študiji o njem.

Dve leti pozneje so izšle v Tomaju BRINJEVKE (1938); tehnično so bolj popolne kot prejšnji listi (opalograf in ilustracija Nadija Šemrla) in imajo širši krog sodelavcev. Poleg tega, da je vso številko na roko napisal in razmnožil, je prispeval Matičetov, z dodatki Vuka, ki je list pregledal, uvodni članek o usodi in poslanstvu primorskih študentov (»blišč tujega sonca nas ne sme niti za hip preslepiti, ki smo pripravljeni postati sol in kvas te naše zapuščene uboge gmajne«). Poleg prirejenega proznega sestavka so Matičetove tudi tri pesmi (Domače pokopališče, Mestno poko-

⁶⁴ Po pripovedovanju M. Matičetova, ki je tudi določil avtorje nepodpisanih prispevkov v dijaških listih med leti 1935—1938.

⁶⁵ Stanko Vuk, Zemlja na zahodu, Kop. 1959, 17.

⁶⁶ M. M. Dr. Stanko Vuk, SPor VII, 23. marca 1946, št. 70.

pališče, Mrtvi materi). Stanka Vuka je Madona sclava, Borisa Pahorja pa Jambor in jadra.

Naslednje leto je Boris Pahor izdal v Trstu MALAJDO (1939). Pomagal mu je Nadi Šemrl, sodeloval Stanko Vuk. V tem dijaškem listu, zopet tipkanem, so priobčene še nadaljnje tri pesmi umrlega Franceta Sveta (eno njegovo pesem so priobčile že Brinjevke). Iz naslednjega Pahor-Vukovega dijaškega lista brez naslova z motom (Kocbek): »Dvignjeni iz nedelje strmimo v zemeljski krog« je ponatisnilo »Dejanje« leta 1940 Pahorjevo črtico »Človek pod motovило« in Vukovi pesmi »Golobica« in »Slovo«.

Za literarno zgodovino manj pomembni, važni pa kot dokumenti časa, so ostali tržaški dijaški listi iz konca 1939. in začetka 1940. leta. Izgubljeni list ISKRA je bil pravi predstavnik literarnih vaj. Po Bolčiču⁶⁷ je izšlo okoli pet števil, ki so prinašale v glavnem najboljše šolske naloge dijakov, ki so se učili v posebnem tečaju slovenščine. Prav tako izgubljeni dijaški list je PLAMENICA, za katerega so dali prispevke goriški študentje, uredili in tipkali pa so ga v Trstu. Na 34 straneh je izšel spomladi 1940 list PLAMEN. Kot prejšnja dva je tudi ta list uredil Milan Bolčič, ki je prispevke tudi jezikovno popravil in skrbel za tehnično plat. Gradivo, ki ga je bilo več, kot ga je bilo priobčenega v »Plamenu«, je zbral Pinko Tomažič. Glavni sodelavec je bil Drago Bucik, ki je tudi skrbel za zbiranje gradiva med študenti in pomagal Bolčiču razmnoževati »Plamen« na ciklostilu. Med pesmi in prozo različne vrednosti so prilepljene originalne fotografije. Prispevki »Kraševca« Pinka Tomažiča (Hlapec, dva o mladini) kažejo bolj določen namen, ki ga je imel ta list: da bi namreč med »nekomunistično mladino ... širil ... napredne ideje«⁶⁸.

ZAVELNI PROZA

⁶⁷ Milan Bolčič, O štempharski literaturi. JadRK, 1952, 118—120

⁶⁸ Milan Bolčič, »Iskra« in »Plamen« dva ilegalna lista. JadRK 1961, 65

Posebno mesto med dijaškimi listi zavzema do sedaj neznana TAV-ŽENTROŽA (1938), »glasilo Dijaške družine«. List je izdala Katoliška dijaška zveza v štirih številkah; sodelovali so tudi starešine. Najprej je zanimiva, ker nosi skrito letnico 1908 ter ima tudi hrvaške prispevke in obsežne slovenske študije (n. pr. Italijanska kolonizacija Soške krajine), predvsem pa bo dragocena za tiste, ki bodo raziskovali trenja med mladimi in starimi katoličani na Goriškem in na Krasu v letih pred vojno, ker objavlja sklepe zborovanj na Kovku in v Koprivi. Literarnih prispevkov ni mnogo.

Ustanovitelja »štempiharske« literature (poleg listov so izhajale še razne brošure in koledar) sta bila Čin-čaj (Benčina Danilo) in Fjoketo (Milan Bolčič). Zadnji je tako obrazložil namen te literature: »Začetni namen je bil predvsem, da se mladi ljudje zdramijo iz mrtvila in da se med njimi vzbudi zanimanje za slovensko besedo, kajti le na ta način je bilo mogoče polagoma doseči, da so se mladi začeli zanimati za bolj kvalitetno branje.«⁶⁹

»Štempiharji« so bili mladi ljudje raznih poklicev s Sv. Ivana, iz Barkovelj in pozneje z vseh koncev Trsta, ki so se začeli družiti najprej v gostilnah in nato na izletih po Krasu, kjer so prepevali slovenske pesmi. Njihova zabavno prosvetna dejavnost se je stopnjevala do pravih kulturnih prireditev; od leta 1936 so izdajali tudi lastno »štempiharsko literaturo«. Med periodiko smo k štirim listom v več številkah prišteli tudi »Plavo ovco« in »Lipo«, ki sta sicer izšli le po enkrat, imata pa iste urednike in isti način pisanja. Pri vseh »štempiharskih« listih sta oba ustanovitelja tudi glavna sodelavca in obenem nastopata kot »neodgovorni« ravnatelj (Benčina tudi kot Ben-Dan) in »neodgovorni« urednik (Bolčič tudi kot Fjokolovič). Za nekaj časa se jima pridruži še tretji pomočnik Ščuka (n. pr. izdano v »Fjok-šču-čajski vasi«).

Najstarejši je bil ŠTAMPIHARSKI GLAS. V letu 1936-1937 je izšel v devetih številkah. Bil je tipkan kot vsi štempiharski listi. DOMAČA KAPLJA v štirih številkah je izšla leta 1937 (»v VII. letu«). Isto leto je izšel še ŠTAMPIHAR v štirih številkah. Obsežnejši in resnejši je prihodnje leto novi ŠTEMPIHARSKI GLAS (1938), ki je že bolj določeno pokazal namen skupine s tem, da je prevzel ime junaka Štempiharja, »ki je povzročal cesarju skrbi in preglavice ter užival spoštovanje preprostega ljudstva«. Samo enkrat, toda ne manj obsežni kot celotni letniki prejšnjih listov, sta izšli leta 1939 PLAGA OVCA in leta 1940 najbolj reprezentativna LIPA v 8-10 izvodih, vezana v trde belo-modro-rdeče platnice. V začetku so bili ti listi zgolj zabavni, pozneje pa so se pisci trudili z narodno poučnimi članki in s parodijami narodno probujati in vzgajati svoje bralce. Tudi fotografije, prilepljene med pesmi in prozo, ki so prikazovale domačo zemljo in ljudi (»Mali Kraševci«, »Kraška hiša«), so hotele doseči isti namen. Čeprav ti listi niso zastopali določene idejne smeri, so le prispevali k prebujanju tržaške mladine. V povezavi s študenti iz narodnjaških vrst, ki jim je bila prav štempiharska skupina v spodbudo in pomoč (n. pr. pri izdajanju lista »Iskra«), in s Pinkovo skupino, so skupno vsi

⁶⁹ ibid. 66

tržaški mladinci, ki jih je vezal upor proti fašistom, pokazali v letih narodnoosvobodilnih bojev, da so se v letih ilegale na ta boj pripravili.

Niti sto let ni preteklo od Slavjanskega rodoljuba iz leta 1849 do zadnjih ilegalnih listov v letu 1940. V časnikih in časopisih teh nepolnih stotih let je zapisana zgodovina slovenskega naroda na zahodnem robu. Tudi listi so pomagali temu žilavemu rodu v boju za narodni in socialni obstoj. Pomagali so, da so se Slovenci na Krasu, po Vipavskem, ob Soči in ob Idriji dokopali do tolikšne kulturne ravnini, da so celo pri drugorodnih sosedih vzbujali spoštovanje, med ostalimi Slovenci pa so v tem pogledu gotovo med prvimi. Časniki in časopisi dokazujejo, da sta bila Trst in Gorica važni središči za vse Slovence. Še bolj kot v časopisju iz avstrijske dobe se prav v listih med obema vojnama jasno zrcali zgodovina tega koščka slovenske zemlje. Porajanje in bujna rast listov v prvem desetletju te dobe ter še bolj nasilna smrt le-teh po komaj desetletnem obstoju so važen del zgodovine težke dobe.

Glasila iz ilegalne dobe pa kažejo, čeprav so jih izdajale svetovno-nazorsko najbolj različne skupine, enotnost v zagrizeni borbi proti skupnemu sovražniku in neizmerno navezanost na svojo zemljo.

Pri Slovencih z »zemlje na zahodu« je bilo izdajanje listov med narodnoosvobodilno vojno neke vrste nadaljevanje prejšnje dejavnosti.

Iz potlačene žeje po slovenski besedi je zraslo na desetine in desetine listov. Po vsej Sloveniji so bili pisani in razmnoževani partizanski listi v podobno težkih okoliščinah in z enako velikimi žrtvami. Nikjer pa ni bilo prelite v tiskano slovensko besedo toliko ljubezni kot v ilegalnih tehnikah med Čičarijo in bovškimi hribi, tolminskimi grapami in tržaškimi ulicami, pa naj je bila odtisnjena s pomočjo preprostih črk, izrezanih iz starega usnja, ali s sodobnimi stroji v partizanski tiskarni »Slovenija«. V tem je iskati razlog za vse nadčloveške napore in žrtve tistih, ki so pomagali, da se Primorska lahko tako dostojno predstavi z listi iz narodnoosvobodilne borbe. Ne samo zgodovinar, le pravi umetnik bo mogel preliti v besedo vso to ljubezen in žrtve, da bodo prav razumeli tudi bodoči rodovi.

Primorski kmečki VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA

glas

Leto I. št. 5.

20. maja 1944.

Cena 2. - liri

BRKINSKI BOREC

GLASILO ISTRSKEGA ODREDA

PRIMORSKI
PARTIZAN

št. 6. 1. 1   tednik xxx. Divizije   17. 8. 1944.

Izdajatelj: Propagandni odsek xxx. Divizije IX. Korpusa NOV in PO Jugoslavije

ALCUNI CENNI SULLA BIBLIOGRAFIA DEI PERIODICI SLOVENI DEL LITORALE

La nostra bibliografia è una rassegna di giornali e riviste slovene del Litorale, che si pubblicarono nel secolo passato e presente fino al fine dell'anno 1959.

Nel lasso di tempo tra il primo e l'ultimo periodico, questo territorio subì diversi cambiamenti politici. Perciò useremo la divisione seguente: periodo austriaco, periodo italiano, periodo tra gli anni 1941—1945 (comprendente solo periodici della guerra di liberazione) e periodo degli ultimi quindici anni dopo la seconda guerra mondiale. Nel testo, che accompagna la descrizione bibliografica, è tratteggiato lo sviluppo storico dei periodici fino al 1940. Esso mostra soprattutto il loro sviluppo pubblicitario a Trieste e Gorizia, non essendovi allora altri centri ove potessero essere stampati giornali e riviste slovene. Ci furono stampate delle pubblicazioni a Capodistria e Postumia, ma erano ben poca cosa e del tutto eccezionale. Confrontando il numero di giornali e riviste che uscivano nelle città slovene di Ljubljana, Maribor, Celje e altrove, si osserva che una grandissima parte di pubblicazioni appartiene a Gorizia e Trieste. In queste due città furono pubblicate sotto la dominazione austriaca 122 unità e sotto quella italiana fino al 1928 49 unità. Dopo quest'anno vennero eccezionalmente alla luce tre altre pubblicazioni. Tutti gli altri fogli, negli ultimi dieci anni del fascismo in Italia, uscirono solo illegalmente. È sorprendente pure il grande numero di fogli nel tempo della guerra di liberazione, fogli che venivano riprodotti e pubblicati da numerose stamperie clandestine del Litorale. Il Litorale pubblicava perfino l'unico quotidiano partigiano dei Balcani.

La descrizione degli ultimi quindici anni è un resoconto del primo periodo dopo la seconda guerra mondiale, ma mostra anche lo stato attuale pubblicitario dei distretti di Capodistria e Gorizia, nonché quello dei periodici della minoranza slovena in Italia.

La descrizione bibliografica si limita ai dati fondamentali: titolo, sottotitolo, luogo, annata e anno della prima e ultima annata, formato e modo di pubblicazione. La divisione è cronologica, fuorchè per i periodici della guerra di liberazione, che sono disposti secondo l'ordine alfabetico. I dati sono accertati e dove non c'era la possibilità di far questo, ci siamo serviti di un asterisco(*).

Nel gruppo, che va fino al 1940, è indicata per ciascuna unità anche la sede dove questa si trova. Tale risultato è dovuto a un vasto collega-

mento con le biblioteche slovene, in parte con quelle croate, e alle consultazioni fatte presso le seguenti biblioteche straniere: Österreichische Nationalbibliothek di Vienna, Biblioteca Governativa di Gorizia e Biblioteca Civica di Trieste.

Indicando le sedi, presso le quali si trovano le pubblicazioni, abbiamo voluto mostrare quanti periodici del Litorale sloveno si conservano ancor oggi nelle varie biblioteche nonostante i duri colpi che questa regione dovette sopportare. Abbiamo riscontrato che un grandissimo numero di fogli è andato perduto e che fogli conservati al completo non si trovano neppure nella Österreichische Nationalbibliothek di Vienna che pur riceveva, al tempo della vecchia Austria, esemplari d'obbligo da tutte le parti dell'impero.

KRATICE IN OPOMBE K BIBLIOGRAFSKEMU POPISU OD 1849—1940

- Br — Janko Bratina, Goriško slovensko časopisje, Cas, 1915, str. 340-344
CIV — Biblioteca Civica, Trst — Trieste
CK — Zgodovinski arhiv CK ZKS
GOV — Biblioteca Governativa, Gorica — Gorizia
i. dr. — uporabljamo pri revijah, ki jih imajo poleg knjižnic v Slov. Prim. v kompletu tudi SK v Sloveniji
KIZDG — Knjižnica Instituta za delavsko gibanje
KNMLj — Knjižnica Narodnega muzeja v Ljubljani
kpl — knjižnica hrani enoto od začetka do konca izhajanja
KPost — Knjižnica v Postojni
KSS — Knjižnica »St. Skrabca« na Kostanjevici
MIdr — Muzej v Idriji
MPost — Notranjski muzej v Postojni
NBD — Nacionalna biblioteka na Dunaju
NSKT — Narodna in Studijska knjižnica v Trstu
NUK — Narodna in Univerzitetna knjižnica v Ljubljani
Plesn — Pavel Plesničar, Narod naš dokaze hrani. Lj. 1940
pop. — letnik je popoln
pos. št. — od letnika hrani knjižnica le nekaj števil. Posamezne številke pa so navedene le, če nima popolnega letnika nobena knjižnica
SlovK — Slovanska knjižnica v Ljubljani
Suh — Stane Suhadolnik, Slovenski dijaški listi. [V NUK, bibliogr. odd.]
SKC — Studijska knjižnica v Celju
SKKop — Studijska knjižnica v Kopru
SKKr — Studijska knjižnica v Kranju
SKMb — Studijska knjižnica v Mariboru
SKP — Studijska knjižnica v Ptuj
SMuz — Solski muzej
SKNG — Studijska knjižnica v Novi Gorici
SKNm — Studijska knjižnica v Novem mestu
ZKT — Zupnijska knjižnica v Tomaju

Številka za glavnimi bibliografskimi podatki v desnem vogalu pomeni številko v Siebingerjevih »Slovenskih časnikih«. Zvezdica (*) na koncu bibliografskega popisa pomeni, da podatkov o tej enoti nismo mogli preveriti in da so povzeti po Siebingerju ali pa po viru, ki je omenjen v spremnem besedilu, sicer navajamo vir. Zvezdica pred posameznim podatkom pa pomeni, da le tisti podatek ni bil preverjen (n. pr. datum zadnje številke). Signature navajamo samo za največje knjižnice: za NUK, Biblioteco Civico in Nacionalno biblioteko na Dunaju (ki jo navajamo le pri redkih listih).

PERIODIKA 1849—1940

1849

1. **SLAVJANSKI RODOLJUB.** Mesečni časopis na svitlobo dan od Slavjanskiga društva v Trstu. Trst, I. 1849 (29. apr. — 28. avg.), [2 — 6. št.]. 2°. 10
Prva številka lista pod tem naslovom nosi napis: *List 2. V uvodniku je razlaga, da je za »1. list« veljal »DOKAZ VRANJANJA IN DELAVNOSTI SLAVJANSKIGA DRUŠTVA V TERSTU OD SVOJIGA ZAČETKA DO KONCA FEBRUARJA 1849.«*
KNMLJ I, 2—6, Centr. nar. bibl. Cetinje I, 2, 3, 4, 5, NBD 503.432-D brez 1. št.

1850

2. **JADRANSKI SLAVJAN.** Podučiven list v raznih ljudstvu koristnih rečih. Trst, I. 1850 (od marca do avgusta), [1,-6. št.]. 4°. 14
NUK xb 33160 kpl., SKP kpl., SKNm 1, 5.

1851

3. **DEŽELNI ZAKONIK IN VLADNI LIST** za Terst, neposredno cesarstveno mesto in za Primorsko deželjo. Landes-Gesetz- und Regierungsblatt für die reichsunmittelbare Stadt Triest und das Küstenland. Trst, 1851-1852. 4°. * 19

1853

4. **DEŽELNI VLADNI LIST** za mesto tržaško in njegovo okolico in za Primorje. Landes-Regierungsblatt für die Stadt Triest sammt Gebiet und Küstenland. Trst, 1853 — * 1859. 4°. 20
SKKop 1856, 2. del, SKNG 1853, 2. del, Centr. knj. Drž. sekr. za pravosodje 1855.

1859

5. **ZORA JADRANSKA.** Trst, 1859. [rokop.] * 29a

1860

6. **UKAZI DEŽELNIH OBLASTNIJ** za avstrijansko-ilirsko Primorje. Verordnungen und Gesetze der Landesbehörden für das Österreichisch-illirische Küstenland. Trst, 1860-1862. 4°. 33
NBD 224.994-C 1860, 393.113-CPer 1862

1862

7. **LO SPECULATORE GORIZIANO — GORIŠKI OGLEDNIK.** Gorica, I. 1862 (11. jan.). 2°. **36**

Razen naslova in dveh slovenskih prispevkov je v 1., edini znani številki, vse v italijansčini.

KNMLJ kpl.

1863

8. **UMNI GOSPODAR.** Mesečen časnik za kmetijstvo, gospodarstvo in obrtnijstvo. Gorica, I. 1863 (1. jul.) — III. 1865 (19. dec.) 8°. * **39**

KSS III. 1865, 1-12.

9. **ZAKONIK IN UKAZNIK** za Avstrijsko-ilirsko Primorje. Trst, 1863-1918. 4°. **41**

SKKop 1872. 1877-1880, 1883-1906, 1909-1910, 1912. Centr. knj. Drž. sekr. za pravosodje 1863, 1864, 1868-1875, 1885-1912, 1914-1918.

1865

10. **SLOGA.** Gorica, 1865-1866. [rokop.] * (po Suh.)

- 10a. **VRT.** Gorica, 1865. [rokop.] * (po Suh.)

1866

11. **ILIRSKI PRIMORJAN,** podučiven, omikaven in kratkočasen list za slovensko ljudstvo. Trst, [I.] 1866 (7. jan.-16. dec.), [24 št.] 4°. **45**

Štirinajstdn., V 2. 1. se nadaljuje kot »PRIMOREC« (glej leto 1867)

NUK II 53294 kpl., CIV R. P. Per. 395 kpl.

12. **TRŽAŠKI LJUDOMIL,** političen, podučiven in kratkočasen list za slovensko ljudstvo. Trst, [I.] 1866 (15. jul.-11. nov.) [9 št.] 4°. **46**

Štirinajstdn. CIV R. P. Per 395 kpl., NBD 74.474 — D kpl.

1867

13. **DOMOVINA.** List posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve. Gorica, I. 1867 (5. jan.) — III. 1869 (31. dec.) 4°. **47**

ZKT I. 1867 nep. III. 1869 pop., KSS kpl., GOV kpl.

- PRIMOREC.** Političen, podučen in kratkočasen časnik slovenskemu ljudstvu. Trst, II. 1867 — IV. 1869 (4. jul.), [13 št.] 2°.

Štirinajstdn. — Nadaljevanje Ilirskega Primorjana

ZKT kpl.

1868

14. **SLOVENSKI PRIMOREC.** Podučen in kratkočasen list. Trst, I. 1868 (12. jan. - 27. sept.). 2°. 56
Stirinajstdn.
ZKT kpl., NUK III 78050 I. 1868, 2

1869

15. **GOSPODARSKI LIST** za kmetijstvo, svilorejo, obrtnijo in druge deželne potrebe. Gorica, I. 1869 (10. jul.) — X. 1879 ? 8°, 4°. 56
Stirinajstdn.
Poljoprivr. fakulteta Zgb II. 1870, GOV kpl., NBD 398.682-C V. 1874-VI. 1875.
16. **JADRANSKA ZARJA.** Političen, podučiven in kratkočasen list. Trst, I. 1869 (5. sept.) — II. 1870 (10. jul.) 4°. 59
Polmesečn.
NUK III 42.183 I. 1869. pop., NBD 398.452-D kpl.
17. **JURI S PUŠO.** Dolgočasen list za lahone, nemškutarje in druge narodne ljudi. Trst, I. 1869 (28. febr.) — * II. 1870 [24 št.]. 4°. 57
SKNm I. 1869. 12, NUK III 42.183 I. 1869 pop., NBD 398.451 I. 1869 pop.

1870

18. **PETELINČEK.** Trst, I. 1870 (27. apr.), [3 št.]. 4°. 66
SKNm I. 1870 št. 1.

1871

19. **PRIMOREC.** Političen in podučiven list. Trst, I. 1871 (1. jan. - 31. dec). 2°. 70
Stirinajstdn.
NUK II L a 29331 kpl., NDB 399.575-D kpl.
20. **SOČA.** Organ slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic. Gorica, I. 1871 (12. apr.) — XXI. 1891 (8. marca), XXIII. 1892/93 (dec. 1892) — LV 1915 (jan.) 2°.
Stirinajstdn., teden., dvakrat teden., trikrat teden., — S prilogama Primorec in Gospodarski list
SKKop 1876, 1887, 1888, 1901-1914 pos. št., SKNG pos. št., NŠKT 1899, 1904 pos. št., NUK IV 42585 1896 po., 1872, 1873, 1882, 1884, 1886-1888, 1897, 1906-1911 nep., 1874-1878-1880, 1881, 1898, 1900, 1902 pos. št., SlovK 1904, 1905, 1909-1911, 1913 pop., 1906-1908 nep., CK 1911 pos. št. NBD 399.624; D. F. F. 1871-1914.

1872

21. **GLAS.** Gorica, I. 1872 (5. jul.) — IV. 1875 (31. dec.). 4°. 76
Teden.
ZKT 1873, 23-52, 1874-1875 pop., NBD 399.610-D kpl.

1875

- X 22. **KMETOVALEC.** List slovenskim gospodarjem v poduk. Gorica, I. 1875 (8. jan.) — III. 1877 (30. jun.). 4°. 83
Polm.

SKKop II. 1876, 1-6, GOV kpl.

1876

- 23. **EDINOST.** Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice. Trst, I. 1876 (8. jan.) — LIII. 1928 (4. sept.) 2°. 85
Stirinajstn., teden., dva in trikrat teden., dnevno — Leta 1926 s prilogo »Za našo deco«

SKKop pos. št., NSKT pos. št., SKNG pos. št., ZKT 1904-1928 pop., NUK IV 42583, 1876, 1, 1882-1883 skoro pop., 1895-1928 skoro pop. (razen 1915 in 1917), KNMLJ 1876-1902 pop. (manjka le: 1877, 24, 1878, 18), 1921-1923 pop., SLOVK 1896, 1904-1913 pop., 1926, 15, CIV 5L 1879, 1885, 1900-1907, 1911-1915, 1916, 1. poll., 1918, 1922-1927, 1928 nep.

- 24. **LIPA.** Gorica, po l. 1876. * (po Suh.)

25. **DOMAČE VAJE.** Gorica, po l. 1876. * (po Suh.)

1880.

- + 26. **CVETJE Z VERTOV SV. FRANČIŠKA.** Mesečni list za verno slovensko ljudstvo, zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška. Gorica, I. 1880 (jan.) — XXXII. 1915 [5 št.] 8°. 90

SKKop nep., SKNG nep., NSKT nep., KPost nep., ZKT kpl. KSS kpl., NUK 53828 kpl. i. dr.

- X 27. **ŠOLA.** Glasilo goriških učiteljev. Gorica, I. 1880/81 (3. jul. 1880) — V. 1884/85 [3 št.]. 8°. 92
Cetriletno

SKNG kpl., NUK 41.369 I-IV pop., SMuz II. in III. pop., GOV I-III pop., NBD 397.784-B I-III.

1881

- X 28. **GOSPODARSKI LIST.** Glasilo c. kr. kmetijskega društva v Gorici. Gorica, I. 1881 — XXII. 1902. 8°, 4°. 98
Polm., mesečno

SKKop 1887-1888 nep., ostalo pos. št., NUK II 79294, 1887-1888 nep., Poljoprivr. fakult. Zgb. 1884, Gov kpl. [razen nekaj št.]

1884

- 29. **JURIJ S PUŠO.** Časopis za šalo in satiro. Trst, I. 1884 (10. apr.) — IV. 1887 (12. marca). 2°. 111
Mesečno

NUK III 78010 I. [brez št. 16], NBD 104.454-D, IV. 1887.

30. **SLOVENSKI DELAVEC.** Gospodarstveno političen list. Trst, I. 1884 (21. sept.) — 1885. 4°. * 113
Polmesečno

1888

- X 31. **RIMSKI KATOLIK.** Gorica, I. 1888/89 (apr. 1888) — VIII. 1896. 8°.
Četrletno, dvomesečno 130
SKKop, kpl., KPost, kpl., SKNG nep., ZKT kpl., NUK III Mh 39468 kpl., GOV kpl.
i. dr.
32. **ŽIVA.** lb. k. I. 1888. 8°. [šapirogr.]
ZKT I., 2, 3.

1889

33. **NOVA SOČA.** Gorica, I. 1889 (31. okt.) — IV. 1892 (23. dec.). 2°.
Teden. — S priloga: Gorica, Gospodarski list 131
SKKop I. 1889, 5, NUK IV 51886, 1892 pop., NBD 399.878-E II. 1890 — IV. 1892.

1890

34. **GORICA.** List za trgovino, obrtnijo, kmetijstvo in narodno gospodarstvo. Gorica, I. 1890 [15 št.] — II. 1891. [5 št.] * (po Br.) 133
Štirinajstdn. — Priloga »Novi Soči«

35. **DELAVSKI LIST.** Časopis za interese slovenskega delavskega ljudstva. Trst, I. 1890/91 (2. okt. 1890 — konca apr. 1891). * 135
V 12. in 13. št. nosi naslov: DELAVSKI LIST ZORA *

1891

36. **BRIVEC.** Trst, I. * 1891 (jan.-avg.), II. 1896 — VII. 1902 (dec.). 2°.
Dvakrat, trikrat mesečno 137
SKKop V, VI pos. št., SKNG 1897-1902 pos. št., NUK b. s. VI, 22, SlovK 1899-1900
pop., NBD 424.170-DPer 1897-1902.

- X 37. **SLOVANSKI SVET.** Trst, IV. 1891 — VIII. 1895 (17. avg.). 4°. 121
Polmes.
SKKop IV — VII pop., NSKT IV pop., VI nep., SKNG kpl., NUK VII Cb 33557 kpl.,
i. dr.

1892

38. **PAVLIHA.** Ljubljana, I. 1892 (30. okt.) — III. 1894 (31. marca). 4°.
Mesečno — Tiskan v Trstu od I, 20 dalje. 143
NUK C 34698 b kpl.

1893

39. **NOVIČAR.** Trst, I. 1893 (jan — 30. dec.). 2°. 146
 Tedensko — Večerno izdanje »Edinosti«
 NUK III 78962 I., 5, 6, 7, 9, 10-16, 19-26, 28-36, 39-46, 48-51.
40. **PRIMOREC.** Gorica, I. 1893 (7. jan.) — * XXII. 1914. (7. avg.), [in še dve nešteti št. kot pril. »Soči«], (po Br.) 2°. 147
 Dvakrat, trikrat mes., tedensko — V I. in II. I. priloga »Soči«
 SKKop XIV. 1906, XXI. 1913 pos. št., NSKT 1904 pos. št., SKNG 1894 pos. št., ZKT 1897, 1-26, NUK III 42564 I. II. IV. pop. III. brez št. 10, 20, V. brez št. 14, 15, SlovK 1904-1913.
41. **PRIMORSKI LIST.** Poučen list za slovensko ljudstvo na Primorskem. Trst, od II/18 Gorica, I. 1893 — XXII. 1914 [4 št.], 2°. 149
 Štirinajstdn., trikrat mes., tedensko
 SKKop XIV, XV pos. št., SKNG VIII pop., I, XII, XVIII pos. št. NUK II 51230 I. brez št. 1, 2, 3, II. brez št. 13, 24, XVI. pop., SlovK XII. 1904 — XXI. 1913 pop. [le XIV brez št. 1], CIV R. P. Per. 446 I. nep., II. pos. št., NBD 395.178-DPer I. 1893 — XXII. 1914. kpl.
42. **SLOGA.** Gorica, I. 1893 (9. sept.) — III. 1895 (4. apr.) 2°. 150
 NBD 455.281-D kpl.

1894

43. **IZVESTJE »Goriške tiskarne«** A. Gabršček. Gorica, I. 1894 — XIII. 1906. 8°. * (po Plesn.)
 Cetrletno
 SKNm IX, 1, B. Gerlane XI, 2.
44. **GORIŠKI VESTNIK.** List za narodno gospodarstvo, obrt in trgovino. Gorica, I. 1894 — III. 1869 (10 št.). 4°. * 153

1897

45. **DELAVEC.** Glasilo slovenskih prometnih služabnikov in obrtnijskih delavcev. Trst, V. 1897 (8. sept.) — VI. 1898 (1. junij). 2°. * 152
 Trikrat mesečno
 NUK b. s. VI, 13 in kpl. v mikrofilmu, original iz NBD
46. **FLORES.** Trst, I. 1897/98 — III. 1899/1900. 4°. [šapirogr.]
 SKNm II. 8 št., III. 6 št.
- X 47. **SLOVENKA.** Glasilo slovenskega ženstva. Trst, I. 1897 (2. jan.) — VI. 1902 (nov.-dec.). 4°, 8°. 165
 Polmes., mesečno
 SKKop kpl., NSKT II — V pop., KPost IV, V pop. SKNG nep., NUK II 42222 kpl. 1. dr.

48. **SVOBODA.** Glasilo slovenskih prometnih služabnikov in obrtnijskih delavcev. Trst, II. 1897 (1. febr.) — III. 1898 (23. apr.). 2°. * 161

1898

49. **DELAVSKI PRIJATELJ.** Krščansko socialen list za delavce na Primorskem. Gorica, I. 1898 (13. jan.) — II. 1899. (14. dec.), [23. št.], 2°. Polmesečno 179
SKNG I, 4, GOV kpl., NBD 447.278-D kpl.

50. [Dijaški list], Gorica, gimnazija 1898. * (po Suh.)

51. **GOSPODARSKI LIST.** Uradno glasilo kmetijske družbe za Trst in okolico. Trst, I. 1898 (1. jun.) — * IV. 1901. 8°. 184
Mesečno
NBD 456.098-B II. 1899 — III. 1900.

53. **RDEČI PRAPOR.** Glasilo slovenskih socialističnih delavcev za Trst in Primorsko. Trst, I. 1898 (15. marca) — VIII. 1905 (13. okt.), 2°. 182

Trikrat mesečno, teden. — Od 5. sept. 1898 ima naslov: DELAVEC — RDEČI PRAPOR

KNMLJ II, 1-23, 25, 27-31, 33-35. III, 2-10, 12-24, 26-29, 31-32, 34-36, IV, 3-39, 41-50, V, 1-25, 27-42, 44-52. VI, 1-19, 21-40, 42-52. VII, 1-16, 20-22, 24-35, 37-49, [Ostale št. I-VII v fotokopiji razen: I/19, III/25, 33, V/26, VII/51.] SlovK 1904-1905 pop.

CK II, 1. III, 3. IV, 18, 20. VIII, 10, 19, 20. CIV 138 L VI-VIII pop.

1899

54. **GORICA.** Gorica, I. 1899 (7. jul.) — XV. 1914 (4. febr.), [8 št.]. 2°. Tedensko, dvakrat tedensko 193
SKKop I, 2, II, VII-X, XIII-XV pos št., ZKT 1910 pop. NUK IV 42586, II, brez 56, 66, III, brez 27, IV brez 66, 70, V, VII, X, XII, XIII, 1911. XIII, 1912 [!], XIV pop., VI, VIII, IX nep., SlovK 1906-1911 pop., OK 1911 pos. št., NBD 417.807-D 1899-1903, 1907-1914.

55. **MALI NOVIČAR.** Priloga »Novemu listu«. Trst, I. 1899-1903. 4°. 187 Teden.
SKNG V, 182

56. **NOVI LIST.** Trst, I. 1899 — * X. 1908. 2°. 186
Tedensko — S prilogo »Mali novičar«
SKKop V, pos. št., SKNG III, IV, V, VII, VIII pos. št., SlovK VIII — IX. pop. CIV 144L III, IV, VI — IX, NBD 413.651-EPer I. 1899-IX. 1908.

1900

57. **NAROD.** Gorica, I. 1900 (5. jan.-21. dec.), [26 št.]. 195
Stirinajstdn.
NBD 456.179-D kpl.

58. **SLAVJANSKA LIRA.** Tamburaški glasbeni list. Trst, I. 1904. 4°.
Akademija za glasbo I, 2-6.

1901

59. **JEDNAKOPRAVNOST.** Glasilo političnega društva »Jednakopravnost« v Idriji. Idrija—Gorica, I. 1901-1903. * (po Br.) 205

60. **SVETILNIK.** Glasilo slovenskih delavcev. Trst, I. 1901 (1. jan.) — III. 1903 (24. dec.). 4°. 204

Polmesečno

ŠKKop I, III, nep., NSKT I-III nep., ZKT kpl., NUK II 53318 kpl, SlovK I. pop.

61. **VINARSKI IN VRTNARSKI LIST.** Trst, I. 1901 (15. jan.) — * II. 1902. 8°. 207

Štirinajstdn.

NSKT I, 1, 6, NBD 456.121-B I. 1901.

1903

62. **NAPREJ.** Idrija, I. 1903 (4. jul.) — VI. 1903 (18. jun.). 4°. 226

Štirinajstdn.

ŠKKop I, pos. št., MIdr I, II, IV nep., III, V., NUK VII Df 37007 kpl., SlovK 1906-1908 pop.

63. **ŠKRAT.** Trst, I. 1903 (10. jan.) — IV. 1906. 4°. 224

Teden.

ŠKKop I, pos. št., IV, 14-16, 18-24, ŠKNG I, II, III pos. št., IV, 5, 6, 8. NBD 449.230-DPer I. 1903-III. 1905.

1904

64. **DRUŽINSKI PRIJATELJ.** Poučno zabavni list s podobami za slovenske družine. Trst, I. 1904 — VI. 1909. 4°, 8°. 233.

Polmesečno. — V V. letn. podnaslov: »Poučno zabavna ilustrirana priloga »Zarje«

ŠKKop II pop. I, III, IV nep., NSKT IV. pop. NUK II 61197 kpl. SKMb IV pop. CIV R. P. Per 272 II, 15.

65. **KNAJPOVEC.** Časopis za negovanje zdravja po Kneippovem sestavu za pouk, vzgojo otrok in zabavo. Gorica, I. 1904 (31. jan.) — III. 1906 (1. dec.) 4°. 230

Mesečno

NUK 52385 kpl. SKMb kpl. SlovK I. pop, II, III, pos. št.

66. **NOTRANJEC.** Glasilo političnega in gospodarskega društva za Notranjsko v Postojni. Postojna, I. 1904/1905 (24. dec. 1904) — II. 1906 (10. febr.), [6 št.]. 4°. 244

Štirinajstdn.

ŠKKop II pos. št., ŠKNG pos. št., MPost II pos. št. NUK VII Bb 37577 kpl, SKMb kpl. SlovK 1906 pop.

- 66.a **TRŽAŠKE ORGELJCE.** Trst, 1904 (30. jan.). 4°.
»Izhaja enkrat na leto o polnoči« — Izšla še ena opalogr. št. kot 1. št. 2. let., s samimi ilustracijami. NSKT kpl.

1905

67. **JUTRO.** Koper, 1905/1906 [3-4 št.]. *
68. **POMLADNI CVETI.** Gorica, 1905/1906. [rok.] * (po Suh.)
69. **PREPOROD.** Gorica, 1905/1906. 4°. [rok.]
Prof. Milko Kos
70. **PRIMORSKI GOSPODAR.** List za pospeševanje kmetijstva v slovenskem Primorju. Gorica, I. 1905 (1. febr.) — XI. 1915 (30. jun.). 8°. 249 Polmes., mesečno
SKKop I, 1, 9, 10, 12, 14, 19, 20, 21, 22, II pop., III-V. VII — X nep.
SKNG III, VI pop., II, IV, V, VII-IX nep., NSKT pos. št., KPost II. pop., NUK 51.635 II-IX, XI pop., SlovK II-IX pop., GOV I-VII pop.
71. **ZAČETNI VERZI.** Gorica, Malo semenišče pred letom 1905. * (po Suh.)

1906

72. **DOMAČI ZDRAVNIK.** Časopis za njegovanje zdravja, vzgojo otrok in zabavo. Koper, 1906 [1 št.]. 8°. 265
SKKop 1. št., NUK 158587 1. št.
73. **INTERNATIONAL.** Organo professionale degli operai fornai delle provincie meridionali — Glasilo pekovskih delavcev južnih pokrajin. Trieste-Trst, I. 1906 (13. sept.) — X. 1915 (29. apr.). 2°. 271
Vsak tretji četrtek
NUK II 79296 VII, 100. CIV 91 L kpl.
74. **NAŠ GLAS.** Gorica 1906/1907. 4° [šapirogr.]
Prof. Milko Kos
75. **SAMOUPRAVA.** Gorica, I. 1906/1907 (november 1906) — VII. 1913 [12 št.]. 4°. 275
Mesečno
SKKop VII, 12, SKNG pos. št. NUK 48755 I-IV, VI-VII pop. V brez 2, 3. GOV 1906-1909, 1913.

1907

76. **NAŠ GLAS.** Glasilo slovenske kmečke stranke na Goriškem. Gorica, I. 1907 (8. nov.) — IV. 1910 (3. febr.). 2°. 289
Teden. — Od III. letnika: KMEČKI GLAS
SKKop II, 14, III, 2, 4, 14. NBD 483.301-D

1908

77. **BIKS.** Trst, 1908-1938. [ok. 6 št.], [rokop.]
Po potrebi. Humoristični list slovenskega akademskega društva „Balkan“.
78. **BOBEN.** Glasilo vseh instrumentalistov brez razlike na muziko in posluh. Trst, »datum pomotoma izostal« [ok. 1908], [Ed. št.]. 4°.
NSKT kpl.
79. **COKLA.** Največji slovenski dnevnik za leposlovje, znanost in kratek čas. Hruševje, 1908 (23. febr.) Ed. št. 2°. * 300
- 79a **COKLJA.** Največji slovenski dnevnik s podobami za leposlovje, znanost in kratek čas. Trst, I. b. 1. [ok. 1908], [ed. št.]. 4°.
SKKop kpl., NSKT kpl., NUK II 152942 kpl.
80. **DELAVSKI LIST.** Glasilo slovenskih socialistov na Primorskem. Trst, I. 1908 (3. jan.) — II. 1909 (2. jul.), [28 št.]. 2°. 294
Teden.
SKKop I, 3. NUK IV 78875 kpl. CK I, 18. CIV 233 L I, 25, 39. NBD 466.719-D kpl.
81. **DELAVSKI TOVARIŠ.** Gorica, I. 1908 (5. jun.-4. sept.), [14 št.] * (po Br.)
82. **KMETOV PRIJATELJ.** Gorica, I. 1908 (1. maja) — * VII. 1914. Stirinajstdn.
NBD 487.543-D I-V. pop.
83. **NADA.** Idrija, 1908. 4°. [rokop.]
MIdr 1. št.
84. **NARODNI DELAVEC.** Glasilo Narodne delavske organizacije. Trst, I. 1908 (8. avg.) — IV. 1911. (20. jan.) 2°. 320
Teden.
SKKop I, 1, 13. ZKT I, 1. CIV 122 L kpl. 484.016-D I-III.
85. **SLOVENSKA PISARNA.** Glasilo društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov. Gorica, VII. 1908 — VIII. 1909. 4°. 192
Mesečno
NUK II 51196 VII, 2, 5-12, VIII, 3-4, 5-6
86. **ZARJA.** Trst, I. 1908 (1. jan.) — III. 1910 (2. jul.). 2°. 293
Teden.
SKKop III, 26. SKNG I, 1. NUK III 63502 I brez 41-49, II brez 13, III, 1-6. CIV 145 L III. pop. NBD 468.035-D Per kpl.
87. **ŽELEZNIČAR.** Glasilo slovenskih železniških nastavlencev. Trst, I. 1908 (1. marca) — VIII. 1915 [10 št.]. 2°. 302
Stirinajstdn. mesečno
NUK IV 44511 kpl., KIZDG I-VI pop., CK V pos. št., VI pop. VII pos. št. CIV 82 L II-VI pop.

1909

88. **AVSTRIJSKI POŠTNI ROG.** Strokovno glasilo jugoslovanskih pošt-nih in brzojavnih uslužbencev. Trst, I. 1909 (* 4. dec.) — V. 1913 [24 št.]. 2°. 322
Stirinajstdn.

NUK 78971 V, 15. CIV 92 L III-V. NBD 507.840-D V.

89. **NOVI ČAS.** Gorica, I. 1909/10 (29. dec. 1909) — VI. 1915 (jul.) 4°, 2°. Teden. — S prilogo: »Za gospodarsko izobrazbo« 323
SKKop V pop., SKNG pos. št., ZKT IV, V pop., NUK II 63441 II, 5, III brez I-8. V pos. št., VI nep. SlovK IV pop., V nep., GOV I-V, NBD 486.777-D kpl.

1910

90. **ALFA.** Gorica, I. 1910 [3 št.]. 4°, 8°. [opalogr.]

NUK 71.798 I, 1, 2-3.

91. **NAŠE VAJE.** Gorica, 1910/11. 8°. [rok.] * (po Suh.)

92. **REPUBLIKAN.** Uradno glasilo ljudovlade. Postojna, 1910 (24. jul.), [ed. št.], 4°. 335

Ob proslavi »Cirilmetodarije« v Prestranku

NUK II 68508 kpl.

- × 93. **VESTNIK IDRIJSKE SOKOLSKE ŽUPE.** Idrija, I. 1910/11 (jul. 1910 — * jul. 1911), [4 št.]. 8°. 334

SKKop I, 2. MIdr I, 1, 2.

1911

94. **CVETKE.** Gorica, pred 1912. * (po Suh.)

95. **ČASOPIS JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIŠKIH URADNIKOV.** Glasilo »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«. Trst, I. 1911 (11. okt.) — IV. 1914 (15. jul.). 4°. 345

Mesečno

NUK II 48135 I-III pop. IV brez 13, 14. Civ R. P. Per 593 I, III, IV.

96. **DRUŠTVENI GLASNIK.** Trst, I. 1911 (11. okt.) — 1914 (26. jun.). 8°. 346

NUK 155998 I, 1-3, II, 1-8, III, 1-9, IV, 1-6.

97. **JUGOSLOVANSKI ŽELEZNIČAR.** Glasilo zveze jugoslovanskih železničarjev. Trst, I. 1911 (3. febr.) — IV. 1914. (21. jul.). 2°. Stirinajstdn.

CIV 83 L kpl. NBD 494.697-D I-III.

- X 98. **NAŠI ZAPISKI.** Socialna revija. Gorica, VIII. 1911 — XI. 1914. 8°.
Mesečno 219
SKKop kpl., NUK C II 72863 kpl., SlovK VIII-X pop., XI nep., SKMb kpl. SKC
kpl. GOV kpl.
99. **SOKOLSKI PRAPOR.** Glasilo goriške sokolske župe. Gorica, I. 1911
— III. 1913. 8°. * (po Plesn.) 341
- X 100. **STAVBINSKI DELAVEC.** Glasilo zveze zidarjev in sorodnih strok
v Avstriji. Trst, I. 1911 (14. jul.) — IV. 1914 (20. avg.). 2°. 344
Stirinajstdn.
SKKop I, 9, II, 18, 19. CIV 86 L kpl.
- X 101. **SVOBODA.** Glasilo »Narodne delavske organizacije«. Trst, I. 1911
(3. febr. — 28. jun.), [21 št.]. 2°.
Teden.
CIV 142 L kpl.
- X 102. **VEDA.** Dvomesočnik za znanost in kulturo. Gorica, I. 1911 — V. 1915
(15. maja), [2 št.]. 2°. 342
Dvomes.
SKKop I-IV pop., NŠKT I-IV pop. KPost kpl., ŠKNG I-IV pop. NUK III 39524 kpl.,
GOV kpl. i. dr.

1912

- X 103. **JUTRO.** Neodvisen političen dnevnik. Trst, III. [delno kot I.] 1912
(1. jan. — 8. maja). 2°. 327
Med 4. jan. in marcem izhaja kot I. letn., od 1. marca zopet kot III. letn.
NUK VIII 39224 E. a kpl. SlovK 1912 pop. CIV 123 L kpl.
104. **KAMNARSKI DELAVEC.** Glasilo Zveze kamnarskih delavcev v
Avstriji — **IL LAVORATORE DELLA PIETRA.** Organo della Federa-
zione dei lavoratori della pietra in Austria. Dunaj, I. 1912 (31. okt.)
— III. 1914 (6. avg.), [16 št.]. 2°. 356
Stirinajstdn.
NBD 507.774-D I brez 1, 2, II-III pop.
105. **MIHEC IN JAKEC.** Trst, 1912 (3. febr.). Ed. št. 4°. 351
NUK II 69423 kpl., SMuz kpl.
106. **PROSVIT.** Idrija, 1912. 8°. [Šapirogr.]
ZKT 1912, 2-3.
- X 107. **SLOVANSKI JUG.** Trst, I. 1912 (1. jun.), [2 št.]. 4°.
Teden.
CIV. R. P. Per 268 I, 1, 2.
108. **TEHTNICA.** Orehek, 1912 (3. jun.).
MPost kpl.

109. **VESTNIK TRŽAŠKE SOKOLSKE ŽUPE.** Trst, I. 1912/13 (15. apr. 1912) — * III. 1914 (1. jul.), [2 št.]. 8°. 355
Mesečno

NUK 136219 I. pop.

1913

110. **BRIVEC.** Trst, 1913 (1. febr.), [ed. št.]. 4°. 366

NUK b. s. kpl.

111. **PIKA.** Trst, II. 1913 (26. jul. — ?). 4°. 357

Teden.

NUK 39964 II, 6. 9.

112. **TRGOVSKI LIST.** Časopis za trgovino in obrt ter narodno gospodarstvo sploh. Glasilo »Trgovskega izobraževalnega društva« v Trstu. Trst, I. 1913 (18. okt.) — II. 1914 (25. jul.). 2°.

Teden.

SKKop I, 6, 9, II, 4, 15, 22. CIV 85 L kpl., NBD 507.815-D kpl.

113. **ZA GOSPODARSKO IZOBRAZBO.** Mesečna priloga »Novemu Času« za gospodarje in gospodinje. Gorica, I. 1913 (3. jan.) — II. 1914 (5. jun.). 4°.

SKKop II. pop., ZKT kpl.

1914

114. **BOLHA.** Sežana, 1914 (22. febr.) [ed. št.]. 4°. [cikl.]

SKKop kpl.

115. **GORIŠKI LIST.** Gorica, I. 1914 (7. febr.) — II. 1915 (20. maja), [20 št.]. 2°. 376

Tedn.

ZKT II pop., NUK IV 42584 I pop. II brez 19, 20. SlovK I pop.

116. **JUGOSLAVIJA.** Trst, I. 1914 (10. marca — 5. apr.), [22 št.]. 2°.

Dnevno

SKKop pos. št., NUK III 78005 kpl.

117. **KOVINAR.** Glasilo Zveze Avstrijskih kovinarjev. Trst, I. 1914 (okt.). 2°.

»Izhaja po potrebi«

CK I, 1

118. **NARODNA OBRAMBA.** Trst, 1914 4. svečana. Edina številka. 4°.

SlovK kpl.

119. **VEČERNA EDINOST.** Trst, I. 1914 (4. avg.) — II. 1915 (22. maja ?).
2°.
»Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in ponedeljka«
NUK IV 42583 I, 12, 46-81, 83-99. CIV 6 L I, II do 93. št. [do 22. maja]

1915

120. **REFLEKSI MLADIH.** Gorica, Trst [10. št.] 1915/16. 8°. [hektogr.]
NUK Ms inv. št. 73/48 št. 2-3, 4, 9.

121. **ZARJA.** Glasilo jugoslovanske socialno-demokratske stranke. Trst, V. 1915 (1. maja — 29. sept.), [17 št.]. 2°. 343
NUK III 78866 V, 1, 17.

1916

122. **ISKRICE.** Trst, 1916. * po Suh.

1918

123. **SPOROČILO DELAVSKEGA SVETA.** Trst, 1918 (30. jan. - 1. febr.), [3 št.]. 2°, 4°.
NUK IV 42583 kpl. [privez. k »Edinosti«]

124. **GORIŠKA STRAŽA.** Gorica, I. 1918 (19. sept. — 9. nov.), [10 št.] II. 1919 (2. okt.) — XI. 1928 (16. nov.). 2°. 411
Teden., dvakrat teden.
SKKop I, 10, II, 6, 8, III-XI pop., ZKT kpl., NUK III IV 45749 II, III, IV, V pop. VI — XI nep., SKNm VI pos. št., GOV II — XI pop. SKNG I, 8, 9, III-IV pop. II, V-XI nep.

125. **TRGOVSKI LIST.** Časopis za trgovino, obrt in industrijo. Trst, I. 1918 — III. 1920 (1. avg.). 2°. * 405
Teden.

1919

126. **DANICA.** Trst, 1919. 8°. [opalogr.] 455
NUK MS inv. št. 73/48

127. **MAJ.** List za dijake. Trst, 1919. 8°. [hekt.] 458
NUK MS 73/48, št. 3 SMuz št. 1.

128. **NJIVA.** Kulturni vestnik. Trst, I. 1919 (zač. maja — 10. okt.), [17 št.]. 4°. 437
Tedensko, mesečno
SKKop kpl., NSKT kpl., SKNG kpl., NUK II 42018 kpl., SlovK nep., SKMb nep.

129. **GORIŠKI SLOVENEK.** Gorica, I. 1919 (18. jan.) — * III. 1921. (nov.), [št. 42.]. 2°, 8°. 427

Dvakrat teden., teden. — Italofilski list

NUK IV 78867 I. brez 16, 27, 48, 49, 79, 89, Inst. za nar. vpr. I, 1, 10, 11, 48, 49, GOV I. pop. II, 1-39.

130. **URADNI VESTNIK.** Generalni civilni komisariat za Julijsko Benečijo. Trst, I. 1919 (1. okt.) — III. 1921. (31. dec.). 4°. 447

SKNG I. pos. št. ZKT kpl., NUK 91292 kpl.

131. **V MLADEM JUTRU.** Literarno-znanstveno glasilo. Idrija, I. 1919/20 — V. 1924/25. 4°. [rokop, šapirogr.] 459

ZKT V, 4

1920

132. **DELO.** Glasilo Socialistične zveze v Julijski Benečiji. Trst, I. 1920 (20. febr.) — VII. (12. avg.), [legalno]-1940. [ilegalno]. 2°. 461

Teden., trikrat mes., neredno — Od 3. febr. 1921 je Glasilo Komunistične Zveze, od 11. maja: Glasilo Komunistične stranke Italije. V letih 1930, 1933-1935 je glasilo KPI in KPJ, tiskano v inozemstvu, sicer je glasilo KPI, cikl.

SKKop III, 153, IV, 163, VII, 260, SKNG IV, 193, NUK IV 78864 I. pop., II. brez 18, III brez 116, 117, IV brez 165, 177, 179, V brez 206, 225-229, VI brez 233-239, 245-249, 251, 254, 256-258, VII brez 260-264, 266, 267, 268. CK I, 1, II, 13, 14, 16, 18-23, III 114-116, 118-124, 129, 132, 133, 135-137, 140, 141, 143-145, 147-152, IV, 154, 156, 161, 162, 163, 165-176, 183, V, 205, 207-209, 212-225, VI, 230-232, 241, IX, 1, X, 3, XI [XIII!], 1, 3, 4, 5, XII, 1, 2-3, 4-5, XIII, 7, 8, 9, 10-11, XIV, 1-2.

133. **MLADIKA.** Družinski list s podobami. Gorica, I. 1920 (20. apr.) — IV. 1923. 4°. 468

Mesečno, polmesečno, mesečno — S prilogo 1922 »Kulturni vestnik«

SKKop kpl., SKNG kpl., NŠKT II-IV. pop., KPost II-IV pop. NUK II 116567 kpl., SKC kpl. GOV kpl., i dr. nep.

134. **UČITELJSKI LIST.** Glasilo Zveze slovanskih učiteljskih društev v Trstu. Trst, I. 1920 (1. marca) — VII. 1926. (1. avg.) 2°, 4°. 462

Dvakrat, trikrat mesečno

SKKop I. pos. št. III-VII nep., NŠKT I-VII nep., SKNG II-V pop. I, VI, VII nep., KPost I-III pop., ŽKT III-VII pop, NUK II III 45753 kpl., CIV R. P. Per 425 I-VII nep. SMuz kpl.

135. **ZBORNİK SVEČENIKOV SV. PAVLA.** Gorica, I. 1920 (marca) — VIII. 1928 (dec.). 4°. 464

SKNG, VII-VIII pop., IV-VI nep., KPost I, II, V-VII pop. III, IV nep. ZKT kpl., NUK II 45833 I, II, VII, VIII pop, III-VI nep., GOV kpl.

1921

- * 136. **JADRANKA**. Glasilo zavednega ženstva. Trst, I. 1921 — III. 1923. 4°.
 494
 Mesečno
 SKKop I-III nep., NSKT II pop, I, III. nep., ŠKNG kpl., ZKT., NUK 51859 kpl.,
 SlovK I-III nep. CIV II, III pop.
- * 137. **NOVI ROD**. List za mladino. Trst, I. 1921 (jan.) — VI. 1925/26 (jul.
 1926). 8°.
 495
 Mesečnik
 SKKop II, IV, V pop, I, III, VI nep., NSKT kpl., ŠKNG kpl., KPost kpl., NUK II
 48082 kpl., CIV R. P. Per nep., i. dr.
- * 138. **PRAVNI VESTNIK**. List za pravoslovje in pravosodje. Trst, I. 1921
 (jan.) — VIII. 1928. 8°.
 497
 Mesečnik
 SKKop II- VIII nep., ŠKNG I-III, VI-VIII pop., IV, V nep. KPost II pos. št. NUK
 II 64367 kpl., SKMb VII, VIII pop., CIV R. P. Per 155 nep.
- * 139. **PROLETAREC**. Glasilo socialistične zveze v Julijski Benečiji in
 splošne strokovne zveze v Italiji. Gorica, I. 1921 (8. apr. — 17. sept.).
 2°.
 510
 Teden.
 NUK IV 78868 kpl., GOV kpl.
- * 140. **ZADRUGAR**. Vestnik »Delavskih zadrug za Trst, Istro in Furlansko«.
 Trst, I. 1921 (15. marca) — VI 1926 (dec.). 2°. *
 506
 Mesečno
 CIV 221 L II. 11.

1922

- 141. **ČUK NA PAL'CI**. Gorica, I. 1922 (1. jul.) — V. 1926 (15. apr.). 4°, 2°.
 561
 Dvakrat, trikrat na mesec, teden.
 SKKop pos. št., ŠKNG II. pop, III, V nep., NUK III 54819 I-III pop. IV brez 1-5,
 brez 4- SlovK III pos. št. IV nep., GOV I-V pop.
- * 142. **GLAS JULIJSKE BENEČIJE**. Tedensko glasilo fašizma. Gorica, I.
 1922 (24. nov.) — IV. 1925 * (18. apr.). 2°.
 574
 Teden. — Od 2. št. NOVA DOBA, pozneje NOVA DOBA — L'ERA NUOVA
 SKKop II, 38, 44, III, 17, 25, 53, 58, ŠKNG pos. št., NUK IV 78982 I, 1, GOV kpl. ra-
 zen I, 1.
- * 143. **GOSPODARSKI LIST**. Gorica, I. 1922 — VII. 1928. [2 št.]. 4°, 8°. 543
 Mesečno
 SKKop I, II, V — VII nep., ŠKNG VI, VII pop, I-V nep., ZKT I-VI pop., NUK III
 II 48068 kpl., SlovK II-VI pop. VII pos. št., GOV kpl.

144. **KULTURNI VESTNIK.** Gorica, 1922. 4°.
Izšel devetkrat — Nešteta, samostojno paginirana priloga Mladike
Glej št. 133, navadno privezana III. letniku Mladike
145. **NAŠE DELO.** Tolmin, 1922 (2 pisani št.) — 1923, [ed. št.]. [litogr.] *
580
146. **OBNOVA GORIŠKE.** Vestnik Zveze zadrug vojnih oškodovancev
Goriško-Gradišanske. Gorica, I, 1922 (jul.-avg.), 7 št. 2°. 562
SKNG I, 2, NUK IV 78049 kpl., GOV kpl
147. **OBZOR.** Idrija, 1922/23 — 1923/24. * 581
148. **PLANINSKA SIRATKA.** Idrija, 1922 (11. nov.), [ed. št.]. 4°. 573
MIDr kpl.
149. **PROSVETA.** Glasilo kulturnih društev v Italiji. Gorica, I. 1922
(jan.-avg.), [8 št.]. 4°. 542
Mesečno
SKKop I, 1-2, 4, 5-6, SKNG kpl., NUK II 48121 kpl., SlovK I, 3, GOV kpl.
150. **SLOVENKA.** Gorica, I. 1922/23 (15. dec. 1922 — 15. dec. 1923.). 4°.
578
Mesečno
SKKop nep., SKNG nep., ZKT kpl., NUK II 63432 kpl., SlovK nep., SKMb kpl.
151. **SVIT.** Trst, 1922/23 — 1923/24. 4°. [Rokop.] * (po Suh.)
152. **TEKMEC.** Idrija, 1922/23, [3 št.]. [litogr.] * (po Suh.)

1923

153. **GMAJNA** je neodvisen političen tednik. Gorica, I. 1923. (1. jan. 19.
marca), [7 št.]. 2°. 582
NGor I, 4, NUK III 78062 I, 1, GOV kpl.
154. **GOSPODARSKI VESTNIK.** Glasilo slovenskega kmetijskega dru-
štva v Gorici, Slovenske čebelarke zadruge v Gorici, Tržaške kme-
tijske družbe v Trstu in Zadružne Zveze v Trstu. Gorica, I. 1923
(1. okt.) — VI. 1928 (dec.). 8°. 612
Mesečno
SKKop V, VI pop, I-IV nep., SKNG kpl., NSKT I, pos. št., NUK 154587 kpl.,
SlovK IV, V pop, II, VI nep., SKMb IV pop, III nep., GOV kpl.
155. **MALI LIST.** Tednik za novice in pouk. Trst, I. 1923 (23. febr.) — VII.
1929 (11. jan.), [3 št.]. 2°. 595
SKKop kpl., SKNG VI, VII pop, I, II, IV nep., ZKT kpl., NUK III 60379 I-IV nep.,
CIV I-IV pop.

- 156. **MONOKELJ.** Satiričen tednik. Gorica, I. 1923 (1. jan. - 10. febr.). 4°. 583

SKNG I, 4, NUK III 78063 I, 1

157. **NAŠ ČOLNIČ.** Glasilo prosvetnih društev. Gorica, I. 1923 (marca) — VI. 1929 (jan.). 8°. 588

Mesečno

SKKop II-VI pop., I. nep., SKNG kpl. ZKT kpl.

NŠKT III, V. VI pop. NUK II 60410 kpl. GOV I-VI pop.

158. **PRIMORSKA OMLADINA.** Trst, I. 1923 (jan.), [1. ed št.] 4°. 586

SKNG kpl.

- 159. **ZARJA.** Idrija. 1923. [1. ed št.], [litogr.]

- * 160. **ŽENSKI SVET.** Glasilo ženskih društev v Julijski krajini. Trst, I. 1923 (jan.) — VII. 1929 (jan.) 8°. 585

Mesečno — S prilogo: Modna priloga in krojna pola

SKKop kpl, SKNG kpl, NŠKT kpl, NUK II 42247 kpl, Civ R. P. Per 482 nep., i. dr.

1924

161. **NOVICE.** Trst, Trst—Gorica, I. 1924 (3. jan.) — IV. (29. sept.). 2°. 622
Teden. — S prilogo »Za našo dečo«

SKKop I-IV pos. št., NŠKT I-IV nep., SKNG I-IV pos. št., NUK b. s. I, IV pos. št., III nep., Dr Lavo Čermelj kpl., CIV 341 L kpl.

- 162. **OBČINSKI PRIJATELJ.** Zbornik za pravne in upravne poduke. Gorica, I. 1924. [4 št.]. * 620

Polmesečno

1925

163. **NAŠ GLAS.** Glasilo udruženja slovanskih srednješolcev v Italiji. Trst, I. 1925 (sept.) — IV. 1928. (dec.). 4°. 700

Mesečno

SKKop II, IV pop, I, III nep., NŠKT kpl, SKNG I, III, IV pop, II nep., ZKT nep., NUK II 48088 kpl., CIV R. P. Per 161 I, III. IV pop, II nep. i. dr. nep.

164. **NOVA POTA.** Gorica, 1925 (maja) — 1928 (jan.), [7 št.]. * 696

- * 165. **PRIMAVERA GIULIANA.** Guida didattica per le scuole elementari con lingua d'istruzione slovena. Koper, I. 1925 (20. nov.) — II. 1926 (1. jul.). 8°. 703

SKKop I, 1, II, 3, NUK b. s. II, 1, 2, 3, 5, SMuz I, 2, II, 4, 5, 6.

- 166. **RAST.** Gorica, [I.] 1925 — II. 1926. 8°. 692

[Izšle so skupno 4 št.: 1. »Poslanica krščansko-socialnega dijaštva v Primorju«, 2. Avgust 1925, 3. 1926 (jan?, tiskana še 1925), 4. Velikonočna številka.]

SKKop nep., SKNG nep., KPost nep., ZKT nep., NUK b. s. kpl., SKMb nep., SlovK nep. GOV

1926

- 167. **CAMICIA NERA.** Organo del fascismo friulano. Supplemento sloveno. Videm, 1926 (2. jan.-20. febr.), [7 št.]. * 710
Slovenska priloga k II. letniku italijanskega tednika »Camicia nera«
- X 168. **PREPOROD.** Trst, L. 1926 (26. apr. — * 27. jun.), [10 št.]. 2°. 728
[Teden.]
NSKT I, 2, 3, 5, 7, Inst. za nar. vpr. I, 1, 2.
- X 169. **STANIČEV VESTNIK,** Gorica, 1926 (dec.) — 1928 (dec.). 8°. 747
Mesečno
SKKop 1928, 9, SKNG 1926-1927 pop., NUK 157510 1927, 1-4, 6, 10, 1928, 1-5, 11.
- 170. **ZA NAŠO DECO.** Priloga »Edinosti«. Trst, I. 1926 (28. marca — julija). 8°.
Štirinajstdnevno
NUK II 131755 I, 1-8
- 171. **ZA NAŠO DECO.** Priloga »Novic«. Trst, I. 1926. (1. apr. — jul.). 8°.
Štirinajstdnevno
SKKop I, 3, NUK II 131753 I, 1-6.

1927

- 172. **JASELCE.** Verski listič za otroke. Gorica, I, 1927 (jan.) — III. 1929 (jan.). 8°. 753
Mesečno
SKKop II pos. št., SKNG I, III pop, II nep., NUK 111127 kpl, SKMb II pop., GOV
- 173. **RDEČI PRAPOR.** [Glasilo SKOJa]. [Gorica], zač. 1927. [1. ed. št.], [opalograf.]. *
- 174. **RDEČI VOJAK.** [Solkan], 1927/28. [1. ed. št.], [opalograf.]. *
- 175. **SOČA.** Gorica, 1927/28 [stroj.] *
- 176. **IZTOK.** Gorica, 1927/28. [3 št.], [opalograf.]. *

1929

- 177. **ČLOVEK IZ VIŠINE.** Gorica, ok. 1929/30. [rokop.] * (po Suh.)
- X 178. **DRUŽINA.** Mesečnik za zabavo in pouk. Gorica, I. 1929 (apr.) — II. 1930 (nov. — dec.). 4°. 819
S krojno in modno prilogo
SKKop kpl. NSKT kpl., SKNG I. pop., NUK II 63360 kpl., CIV R. P. Per 891 I, 1, i. dr.

- * 179. **NOVI LIST**. Gorica, I. 1929 (29. marca) — II. 1930 (13. nov.). 4°. 818
Tedn.
SKKop kpl., SKNG kpl., NSKT II. pop, I. nep., NUK IV 48856 kpl., GOV kpl.,
CIV kpl.

1930

- 180. **METLA**. Gorica, ok. 1930. * po Suh.

1932

- X 181. **KMETSKE GLAS**. Gabrovica, I. 1932, 4°. [cikl.]

SKKop I, 1.

1934

- 181a [Dijaški list] Gorica, ok. 1934. 4°. [stroj.]
A. Kocjančič, Koštabona

1935

- 182. **TIHE BESEDE**. Gorica, 1935 (21. dec.). 4°. [stroj.]
ZKT kpl., Milko Matičetov

1936

- 183. **GMAJNA**. Kopriva—Gorica, 1936 (poleti). 4°. [stroj.]
ZKT kpl

- X 184. **PISANICE**. Gorica, 1936 (12. apr.). 8°.
SKNG kpl.

- 185. **ŠTAMPIHARSKI GLAS**. Trst, 1936-1937., [9 št.]. 4°. [stroj.].
M. Bolčič, Trst

1937

- 186. **DOMAČA KAPLJA**, Trst, 1937, [4 št.]. 4°. [stroj.]
M. Bolčič — Trst

- 187. **ŠTAMPIHAR**. Trst, 1937. [4 št.]. 4°. [stroj.]
M. Bolčič — Trst

1938

- X 188. **BRINJEVKE**. Tomaj — Gorica, 1938 (nov.). 8°. [opalograf.]
SKNG; ZKT, Dr. Lavo Čermelj, Milko Matičetov, Boris Pahor — Trst

- 189. **SVETOGORSKA KRALJICA.** Mesečnik Svetogorskega svetišča. Gorica, I. 1938 (1. apr.) — II. 1939 (št. 11-12). 2°.
SKKop I, II nep., SKNG I, II nep., NUK IV. 60391 kpl., SlovK I, II nep. GOV kpl.
- 190. **ŠTEMPIHARSKI GLAS.** Trst, 1938 [5 št.]. [stroj.]
M. Bolčič — Trst
- 191. **TAVŽENTROŽA.** Glasilo »Dijaške družine«. b. k. [na Krasu], 1908 [1938], (sept.-dec.), [št. 1-4]. 4°.
ZKT

1939

- 192. **PLAVA OVCA.** Trst, 1939 (jan.). 4° [stroj.]
M. Bolčič — Trst, Dr L. Čermelj
- 193. **MALAJDA.** Trst, 1939. 4°. [stroj.]
M. Bolčič — Trst
- 194. **ISKRA.** Trst, 1939/40. [4-5 št.]. [stroj.] *

1940

- 195. [Dijaški list] Koper, 1940. * po Suh.
- 196. **»DVIGNJENI IZ NEDELJE...«** [brez naslova, iz motta na naslovni strani], Trst, 1940. 4°. [stroj.]
Boris Pahor — Trst
- 197. **LIPA.** Trst, 1940. (febr.). 4°. [stroj.] *številke za opred. Trst*
M. Bolčič — Trst
- 198. **PLAMEN.** Trst, 1940. 4°. [cikl.]
Dr. L. Čermelj, M. Bolčič — Trst
- 199. **PLAMENICA.** Trst—Gorica, 1940. [stroj.] *

Tekoče številke rokopisnih oz. netiskanih dijaških listov so naslednje: 5, 10, 10a, 24, 25, 32, 46, 50, 67, 68, 69, 71, 74, 77, 83, 90, 91, 94, 106, 120, 122, 126, 127, 131, 145, 147, 151, 152, 159, 175, 176, 177, 180, 181a, 182, 183, 184, 188, 191, 193, 194, 195, 196, 198, 199.

PARTIZANSKA PERIODIKA

BILTEN. Izdaja propagandni odsek pri štabu IX. korpusa, 1944. 4°. [cikl.]
Od št. 19. Informacijski bilten.

BILTEN MLADINE VZHODNOPRIMORSKEGA OKROŽJA 1945.

BOLLETTINO alla cura dell'associazione degli amici della nuova Jugoslavia (:AANJ:). [Tehn. Morje] 1944 (30. sept.). 4°. [cikl.]

Od št. 4 dalje: alla cura del Comitato di Trieste del movimento degli aderenti alla nuova Jugoslavia (:MANJ:)

BOLLETTINO DEL FRONTE DELLA GIOVENTÙ. 1944. 4° [cikl.]

BOLNIŠKI LIST, S[lovenske] V[ojne] P[artizanske] B[olnice] — Franja. (Uprava SVPB Franja) 1944 8°. [stroj.]

BORBA. Trst, 1944. [cikl.]

BORBA. I. ilustrirani list XVII. SNOB Simon [!] Gregorčiča. (tehnika 17. SNOB) 1944. 8° [cikl.]

BORBA IN VZGOJA. Glasilo oficirske šole IX. korpusa NOV in POJ. 1944. 8°. [cikl.]

BRATSTVO-FRATELLANZA. Organ delavskega bratstva v osvobodilnem boju. Organo della fratellanza operaia nella lotta di liberazione. [Tehn. Morje] 1944 (20. apr.). 4°. [cikl.]

BRDA. Glasilo 1. bataljona Briško-Beneškega odreda. 1944. 4°. [cikl.]

BRKINSKI BOREC. Glasilo istrskega odreda. Propagandni odsek Istrskega odreda. 1944. (maja). 4°. [cikl.]

IL CORRIERE GARIBALDINO. Bollettino settimanale della divis. Garibaldi »Natisone«. V. T. »Rudi« 1945 (4. marca). 4°. [cikl.]

DELAVSKA ENOTNOST. Glasilo delavstva v Osvobodilni vojni. Primorska izdaja. Tehn. Južno primorska. 1943. 4°. [cikl.]

DELAVSKA ENOTNOST — UNITÀ OPERAIA. Glasilo odbora Delavske enotnosti. Organo dei comitati d'Unità operaia. [Tržaška tehn.] 1944, 1945.

DNEVNI VESTNIK. Propagandna komisija pri POOF za Slovensko Primorje. Radijski oddelek. 1945. 4°. [stroj, cikl.]

GIOVENTÙ NUOVA. Voce della gioventù antifascista italiana del Litorale. Tip. »Slovenija« 1945 (marca). 4°.

GLAS BORCEV. Glasilo III. SNOUB »Ivana Gradnika«. (Uredil in razmnožil Prop. odsek III. SNOUB). 1945. (jun.) 4°. [cikl.]

GLAS MLADIH. Glasilo zveze slovenske mladine za Primorsko in Gorenjsko. t. Donas 1945. (jan.-febr.) 4°.

GLASILO PRVE BRIGADE [Soške]. (Operativni štab Soških brigad, »Kulturna tehnika« prve brigade) 1943. (12. okt.) 4° [stroj.]

GLASILO VOJKOVE BRIGADE. (Tehn. brigade J. P. — Vojka) 1944. 4°. [cikl.]

GORIŠKI BOREC. Glasilo slov[enske] narodne osvob[odilne] udarne brigade »Gorica« 1943 (28. okt.) 4°. [cikl.]

GORIŠKI BOREC. Glasilo II. [!] [III.] SNOUB »Ivana Gradnika«. Tehn. Gradnikove brigade 1943 (28. okt.) 8°. [cikl.]
Nadaljevanje Goriškega borca [glej zgoraj]

GRAPAR. Glasilo grafičnega kolektiva tiskarne »Slovenija«. 1944. 1945 2°. [stroj.]

INFORMATIVNI VESTNIK. Izd. Komisija za agitacijo in propagando pri OOF za Zapadno Primorsko 1944. 4°. [cikl.]

JEK TRIGLAVA. Glasilo I. bataljona III. SNOUB Iv[ana] Gradnika. 1944. 8° [rokopis]

JUŽNOPRIMORSKI BORCI. Glasilo J[užno] P[rimorskega] O[dreda] IX. korpusa NOV in POJ. Izd. Propagandni odsek JPO (tehn. Grmada) 1944. 8°. [cikl.]

KLIC S SKRAJNIH MEJA. Glasilo Briško-Beneškega odreda. Izd. (Propagandni odsek Briško-Beneškega odreda). Tehn. »Matajur« in tehn. BBO 1944. — 8°. [cikl.]

KMEČKI GLAS. Primorska izdaja. Vestnik OF slovenskega naroda. [tehn. Južna Prim., tehn. za sever, Snežnik, Nanos, Špik, Grmada, Morje, Sabotin, Javornik, Matajur, Slavnik, Čaven, Krn, Porezen, 1943, 1944. 4°. [cikl.]

KURIR. Glasilo zaščitne čete XXXI. divizije. 1944. 8°. [stroj.]

IL LAVORATORE. L'organo del comitato federale del PCI a Trieste. [Tehn. Morje] 1944, 1945. 4°. [cikl.]

LJUDSKA PRAVICA. Glasilo Komunistične partije Slovenije. Primorska izdaja. (Tehn. Javornik, Krn, Nanos, Porezen, Sabotin, Snežnik, Špik, tehn. za sever) [tisk. Ančka 222], (tisk. Slovenija) 1943, 1944. 4°, 2°. [cikl.] in tisk]

- LA LOTTA.** Organo del Comitato Litorale di Trieste. 1943. 4°. [cikl.]
- MALI POROČEVALEC.** II. bataljon [brigade] Iv[ana] Gradnika. 1944. 4°. [rokop.]
- MATAJUR.** Beneški tednik. Settimanale della Carnia. Izdaja OIP pri OOF za zap. Primorsko. [Tehn. »Matajur«] 1944. (5. maja) 4°. [cikl.]
- MATAJUR.** Glasilo XXVII. divizije »Goriške« 1943, 1944. 8°. [cikl.]
 Pozneje podn.: Glasilo XXVII divizije NOV in POJ (št. 44. 2, 8. dec.) Glasilo XXXII divizije NOV in POJ (št. 3, 1. jan. 1944), Glasilo XXX divizije NOV in POJ (št. 4, 7. marca 1944)
- MI GREMO ...** Pišejo borci IV. bat[aljona]. III. SNOUB »Ivana Gradnika«. 1944. 8°. [stroj.]
- MLADA PEST.** Izdaja pokrajinski komitet Zveze komunistične mladine Jugoslavije za Slovenijo. Tehn. Porezen, Mlada, Skala, Javornik, Matajur, Čaven, Snežnik, tisk. Triglav 1943.-1944, 4° [tisk., cikl.]
- MLADI KOVAČI.** Glasilo SKOJ pri štabu IX. korpusa NOV in POJ. (tehn. PODK) [Propagandni odsek devetega korpusa]. 1944. 8° [cikl.]
- MLADI PUNTAR.** Glasilo Zveze slovenske mladine za Primorsko. (tehn. Jug, Krn, Mladinska, Porezen, Skala, Tehn. za sever) 1943. 8°, 4°. [cikl.]
- MLADI ROD.** List za naše pionirje, (tehn. Krn, Matajur, Mlada, Sabotin) 1943/1944. 8°, 4°. [stroj. cikl.]
- MLADINA.** Glasilo Zveze slovenske mladine. Izdaja za Primorsko. (tehn. Čaven, Javornik, Juž. Primorska, Krn, Matajur, Mlada, Nanos, Porezen, Skala, Slavnik, Snežnik, tisk. Slovenija) 1943, 1944, 1945. 4°. [cikl., tisk.]
- MLADINA — LA GIOVENTÙ.** Organo della Federazione della Gioventù Slovena. Tehn. Morje 1943. 4°. [cikl.]
- MLADINA NA DELU.** Žepni časopis mladine v Trstu. Izdaja slovenska mladina 1944. 4°. [cikl.]
 [stroj]
- NA GOSPODARSKI FRONTI.** Tedenska priloga Partizanskega dnevnika. 1945. 4°. [tisk]
- NA STRAŽI.** Vestnik II. brigade VDV Slovenije. 1944. 4°. [cikl.]
- NAPREJ.** Glasilo Gregorčičevega bataljona 1942. (okt.) [cikl.]
 Po: J. S. Spomini na partizanski tisk Jadr. kol. 1960 str. 65
- NAPREJ ZASTAVA SLAVE!** Organ Osvobodilne fronte slovenskega naroda na Primorskem. 1942. 4°. [cikl.]

NAPREJ V BORBO. Glasilo XIX. SNOB »Srečka Kosovela«. Tehn. Javor-
nik, 1943, 1944. 4°., 8°. [cikl. opal.]

NAŠ GLAS. [Glasilo] II. bataljon[a] »Ivana Gradnika« 1944. 4°. [stroj.]

NAŠ GLAS. Izdaja propagandni odsek III. SNOUB »Iv. Gradnika«. 1944.
4°. [cikl.]

Od št. 16 dalje izdaja Propagandni odsek XXXI. divizije.

NAŠ KLIC. Propagandni odsek III. SNOUB »Iv. Gradnik« 1944. (21. ju-
nija) 4°. [cikl.]

Nadaljevanje Našega glasu.

NAŠ KORAK. Glasilo Vojaške šole XXXII. divizije NOV in POJ. (tehn.
Matajur) 1944. 8° [cikl.]

NAŠA BORBA. Propagandni odsek XVI. SNOB J. P. Vojko 1944. (30. ju-
nija) 4°. [cikl.]

NAŠA BORBA — NAŠ USPEH. Izdal propagandni odsek istrskega odre-
da. 1944. 4°. [cikl., stroj.]

NAŠA ŽENA. Glasilo slovenske protifašistične ženske zveze. Primorska
izdaja. (tehn. Krn, Matajur, Nanos, Porezen, Sabotin, Snežnik in neugo-
tovljene, tisk. 11-A [Goteniški Snežnik] 1943, 1944. 4°. [cikl.]

NAŠE DELO. Žepni časopis III. bataljona III. SNOUB »Iv[ana] Gradnika«.
1944. 8°, 4°, [stroj. rokop.]

NAŠI ODMEVI. Glasilo slovenske narodnoosvobodilne brigade Srečka
Kosovela. 1943. 4°. [cikl.]

NAVODILA ZA POLITIČNO DELO. Izd. Štab operativne zone »Alpske«,
1943. 4°. [cikl.]

IL NOSTRO AVVENIRE. Portavoce degli Italiani del Litorale aderenti
al movimento per la nuova Jugoslavia. [Tisk. »Doberdob«] 1944, 1945
(31. okt. 1944). 2°, 4°. [tisk.]

Od II, 3-4 brez podnaslova.

NOTIZIE. Edite dalla sezione propaganda del IX Corpo NOV in POJ.
Tehn. »Rudi« 1945 (jan.). 4°. [cikl.]

NOVICE. Izdaja propagandni odsek XXXI. divizije. 1944. (4. avg.) 4°.
[cikl.]

OB SOČI. Glasilo 2. bataljona II. brigade VDV Slovenije. 1944. (avg.) 8°.
[cikl.]

ODMEV. 1. bat[aljon] 3. SNOUB »Ivana Gradnika«. 1944. 8°. [rokopis]

ODMEV IZ GOZDA. Glasilo [bataljona IX. korpusa]. (Izd. Bat[aljon]
DK. 1944. 8°. [stroj.]

ODMEV NAŠIH TOPOV. Glasilo art[ilериjskega] div[izijona] XXXI. divi-
zije. 1944. 8°. [stroj]

OKROŽNI VESTNIK. Glasilo okrožnega odbora OF za južno Primorsko.
1944. (30. okt.) 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK o poteku narodnega tekmovanja od 27. aprila do
27. junija. Izd. Okrožni odbor OF za Goriško 1944. 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK o poteku dvomesečnega narodnega tekmovanja za
čas od 27. 4. do 27. 6. 1944. Izd. OOOOF za Idrijsko. 1944. 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK o poteku narodnega tekmovanja od 27. aprila do
27. junija. Izd. Okrožni odbor OF za Kanalsko 1944. 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK o poteku narodnega tekmovanja od 27. aprila do
27. junija. Posebna izdaja Okrožnega odbora OF za Kras, [tehn. Grmada]
1944. 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK. Izd. Komisija za »Tekmovanje zmage« pri Okrož-
nem odboru OF za Srednjo Primorsko 1944. 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK o poteku dvomesečnega narodnega tekmovanja za
čas od 27. IV. do 27. VI. 1944. Izd. OOOOF za Brda. 1944. 4°. [cikl.]

OKROŽNI VESTNIK o poteku narodnega tekmovanja od 27. aprila do
27. junija. Izd. Okrožni odbor OF za Vipavsko 1944. 4°. [cikl.]

PARTIZAN. Izdaja Južnoprimorski odred.
[Brez točnejših podatkov — po »Gradivu«]

PARTIZANSKI DNEVNIK. Izd. prop. odsek Triglavske diviz. [tehn. Dra-
go, Jelenk A-30 pozn. R-46, Matajur E-34, Nanos B-31, T I. A. Šk. Loka,
T II. A. Jelovca, tiskarne Julij 63-Doberdob, Slovenija 1943, 1944. 4°, 2°.
[opal, cikl., nato tisk]

Pozneje podnaslov: Glasilo IX. korpusa [6. febr. 1944], nato Glasilo OF za Primorsko
in Gorenjsko [1. jun. 1944.]

PARTIZANSKI KOMANDIR. Izd. Štab Soškega odreda slovenskih par-
tizanskih čet 1942. 4° [stroj.]

PARTIZANSKI ZDRAVSTVENI VESTNIK. Glasilo sanitetnega odseka
glavnega štaba NOV in POS. Primorska izdaja. »Ančka« 222, 1944. (febr.)
8°. [tisk]

PESEM NAŠIH MINOMETOV. Glasilo prateče čete XXXI. divizije. 1944.
8°. [stroj]

POROČILA. Propagandna komisija pri IOOF za slov. Primorje. 1945.
4°. [cikl.]

POROČILA O ODDAJAH RSJ. [Izd.] Propagandni odsek IX. korpusa
NOV in POJ. Radio — sekcija 1944. 4°. [stroj]

PRIMORSKI KMEČKI GLAS, Vestnik osvobodilne fronte slovenskega naroda. Tehn. Čaven, Javornik, Krn, Matajur, Nanos, Sabotin, Slavnik, Snežnik, Špik. 1944. 4°. [cikl.]

PRIMORSKI PARTIZAN. Tednik XXX. divizije. Prop. odsek XXX. diviz. IX. korpusa NOV in POJ [Tehn. XXX. diviz. PVTDK »Rudi« 1944. (20. jun.) 4°. [cikl.]

PRIMORSKI POROČEVALEC. Vestnik osvobodilne fronte slovenskega naroda za Primorsko. [Tehn. Čaven, Grmada, Javornik, Juž. Primorska, Krn, Matajur, Nanos, Porezen, Slavnik, Snežnik, tehn. za sever] 1943. 1944 4°. [cikl.]

RADIJSKA POROČILA. Izdaja okrajni NOO [OOOF] za Komen. 1944. 4°. [cikl.]

RADIJSKA POROČILA. Izdaja vsak dan Prop. odsek XXX. divizije 1944. 4°. [cikl.]

RADIJSKA POROČILA. [Izd.] ONOO [OOOF] za Kras. 1944. 4°. [cikl.]

TEKMUJMO! Stenski časopis IX. korpusa. [cikl.]

TOLMINSKI PUNTAR. Glasilo brigade Iv[ana] Gradnika. [tehn. Gradnikove brigade] 1943. 8°. [opalograf]

TOPNIČAR. Glasilo artilerije IX. Korp[usa] NOV in POJ. [Izd.] PROD [Propagandni odsek] IX. korpusa. 1944. 8°. [cikl.]

TRIESTE IN GARA. L'organo della commissione per la gara presso il comitato cittadino dell'OF di Trieste. [Tehn. Morje] 1944 (20. okt.) 4°. [cikl.]

TRIGLAVSKI ODMEVI. Glasilo Triglavske divizije (tehn. IX. korpusa »Part. dnevnik«) 1943/44. 8°, 4°. [opalogr., cikl.]
Pozneje glasilo XXXI. div. IX. korpusa.

TRST TEKMUJE. Glasilo tekmovalne komisije pri Mestnem odboru OF za Trst. [Tehn. Morje] 1944. 4°. [cikl.]

UČITELJSKI LIST. [Teh. Sabotin, Snežnik, Nanos, Krn, Matajur, Porezen, Grmada]. 1944. (febr.) 4°, 8°. [cikl.]

UČITELJSKI SVETOVALEC. Izdal odsek za prosveto pri PNOO za Slovensko Primorje. 1944/45. 4°, 8°. [cikl.]

ULTIME DELLA RADIO — RADIO VESTNIK. Izdaja Okrožni odbor za Zapadno Primorsko, odsek za informacije in propagando. 1944. 4°. [cikl.]

URADNI LIST SLOVENSKEGA NARODNOOSVOBODILNEGA SVETA. Primorski ponatis. [Tehn. Matajur = E — 34, Nanos]. 1944. 4°. [cikl.]

URADNI LIST SLOVENSKEGA NARODNO OSVOBODILNEGA SVETA. — GIORNALE UFF. DEL CONSIGLIO NAZIONALE DI LIBERAZIONE SLOVENA. 1944 (25. marca). 4°. [cikl.]

V BORBO. Glasilo 1. bataljona XVI. SNOB. J. P. [Janka Premrla] »Vojka«. 1944. 8°. [Stroj.]

V NOVE ZARJE. Glasilo 2. bataljona Briško-Beneškega odreda. 1944. 4°. [cikl.]

V POSLEDNJI JURIŠ. Tekmovalni vestnik IX. korpusa NOV in POJ. Tekmovalna komisija pri Štabu IX. korpusa JLA. (t. Slovenija) 1945. 4°. [tisk]

V SVOBODO. Glasilo III. bataljona XVI. SNOB J. P. [Janka Premrla] »Vojka«. 1944. (25. jun.) 8°. [stroj.]

VALOVI ČASA. Izdaja štab Artilerije IX. korpusa. 1944. 8°. [cikl.]

VESTNIK. Izdaja Propagandni odsek XXXII. divizije NOV in POJ 1943/44. 4°. [cikl.]

VESTNIK POKRAJINSKEGA KOMITETA KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE ZA PRIMORSKO. 1942. 4°. [stroj]

VIPAVSKA MLADINA. Okrajni žepni časopis. [1944]. 4°. [stroj]

LA VOCE DEL BOSCO. Quindicinale. Organo ufficiale della brigata d'Asalto Garibaldi »Trieste«. Tip. Brigata »Trieste« 1944 (maja). 4°. [cikl.]
Od št. 9 dalje je tednik.

LA VOCE DEL MARE. Organo dei lavoratori della pesca OF Fronte di liberazione. 1944, 1945. 4°. [cikl.]

VOJAŠKI VESTNIK. (Izdaja Glavni štab NOV in POJ Slovenije — Operativni štab za Zapadno Slovenijo) 1943. 8°, 4°. [opal., cikl., stroj.]

VOJAŠKI VESTNIK. Izdaja štab III. operativne zone »Alpske«. 1943. 4°. [cikl., stroj.]
Nadaljevanje Vojaškega vestnika [glej zgoraj]. Štetje se nadaljuje.

VOJAŠKI VESTNIK. Izdaja Štab IX. korpusa NOV in POJ. [tehn. C. V. T. DK »Tone«, PVT DK »Rudi«, CVT DK »Crni«]. 1944, 1945, 4°. [cikl.]

VOJKOV BOREC. Glasilo slovenske narodno osvobodilne brigade »Janka Premrla Vojka«. 1943. 4°. [opal.]

VOJNI DOPIS III. SNOUB »Ivana Gradnika«. Tehn. Gradnikove brigade 1944. 4°. [cikl.]
Priloga Goriškega borca števil. 11 za mesec maj 1944.

VSE ZA ZMAGO. Glasilo komisije za »Tekmovanje zmage« okrožnega odbora OOOOF za severno Primorsko. 1944. 4°. [cikl.]

ZA VOJKOM. Glasilo XVI. SNOB »Janka Premrla-Vojka«. Tehn. XVI. SNOB 1943, 1944. 4°. [cikl.]
Nadaljevanje Vojkovega borca.

ZA ZMAGO NA ZAPADNI MEJI. Izdaja komisija za tekmovanje pri Okrožnem odboru OF za zap. Primorsko. [Tehn. »Krn« C-32] 1944/45. 4°. [cikl.]

ZARJA SVOBODE. Glasilo III. bataljona briško-beneškega odreda. 1944. 4°. [cikl.]

ZRCALO. Stenski časopis III. bat[aljona] III. SNOUB »Iv[ana] Grad[ni-ka]. Izdaja Prop[agandni] odsek III. bat[aljona] III. SNOUB. 1944. 4°. [stroj.]

ŽEPNI ČASOPIS. Izdaja zveza slovenske mladine za Idrijsko. [1944]. 4°. [stroj.]

ŽEPNI ČASOPIS ADK [Artilerije IX. korpusa] [Izdaja] Štab artilerije IX. korpusa NOV in POJ 1944. 4°. [stroj]

ŽEPNI ČASOPIS 2. BATALJONA XIX. SNOB Srečka Kosovela. 1944. 4°. [stroj]

ŽEPNI ČASOPIS II. bat[aljona] XVII. SNOB »Simona Gregorčiča« [1944, 1945]. 8°. [rokop.]

ŽEPNI ČASOPIS XVII. SNOB »S[imona] Gregorčiča«. 1945. 8° [stroj.]

ŽEPNI ČASOPIS Rezijanskega bataljona. 1944. 8°. [stroj.]

ŽEPNI ČASOPIS. Založila tehnika I. in II. čete. 1944. 8°. [stroj.]

ŽEPNI ČASOPIS Z. S. M. v Kraškem bataljonu V. UB »Simona Gregorčiča«. 1943. 4°. [rokopis]

ŽEPNI ČASOPIS ZSM Okraj Bazovica 1945 (jan.)

ŽEPNI ČASOPIS ZMS v I. bataljonu Primorskega odreda 1943. 4°. [stroj.]

RADIJSKA POROČILA. (Tehn. Porezen) 1944. M8^o. [cikl.]

RADIJSKE VESTI. Propagandni odsek pri štabu IX. korpusa NOV in POJ. 1944. 4°. [cikl.]

RADIJSKE VESTI [Izdaja] Propagandna komisija pri OF za Severno Primorsko 1945. 4°. [stroj]

RADIJSKE VESTI. Propagandna komisija pri POOF za Slovensko Primorje — Radijski oddelek. 1944, 1945. 4°. [stroj]

RADIJSKI VESTNIK. Izdaja Komisija za agitacijo in propagando pri okrožnem tajništvu OF za zap. Primorsko 1945. 4°. [stroj., opalogr.]

RADIO NOTIZIARIO. A cura del Comitato O. F. — F. L. del monfalconese. 1945 (3. febr.). 4°. [cikl.]

RADIO POROČILA. [Izdaja] Referat za propagando pri štabu XXXI. divizije IX. korpusa NOV in POJ 1944, 1945. 4°. [cikl.]

RADIO VESTI — RADIO NOTIZIE. Izdal Prop. center za Slov. Ben[ečijo], Tehnika Prop. centra. 1945. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Agit-prop komisija pri OK KPS za Goriško. 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Propagandni odsek pri Okrožnem odboru OF za Goriško 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja odsek za informacije in propagando pri OOOF za Južno Primorsko 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. [Izdaja Odsek za informacije in propagando pri OOOF za Južno Primorsko], (Tehn. Snežnik) 1944. 4° [cikl.]

RADIO VESTNIK. (Tehnika Javornik) 1944. 4° [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Komisija za agitacijo in propagando pri Okrožnem tajništvu OF za Srednjo Primorsko 1944, 1945, 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja okrožni NOO [OOF] za srednje Primorsko. 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK SEVERNO PRIMORSKEGA OKROŽJA. 1945. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja komisija za agitacijo in propagando pri OOOF za zapadno Primorsko. 1944. 1945. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Propagandni odsek pri Okrožnem NOO za Vipavsko 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Okrožni narodnoosvobodilni odbor za Brda 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Okrožni Narodno osvobodilni odbor za Zapadno Slovenijo 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izd. agit. prop. kom. za Kanal 1944. 4°. [cikl.]

RADIO VESTNIK. Izdaja Propagandni odsek Triglavske divizije (Teh. Porezen). 1943. 4° [cikl.]

LA RASSEGNA DELLA STAMPA. Edita dalla Sezione propaganda del IX Corpo d'Armata della NOV in POJ. 1945 (24. febr.) 4°. [cikl.]

SGUARDO AGLI AVVENIMENTI SETTIMANALI — TEDENSKI PREGLED DOGODKOV. Izdaja Okrožni odbor OF za Zapadno Primorsko — Publica il Comitato mandamentale OF — Reg[gione] Giuliana acc. O. I. P. [Tehn. Grmada] 1944 (10. avg.) 4°. [cikl.]

SLOVENKA. Glasilo protifašistične ženske zveze za Primorsko. [Tehn. Nanos, Čaven, Porezen, Grmada, Špik, Snežnik, Matajur, Krn, Sabotin, Javornik, Žena, t. »Slovenija« 1934. 1944. 1945 (1. jun.) 8°, 4°. [cikl., tisk]

SLOVENSKA REVOLUCIJA. Glasilo krščanske skupine v osvobodilni fronti. Primorski ponatis. 1943. [cikl.]
[Po Gradivu . . . I. Periodični tisk apr. 1945].

SLOVENSKI PARTIZAN. Glavno poveljstvo narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije. [Primorski ponatis]. (Tehn. Nanos, Porezen 1943, 1944. 4°. [cikl.]
Od 1. 1944. Izdaja Glavni štab nar. osvob. vojske in partizanskih odredov.

SLOVENSKI POROČEVALEC. Glasilo OF slovenskega naroda. Izdaja Propagandni odsek IX. korpusa 1944. 4°. [stroj.]

SLOVENSKI POROČEVALEC. Informacijski vestnik osvobodilne fronte. Primorski ponatis [oziroma Primorska izdaja. [in] Tržaška izdaja. (Tehn. Čaven, Grmada, Javornik, Krn, Matajur, Morje, Nanos, Porezen, Sabotin, Slavnik, Snežnik, Špik). [Tiskarna Ančka 222] 1943, 1944. 4°. [cikl. tisk]

SOŠKI GLAS. Izdaja Idrijski tolminski odred (tehn. Čaven) 1944. 4°, 8°. [cikl., stroj.]

SOŠKI GLAS. Glasilo XVIII. SNOB »Soške«. (Tehn. Krn, tehn. XVIII. brig., tehn. XXX. div.) 1944 (25. I.) 8°. [cikl.]

SOŠKI ODMEVI. Idrijsko tolminski odred. Tehn. »Čaven« 1944. (15. maja) 8°. [cikl., stroj.]

SOŠKI PARTIZAN IN ZAŠČITNIK. Glasilo štaba Soškega odreda slovenskih partizanskih čet. 1942/1943. 4°. [cikl.]

SOŠKO-NADIŠKI KURIR. Pregled vojaških akcij Briško-Beneškega Odreda. Izd. Prop. odsek BBO 1. marca 1944. 4°. [cikl.]
Pozneje podn.: Vojaški vestnik Briško-Beneškega odreda.

STENSKI ČASOPIS. [Izd.] ADK [artilnerija IX. korpusa] [1944] 4°. [stroj]

STEN-ČAS DK. [Stenski časopis IX. korpusa]. (tisk. Slovenija) [1944], 1945. 8° p. f., 4°. [cikl. tisk]

STENČAS 2. bataljona Briško-Beneškega odreda. 1944. 4° [stroj]

STENČAS — PC KVP [Propagandni center komande vipavskega področja]. 1944. maj. 4°. [cikl.]

SVIT. Glasilo XVII. SNOB. »S[imona] Gregorčiča« XXX. divizije NOV in POJ. 1944. 8°. [cikl.]

TEDENSKI PREGLED. Izdaja Okrožni Narodno osvobodilni odbor za Brda. 1944. 4°. [cikl.]

TEDENSKI PREGLED DOGODKOV. Izd. Komisija za agitacijo in propagando pri OOOF za Južno Primorsko 1944. 4°. [cikl.]

TEDENSKI PREGLED DOGODKOV. Izd. Okrožni komitet KPS za Kras, (tehn. Grmada) 1944. 4°. [cikl.]

TEDENSKI PREGLED DOGODKOV. Izdaja okrožni odbor OF za Zapad-

TEDENSKI PREGLED DOGODKOV — SGUARDO AGLI AVVENIMEN-

TI SETTIMANALI. Izdaja Okrožni odbor OF za Zap. Primorsko 1944. 4°. [cikl.]

TEDENSKI PREGLED VOJNIH IN POLITIČNIH DOGODKOV. Izdaja informacijski in propagandni odsek Okrožnega odbora OF v Trstu, [tehn. Morje] 1944, 1945. 4°. [cikl.]

TEKMOVALNI VESTNIK. Izdaja ZSM Zapadno Primorskega okrožja. 1944. 4°. [cikl.]

TEKMUJEMO. Vestnik o vojaškem tekmovanju XXX. divizije. (Izdaja referat za tekmovanje, tehn. XXX. divizije 1944. 4°. [cikl.]

TEKMUJEMO ZA II. KONGRES ZSM. Izd. XVIII. brig. Bazoviška. 1945. 8°. [cikl. tisk]

TEKMUJMO. V naše delo nov tempo... Bijmo okupatorja. Tehn. XVIII. SNOUB »Bazoviška« 1944. 4°. [cikl.]

TEKMUJMO. [Izd. XXXI. divizija], (tehn. XXXI. div.) [1944]. 4°. [cikl.]

PERIODIKA 1945—1959

1945

1. **GLAS ZAVEZNIKOV.** Dnevna izdaja P. W. B. Trst I. 1945 (19. jun.) — III. 1947 (2. marca). 2°.
Skupno 516 št.
2. **GLEDALIŠKI LIST.** Trst, 1945/46 — 8°.
3. **MLADINSKI VESTNIK.** Glasilo okrožnega odbora ZMJK za Vzhodno Primorsko. Ajdovščina, I. 1945 — II. 1946. 2°.
Priloga »Primorske borbe«
4. **PARTIZANSKI DNEVNIK.** Glasilo Osvobodilne fronte za Primorsko in Gorenjsko. Trst, 1945 (3. in 4. maja). 2°.
5. **PIŠME V UHO.** Trst, 1945 (1. nov.) — 1946 (1. jun.). 2°.
Štirinajstdn.
6. **PRIMORSKA BORBA.** Ajdovščina, I. 1945 (8. avg.) — III. 1947 (20. sept.). 2°.
S prilogama: Mladinski vestnik, Zena v borbi in obnovi
7. **PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST.** Glasilo enotnih sindikatov za Slovensko Primorje in Trst. Trst, I. 1945 (17. nov.) IV. 1948 (14. dec.). 2°, 4°.
Od 1947: DELAVSKO KMEČKA ENOTNOST s prilogo: »Naša gruda« — Tedensko, štirinajstdn.
8. **PRIMORSKI DNEVNIK.** Glasilo Osvobodilne fronte za Slovensko Primorje. Trst, I. 1945 (13. maja) — 2°.
Z občasnimi prilogami: »Tedenska priloga«, »Brvinc«, »Primorski pionir«
9. **PRIMORSKI PIONIR.** Tedenska priloga »Primorskega dnevnika« za otroke. Trst, I. 1945 (20. maja — 26. avg.). 8°.
Od 2. št.: MLADA SVOBODA
10. **SLOVENSKI POROČEVALEC.** Trst, 1945 (4.-8. maja). 2°.
11. **SLOVENSKI PRIMOREC.** Katoliški tednik. Gorica, I. 1945 (25. avg.) — IV. 1948. (31. dec.). 2°.
12. **SOŠKI TEDNIK.** Gorica, I. 1945 (7. jul.) — III. 1947. (12. jul.). 2°.

13. **URADNI LIST** Poverjeništvu nar. osv. odbora za Slovensko Primorje. Ajdovščina, 1945 (22. sept.) — 1947 (27. febr.)
Zadnja št. [1947/24.] ima naslov: URADNI LIST — BOLLETTINO UFFICIALE della delegazione del comitato di liberazione per il litorale sloveno.
14. **URADNI LIST** za Tržaško okrožje, Goriško okrožje in mesto Trst — BOLLETTINO UFFICIALE del Circondario di Trieste, di Gorizia e della città di Trieste. Trst, 1945 ed. št. 4°.
15. **URADNI LIST** Zavezniške vojaške uprave. Zavezniška vojaška uprava 13. vojni zbor Julijske Benečije. Trst, 1945/46 — 1946/47 [28 št.] 8°.
16. **URADNI LIST** Zavezniške vojaške uprave — Civilni oddelek — Objave — Bis. Trst, I. 1945/46 — II. 1946/47, [27 št.] 8°.
17. **VESTNIK** Slovenske Prosvetne Zveze. Trst, I. 1945 (7. nov.) — III. 1947 (6. maja). 8°, 4°.
Štirinajstdn., mesečno
18. **ZADRUGAR**. Vestnik delavskih zadrug za Trst, Istro in Furlanijo. Trst, XXIV. 1945 — 4°.
Nadaljuje štetje izpred vojne

1946

19. **BOŽJI VRELCI**. Glasilo za duhovno obnovo slovenskega naroda. Trst, I. 1946, [10 št.] 8°.
20. **ENOTNOST**. Trst, 1946 (marca). Ed. št. 48 str. 8°.
21. **GLAS MLADIH**. Glasilo primorskih dijakov. Gorica — Trst, I. 1946 (15. maja) — V. 1950 (9. dec.). 4°, 8°.
S prilogo »Mihec in Jakec«
22. **LJUDSKI TEDNIK**. Trst, I. 1946 (25. jan.) — V, [VI.] 1951. (16. marca). 4°.
23. **MLADA SETEV**. Glasilo dijaške mladine. Gorica, Trst, I. 1946 (1. jan.) — IV. 1949/50 (30. marca). 8°, 4°.
Od IV. letnika: SETEV — Štirinajstdn., mesečno
24. **PARTIZAN**. Trst, 1946 (1. febr.). Enkratna izdaja. 2°.
25. **PASTIRČEK**. Otroški list. Gorica, I. 1946 (aprila) — 8°.
Mesečno v šolskem letu
26. **RAZGLEDI**. Trst, I. 1946 — VII. 1952 in VIII 1955. [2 št.] 8°.
Mesečno
27. **TELESNA VZGOJA**. Glasilo Zveze za telesno vzgojo. Trst, I. 1946 — III. [II.] 1947. 8°, 4°.
Priloga »Vestnika«

28. **TRIGLAVSKI ODMEVI.** Trst, 1946 (1. maja). 4°.
Priloga »Ljudskega tednika«. Edina številka, čeprav nosi oznako »št. 4«. Uporabljen je material neizšle 4. št. partizanske revije »Triglavski odmevi« iz leta 1944.
29. **ŽENA V BORBI IN OBNOVI.** Glasilo Antifašistične slovansko-italijanske ženske zveze za Vzhodno primorsko okrožje. Ajdovščina, I. 1946 (2. marca — 15. jun.). 4°.
Priloga »Primorske borbe«
- 1947**
30. **AKTIVIST.** Trst, I. 1947 — II. 1948. 4°. [cikl.]
31. **CANKARJEV LISTIČ.** Glasilo šentjakobskega prosvetnega društva »Ivan Cankar«. Trst, [I.] 1947 (okt.) — [II.] 1948 [št. 4. do 8-9.]. 4°. [cikl.]
Dvomesечно
32. **DEMOKRACIJA.** Gorica — Trst, I. 1947 (25. apr.) — 2°.
Teden., štirinajstdn. — S prilogo »Utrpi«.
33. **GOSPODARSTVO.** Časopis za trgovino, industrijo, obrt in finance
Trst, I. 1947 (28. avg.). — 2°.
34. **JADRAN.** Glasilo slov.-hrv. kluba »Jadran«. Trst, I. 1947 — II. 1948. 8°.
35. **MIHEC IN JAKEC.** Pionirsko glasilo. Trst, 1947 (18. okt.) — 1949. [19 št.]. 4°.
Priloga »Glasa mladih« — Štirinajstdn.
36. **MLADI SVET.** Trst, 1947 (20. febr. — 9. okt.). 4°.
Priloga »Ljudskega tednika«
37. **NAŠA GRUDA.** Trst, I. 1947 (1. jul.) — II. 1948. 4°, 2°.
Priloga »Delavsko kmečke enotnosti« — Štirinajstdn.
38. **NOVA GORICA.** Glasilo OF za goriški okraj. Solkan, Postojna, I. 1947 (8. nov.) — VI. 1952. 2°.
39. **PARTIZANSKI DNEVNIK.** 1947 (18. maja). Spominska izdaja. 2°.
40. **SOČA.** Glasilo goriških, beneških in kanalskih Slovencev. Gorica, I. 1947 (24. julija) — 2°.
Teden.
41. **TEDEN.** List za življenje po veri. Trst, 1947 (8. maja) — 1948 (19. avg.). 4°.
42. **URADNI LIST** Istrskega okrožnega ljudskega odbora. Koper, I. 1947 (1. sept.) — VI. 1952 (14. maja). 4°.
43. **URADNI LIST** Zavezniške vojaške uprave. Trst, I. 1947/48 (19. sept. 1947) — VII. 1954 (26. okt.). 8°.

- 43a **URADNI LIST** Zavezniške vojaške uprave — Civilni oddelek — Objave — Bis. Trst, I. 1947/48 — VII. 1954 (15. okt.). 4°.

1948

44. **PARTIZAN.** Trst, 1948 (28. nov.). 2°.
- 44a **POMORŠČAK.** Glasilo pomorskega tehn. Piran, I. 1948 —? 8°. [šapirogr.]
- 44b **ŠESTOŠOLEC.** Šempeter pri Gorici. 1948/49. [8 št.], [stroj.]
45. **TRŽAŠKA BIBLIOGRAFIJA.** Trst, I. 1948 — II. 1951 8°. Skupno 2 št.
46. **TRŽAŠKI GLASBENI VESTNIK.** Glasilo slovenskih in hrvaških glasbenikov na Tržaškem ozemlju. Trst, 1948 (1. jan. — 6. maja). 4°. [cikl.]

1949

47. **DELO.** Glasilo Osvobodilne fronte slovenskega naroda tržaškega ozemlja. Trst, I. 1949. (8. jan.) — 2°. Teden., štirinajstdn.
48. **KATOLIŠKI GLAS.** Gorica — Trst, I. 1949 (2. febr.) — 2°.
49. **LITERARNE VAJE.** Trst, I. 1949/50 (dec. 1949) — 8°. I. in II. letnik stroj., od III. 1. tisk.
50. **LJUDSKI ODER.** Trst, 1949 (29. apr.) — 1950 (25. marca). 8°.
51. **MLADI VZORI.** Glasilo dijakov na slovenskih šolah v Gorici. Gorica, I. 1949 (jan.) — IV. 1952. 8°. [cikl.] Mesečno
52. **NEODVISNI LIST** za občino Dolina — L'INDIPENDENTE per il Comune di S. Donligo della Vale. Trieste, 1949 (16. junija) Ed. št. 2°.
- 52a **NOVA POTA.** Šempeter pri Gorici. I. 1949/50 — II. 1951. [stroj.]
53. **PARTIZAN.** Glasilo Zveze partizanov STO. Trst, 1949 (25. febr.). 2°.
54. **SLOVENSKI ODER.** Trst, 1949 (1. jul.) — 1951 (18. febr.) 8°. Enkrat letno.
55. **TEDENSKA PRILOGA** »Primorskega dnevnika«. Trst, [I.] 1949 (30. jan.) — III. 1951. [2 št.]. 8°.
56. **V NOVE ZARJE.** Glasilo dijakov Slovenskega dijaškega doma v Gorici. Gorica, 1949 (1. okt.) — 8°. [cikl.]

1950

57. **GLEDALIŠKI LIST.** Gledališče za Slovensko Primorje. Postojna, 1950/51 (17. marca) — 1953/54. 8°.
58. **ISTRSKI TEDNIK.** Glasilo Osvobodilne Fronte koprskega okraja. Koper, I. 1950 (5. marca) — II. 1951 (28. dec.). 2°.
59. **MATAJUR.** Glasilo Beneških Slovencev. Čedad, Videm, I. 1950 (3. okt.) — 2°.
60. **STVARNOST.** Neodvisna slovenska revija. Trst, I. 1950/52. (6 št.). 8°.
[Nadaljevanje: STVARNOST IN SVOBODA. Zbornik. 1952-1953. (2. št.).]

1951

61. **AIS NOVICE.** Trst, 1951. — 1952. 4°. [cikl.]
62. **GLASBENI VESTNIK.** Trst, 1951/52 (nov. 1951 — jan. 1952). 8°.
Mesečno
63. **NOVICE.** Trst, 1951 (od 12. apr. — 31. maja). [cikl.]
Dnevno

1952

64. **APRIL.** Trst, 1952, 1954, 1957 po 1 št. 4°, 8°. [opalogr.]
65. **DRUŽINA.** Verski list za goriško administraturo. Nova Gorica, I. 1952 (7. maja) — 4°.
Štirinajstdn., mesečno
66. **GLEDALIŠKI LIST** Slovenskega gledališča Koper. Koper, II. 1952/53 (okt.) — III. 1953/54 (6. št.). 8°.
V prvi sezoni Gledališki list ni izhajal.
67. **KMETIJSKI VESTNIK.** Glasilo Zavoda za pospeševanje gospodarstva. Koper, I. 1952 (jun.) — IV. 1955 (dec.). 8°.
Mesečno
68. **KULTURNE VESTI** Zavezniške obveščevalne službe. Trst, I. 1952 — II. 1953/54. 4°. [cikl.]
69. **NAŠA MISEL.** Glasilo dijakov slovenske Istre. Koper, I. 1952 — IV. 1955. 8°, 4°. [rokop., tisk.]
- 69a **PRVE BRAZDE.** Nova Gorica, I. 1952 — 1952/53. [po 1 št.], [cikl.]
V 2. 1. nosi naslov OB SOČI.
70. **SLOVENSKI JADRAN.** Koper, I. 1952 (4. jan.) — 2°.
Teden. — S prilogo »Barčica«

71. **URADNI LIST.** Vojaška uprava JLA Jugoslovanske cone Svobodnega Tržaškega ozemlja. Koper, [I.] 1952 (15. febr.) — [III.] 1954. (1. sept.). 4°.
72. **URADNI VESTNIK** Ljudskega odbora okraja Koper. Koper, I. 1952 (10. julija) — III. 1954 (25. nov.). 4°.
- 72a **ZAŠČITNIK — DIFENSORE — ZAŠTITNIK.** Glasilo Istrskega okrožja — Organo della DP per il Circondario dell'Istria — Glas NZ Istarskog okruga. Koper — Capodistria — Kopar I. 1951. 2°.

1953

73. **DNEVNA POROČILA AIS.** Trst, 1953 (2. jan.) — 1954 (25. okt.) 4° [cikl.]
74. **LJUDSKI TEDNIK.** Trst, 1953 (15. okt.) [Posebna izdaja, edina številka]. 2°.
75. **NAŠ LIST.** Glasilo mladinske organizacije učiteljišča. Tolmin, I. 1953/54 — V. 1957/58, [1 št.], 1959/60, [3 št.]. 4° [cikl.]
76. **PARTIZANSKI DNEVNIK.** Glasilo Osvobodilne Fronte za Primorsko in Gorenjsko. Okroglica, 1953 (5. sept.). Slavnostna številka. 4°.
77. **PRIMORSKE NOVICE.** Glasilo OF za okraje Gorica, Sežana, Postojna in Tolmin. Nova Gorica, VII. 1953 (3. jan.) — 2°. Teden., nadaljevanje Nove Gorice I — VI.
78. **SIDRO.** Neodvisna tržaška kulturna revija. Trst, 1953. [2 št.]. 8°.
79. **SLOGA.** Glasilo sindikata slovenskih šolnikov na STO. Trst. I. 1953 — II. 1954. 4°.

1954

80. **BORI.** Zbornik za književnost in kulturo na Primorskem. Koper, 1954. [2 št.]. 8°.
81. **GALEB.** List za mladino. Trst, I. 1954/55 (okt. 1954) — 8°. Dvomesečno, mesečno.
82. **GLEDALIŠKI LIST.** Gledališče Slovenskega Primorja v Kopru. Koper, I. 1954/55 (21. okt. 1954) — IV. 1957/58 [2 št.]. 8°.
83. **NOVI LIST.** Trst, Trst—Gorica, III. 1954 — 2°. Nadaljuje štetje Novega lista Novega lista iz leta 1929, 1930.
84. **SOČA.** Mladinska priloga. [Gorica], 1954 (1. maja) — 1958 (14. junija) 2°. Priloga »Soče«

- 84.a **SPOROČILO ZA TISK.** Generalni vladni komisariat za tržaško ozemlje. Trst, 1945 (2.—22. nov.). 4°. [cikl.]
85. **URADNI VESTNIK.** Slovenski prevod. Trst, 1954 (1. nov.) — 8°.
86. **URADNI VESTNIK.** Slovenski prevod. Drugi del. Uradne objave. Trst, 1954 (1. nov.) — 1957 (28. jun.) 8°.

1955

87. **BARČICA.** Koper [I.] 1955 — 8°. Mladinska priloga »Slovenskega Jadrana«
88. **BORI.** Revija za književnost in kulturo. Koper, I. 1955. 8°. Dvomesечно.
89. **BRVINC.** Priloga »Primorskega dnevnika«. Trst, I. 1955 (19. marca — 18. junija). 4°. Mesečno.
90. **GLAS KRASA,** glasilo dijakov postojnske gimnazije. Postojna, I. 1955/56, 1957/58 — 4°. [cikl.]
91. **GLEDALIŠKI LIST.** Goriško gledališče. Nova Gorica, 1955/56 — 8°.
92. **NAŠ GLAS.** Študentska priloga »Primorskih novic« [Nova Gorica] I. 1955 (jan. — 28. okt.). 2°. [Šteti sta samo št. 1. in 2.]
93. **NAŠA DELA.** Gorica, 1955/56. (4 št.). 8°. [cikl.] [Dijaški list III.a gimnazije]
94. **POT V POMLAD.** Gorica, 1955 — [Dijaški list III. razr. učiteljišča]
95. **URADNO GLASILO** Okrajnega ljudskega odbora Gorica. Nova Gorica, I. 1955 (18. nov.) — 4°.
96. **VESTNIK.** Brezplačna priloga Primorske založbe Lipa. Koper, 1955 (okt.) — 4°.

1956

97. **BILTEN** Okrajnega ljudskega odbora Koper. Koper, (I.) 1956 (25. apr.) — 4°. [cikl.]
98. **GALEB.** Glasilo učiteljiščnikov. Koper, I. 1956/57 [2 št.] 4°. [cikl.]
99. **IDRIJSKI RAZGLEDI.** Idrija, I. 1956 (1. febr.) — 4°. Cetrletno

100. **PLANIKA.** Glasilo mladeniške Marijine kongregacije »Brezmadežna«. Gorica, I. 1956 — 8°. [cikl.]
101. **SPOROČILA ŽUPNIJE** Sv. Štefana v Solkanu. Solkan — Nova Gorica, 1956 (dec.) — 1957 (febr.). 4°.
102. **STATISTIČNE INFORMACIJE**, [Nova Gorica] 1956 — [cikl.]
103. **ŠKOROMAD.** Pustna humoristična priloga »Primorskega dnevnika«. [Trst], 1956. 2°.
104. **TOKOVI.** Zbornik. Trst, 1956. 8°.

1957

105. **JADRO.** Mladinska revija. Trst, I. 1957/58 (1. sept. 1957) — II. 1959. [1 št.]. 8°.
106. **MLADIKA.** Trst. I. 1957 (marca) — 4°.
107. **PETOŠOLEC.** Koper, I. 1957/58 — IV. 1960/61. 4°, 8° [stroj.] [II. letn.: ŠESTOŠOLEC, III. letn.: SEDMOŠOLEC, IV. letn.: OSMOŠOLEC]
- 107a **UTRIPI.** Majniška literarna priloga Slovenske prosvetne matice. Gorica—Trst, 1957? — 8°.
Enkrat letno — Nešteta priloga »Demokracije«.
108. **VALOVI.** Koper, 1957. [Edina št.]. [Stroj.]
Dijaški list gimnazije v Kopru

1958

109. **BILTEN.** Svet Svobod. Nova Gorica, 1958 — [cikl.]
Od 5. št. II.: VESTNIK okrajnega Sveta Svobod in prosvetnih društev
110. **GLAS OBALE.** Glasilo MKUDA-a. Koper, I. 1958 (febr.). [Ed. št.] 4°. [ckl.]
111. **GLEDALIŠKI LIST** amaterskega odra v Izoli. Izola, 1958/59 — 8°.
112. **KULTURNI ODMEVI.** Prosvetna revija, glasilo DPD »Svoboda«. Ajdovščina, I. 1958/59 [2 št.]. 4°. [cikl.]
- 112.a **LIST ZAKONSKIH OBJAV.** Prefektura v Trstu. Trst, 1959 (19. maja) — 8°.
Po nekaj št. letno. — Je prevod nekaterih številčk lista »Foglio annunci legali«.
113. **MLADINEC.** Koper, [I.] 1958/59. 4°. [stroj.]
Dijaški list V. razr. gimnazije — Edina št.

114. **NAŠ KOLEKTIV.** Glasilo sindikalne podružnice ČZP »Primorski tisk«. Koper, I. 1958 (nov.) — 4°.
115. **NAŠ VESTNIK.** Izdajajo dušni pastirji v Trstu. Trst, I. 1958/59 (dec.) — 4°.
116. **TISKOVNA AGENCIJA »ITALIA«.** Novice v slovenščini. Trst, I. 1958 — 4°. [cikl.]
117. **SVETOGORSKA KRALJICA.** Marijanska revija. Gorica, I. 1958 — 8°.

1959

118. **INFORMATOR** o tehniški dokumentaciji. Tomos. [Koper], [I.] 1959 — 4°. [cikl.]
119. **NAŠ GLAS.** Glasilo kolektiva »Delamaris«. Izola. Izola, I. 1959 — 4°.
120. **NAŠA VAS.** Trst, I. 1959 — 4°.
[Zupnijski list treh vasi: Križa, Proseka in Kontovela]
121. **PIRANSKA KOMUNA.** Glasilo socialistične zveze občine Piran. Piran, I. 1959 [2 št.]. 4°.
122. **PRIMORJE.** List delovnega kolektiva SGP »Primorje«. Ajdovščina, I. 1959 — 8°.
Tromesečno

S številkami: 44a, 44b, 51, 52a, 56, 69a, 90, 93, 94, 98, 107, 108, 110, 113 so označeni netiskani dijaški listi. Dijaških listov osemletk oz. nižjih gimnazij nismo upoštevali.

(Enot 44a, 44b, 52a, 69a in še 72a ni v abecednem kazalu)

- Alfa 90
 Avstrijski poštni rog 88
 Biks 77
 Boben 78
 Bolha 114
 Brinjevke 188
 Brivec 36
 Brivec 110
 Camicia nera 167
 Cokla 79
 Coklja 79a
 Cvetje z vertov... 26
 Cvetke 94
 Časopis jugoslovanskih železniških
 uradnikov 95
 Človek iz višine 177
 Čuk na pal'ci 141
 Danica 126
 Delavec 45
 Delavec — Rdeči prapor glej Rdeči
 prapor
 Delavski list (1890/91) 35
 Delavski list (1908—1909) 80
 Delavski prijatelj 49
 Delavski tovariš 81
 Delo 132
 Deželni vladni list 4
 Deželni zakonik 3
 Dijaški list, Gorica 50
 Dijaški list, Koper 195
 Domača kaplja 186
 Domače vaje 25
 Domači zdravnik 72
 Domovina 13
 Društveni glasnik 96
 Družina 178
 Družinski prijatelj 64
 »Dvignjeni iz nedelje...« 196
 Edinost 23
 Flores 46
 Glas 21
 Glas Julijske Benečije 142
 Gmajna (1923) 153
 Gmajna (1936) 183
 Gorica (1890) 34
 Gorica (1899—1914) 54
 Goriška straža 124
 Goriški list 115
 Goriški oglednik 7
 Goriški Slovenec 129
 Goriški vestnik 44
 Gospodarski list (1869—1879) 15
 Gospodarski list (1881—1902) 28
 Gospodarski list (Trst 1898—1901) 51
 Gospodarski list (1922—1928) 143
 Gospodarski vestnik 154
 Ilirski Primorjan 11
 International 73
 Iskra 194
 Iskrice 122
 Iztok 176
 Izvestje »Goriške tiskarne« 43
 Jadranka 136
 Jadranska Zarja 16
 Jadranski Slavjan 2
 Jaselce 172
 Jednakopravnost 59
 Jugoslavija 116
 Jugoslovanski železničar 97
 Juri s pušo 17
 Jurij s pušo 29
 Jutro, Koper 67
 Jutro, Trst 103
 Kamnarski delavec 104
 Kmečki glas, glej Naš glas, Gorica
 Kmetov prijatelj 82
 Kmetovalec 22
 Kmetski glas 181
 Knajpovec 65
 Kovinar 117
 Kulturni vestnik 144
 Lipa Gorica 24
 Lipa Trst 197
 Maj 127
 Malajda 193
 Mali list 155
 Mali novičar 55
 Metla 180
 Mihec in Jakec 105
 Mladika 133
 Monokelj 156
 Nada 83
 Naprej 62
 Narod 57
 Narodna obramba 118
 Narodni delavec 84
 Naš čolnič 157
 Naš glas, (dijaški list) 74
 Naš glas, (1907—1910) 76
 Naš glas, (1925—1928) 163
 Naše delo 145
 Naše vaje 91
 Naši zapiski 98
 Njiva 128
 Notranjec 66
 Nova doba, glej Glas Julijske Be-
 nečije
 Nova pota 164
 Nova Soča 33
 Novi čas 89
 Novi list [Trst] 56
 Novi list [Gorica] 179
 Novi rod 137
 Novice 161
 Novičar 39
 Občinski prijatelj 162

Obnova Goriške 146
Obzor 147
Pavliha 38
Petelinček 18
Pika 111
Pisanice 184
Plamen 198
Plamenica 199
Planinska siratka 148
Plava ovca 192
Pomladni cveti 68
Pravni vestnik 138
Preporod, Gorica 69
Preporod, Trst 168
Primavera Giuliana 165
Primorec, glej Ilirski Primorjan
Primorec, Trst 19
Primorec, Gorica 40
Primorska omladina 158
Primorski gospodar 70
Primorski list 41
Proletarec 139
Prosveta 149
Prosvit 106
Rast 166
Rdeči prapor 53
Rdeči prapor [ileg.] 173
Rdeči vojak 174
Refleksji mladih 120
Republikan 92
Rimski katolik 31
Samouprava 75
Slavjanska lira 58
Slavjanski rodoljub 1
Sloga [dij.] 10
Sloga 42
Slovanski jug 107
Slovanski svet 37
Slovenka, Trst 47
Slovenka, Gorica 150
Slovenska pisarna 85
Slovenski delavec 30
Slovenski Primorec 14
Soča 20
Soča [Dij. list] 175
Sokolski prapor 99
Sporočilo delavskega sveta 123

Staničev vestnik 169
Stavbinski delavec 100
Svetilnik 60
Svetogorska kraljica 189
Svit 151
Svoboda (1897—1898) 48
Svoboda (1911) 101
Škrat 63
Šola 27
Štampihar 187
Štampiharski glas 185
Štampiharski glas 190
Tavžentroža 191
Tehtnica 108
Tekmec 152
Tihe besede 182
Trgovski list (1913—1914) 112
Trgovski list (1918—1920) 125
Tržaške orgeljce 66a
Tržaški ljudomil 12
Učiteljski list 134
Ukazi deželnih oblastnij 6
Umni gospodar 8
Uradni vestnik 130
V mladem jutru 131
Večerna Edinost 119
Veda 102
Vestnik idrijske sokolske župe 93
Vestnik tržaške sokolske župe 109
Vinarski in vrtnarski list 61
Vrt 10a
Za gospodarsko izobrazbo 113
Za našo deco. Priloga »Edinosti« 170
Za našo deco. Priloga »Novicam« 171
Začetni verzi 71
Zadrugar 140
Zakonik in ukaznik 9
Zarja (1908—1910) 86
Zarja (1915) 121
Zarja [dij. list] 159
Zbornik 135
Zora jadranska 5
Železničar 87
Ženski svet 160
Živa 32

1945 — 1959

Dijaški list glej Literarne vaje
AIS novice 61
Aktivist 30
April 64
Barčica 87
Bilten OLO Koper 97
Bilten, Svet Svobod, Nova Gorica 109
Bori [revija] 88
Bori [zbornik] 80
Božji vrelci 19

Brvinc 89
Cankarjev listič 31
Delavsko kmečka enotnost glej Primorska delavska enotnost
Delo 47
Demokracija 32
Dnevna poročila 73
Družina 65
Enotnost 20
Galeb [Trst] 81
Galeb [Koper] 98

- Glas Krasa 90
 Glas mladih 21
 Glas obale 110
 Glas zaveznikov 1
 Glasbeni vestnik 62
 Gledališki list [Trst] 2
 Gledališki list [Koper GSP] 82
 Gledališki list [Postojna] 57
 Gledališki list [Nova Gorica] 91
 Gledališki list [Izola] 111
 Gledališki list [Koper SGP] 66
 Gospodarstvo 33
 Idrijski razgledi 99
 Informator 118
 Istrski tednik 58
 Jadran 34
 Jadro 105
 Katoliški glas 48
 Kmetijski vestnik 67
 Kulturne vesti 68
 Kulturni odmevi 112
 List zakonskih objav 112a
 Literarne vaje 49
 Ljudski oder 50
 Ljudski tednik 22
 Ljudski tednik 74
 Matajur 59
 Mihec in Jakec 35
 Mlada setev 23
 Mlada svoboda glej Primorski pionir
 Mladi svet 36
 Mladi vzori 51
 Mladika 106
 Mladinec 113
 Mladinski vestnik 3
 Naš glas [Izola] 119
 Naš glas [april] 92
 Naš kolektiv 114
 Naš list 75
 Naš vestnik 115
 Naša dela 93
 Naša gruda 37
 Naša misel 69
 Naša vas 120
 Neodvisni list za občino Dolina 52
 Nova Gorica 38
 Novi list 83
 Novice v slovenščini glej Tiskovna agencija »Italia«
 Novice 63
 Otroški list pastirček glej Pastirček
 Partizan [1946] 24
 Partizan [1948] 44
 Partizan [1949] 53
 Partizanski dnevnik [1946] 4
 Partizanski dnevnik [1947] 39
 Partizanski dnevnik [1953] 76
 Pastirček 25
 Petošolec 107
 Piranska komuna 121
 Piš'me v uho 5
 Planika 100
 Pot v pomlad 94
 Primorje 122
 Primorska borba 6
 Primorska delavska enotnost 7
 Primorske novice 77
 Primorski dnevnik 8
 Primorski pionir 9
 Prvi april glej April
 Radio Trieste — Zona jugoslava —
     Radio Jugoslovanske cone Trsta 63
 Razgledi 26
 Setev glej Mlada setev
 Sidro 78
 Sloga 79
 Slovenski Jadran 70
 Slovenski oder 54
 Slovenski poročevalec 10
 Slovenski primorec 11
 Soča 40
 Soča [mladinska pril.] 84
 Soški tednik 12
 Sporočila 101
 Sporočilo za tisk 84a
 Statistične informacije 102
 Stvarnost 60
 Svetogorska kraljica 117
 Skoromad 103
 Teden 41
 Tedenska priloga »Primorskega dnevnika« 55
 Telesna vzgoja 27
 Tiskovna agencija »Italia«
 Novice v slovenščini 116
 Tokovi 104
 Triglavski odmevi 28
 Tržaška bibliografija 45
 Tržaški glasbeni vestnik 46
 Uradni list [JLA, Koper] 71
 Uradni list [istrski okrožni LO, Koper] 42
 Uradni list [Ajdovščina] 13
 Uradni list [Trst, 1945] 14
 Uradni list [ZVU 13 vojni zbor] 15
 Uradni list [ZVU Civilni odd.] 16
 Uradni list [ZVU 1947—1954] 43
 Uradni list [ZVU civilni odd.] 43a
 Uradni vestnik [Trst] 83
 Uradni vestnik [Trst II. del] 86
 Uradni vestnik [OLO Koper] 72
 Uradno glasilo 95
 Utrpi 107a
 V nove zarje 56
 Valovi 108
 Vestnik [Lipa] 96
 Vestnik [Trst] 17
 Zadrugar 18
 Žena v borbi in obnovi 29

K A Z A L O

	Str.	
PUBLIKACIJI NA POT	3	
Srečko Vilhar: PREREZ ZGODOVINE KNJIŽNIC IN KNJIŽNIČARSTVA NA PRIMORSKEM	5	
BREVE CENNO SULLE BIBLIOTECHE SLOVENE DEL LITO- RALE	23	
Miša Šalamun: SLOVENSKO PRIMORSKO ČASOPISJE UVOD	25	
PREGLED ČASOPISJA PO DOBAH		
Pod Avstrijo 1849—1918		
Trst do 1876	31	
1876—1890	35	
1890—1918	36	
Gorica do 1870	42	
1870—1915		
a) politični listi	43	
b) strokovni listi	46	
Pod Italijo 1919—1941		
Doba legalnih listov		
Trst 1919—1928	49	
Gorica 1918—1930	52	
Doba ilegalnih listov	55	
ALCUNI CENNI SULLA BIBLIOGRAFIA DEI PERIODICI SLOVENI DEL LITORALE		65
Kratice in opombe	66	
BIBLIOGRAFSKI POPIS ČASOPISJA 1849—1959		
Od 1849 do 1918	67	
Od 1918 do 1941	80	
Partizanska periodika	88	
Od 1945 do 1959	99	
Abecedno kazalo	109	
KAZALO	112	

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V KOPRU

1

SREČKO VILHAR
PREREZ ZGODOVINE SLOVENSkih KNJIŽNIC
NA PRIMORSKEM

MISA SALAMUN
SLOVENSKO PRIMORSKO ČASOPISJE
ZGODOVINSKI PREGLED

OVOJNA STRAN
EDVIN POHLEN

IZDALA
ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V KOPRU

ZALOŽILA
ZALOŽBA LIPA

TISK
ČZP »PRIMORSKI TISK«
KOPER, SEPTEMBER 1961

